

IMPERIUMIN IKUINEN ENSISIJAISUUS

**Imperialismi, patriotismi ja militarismi Robert Baden-Powellin (1857-1941)
ajatusmaailmassa ja partio-ohjelmassa**

Henna Korhonen

Yleisen historian pro gradu –tutkielma

Jyväskylän yliopiston historian laitoksessa

Kesäkuu 2001

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta

Humanistinen

Laitos

Historian Laitos

Tekijä

Korhonen Henna

Työn nimi

Imperiumin ikuinen ensisijaisuus. Imperialismi, patriotismi ja militarismi Robert Baden-Powellin (1857-1941) ajatusmaailmassa ja partio-ohjelmassa.

Oppiaine

Yleinen historia

Työn laji

Pro gradu -tutkielma

Aika

Kesäkuu 2001

Sivumäärä

107

Tiivistelmä

Robert Baden-Powell oli isänmaansa tilasta ja tulevaisuudesta huolestunut ammattiupseeri, joka uskoi brittiläisen imperiumin olemassaolon tekevän maailmasta paremman paikan elää. Turvatakseen imperiumin tulevaisuuden Baden-Powell loi partio-ohjelman, jonka tavoitteena oli kasvattaa Britanniaan kunnan kansalaisista koostuva sukupolvi.

Tässä työssä Robert Baden-Powellia ja partioliikettä lähestytään kolmen käsitteen, imperialismin, patriotismin ja militarismin kautta ja selvitetään kuinka Baden-Powell kunkin käsitteen ymmärsi ja kuinka käsitteet heijastuvat partio-ohjelmaan.

Lähdeaineistona tutkimuksessa on käytetty pääasiassa Robert Baden-Powellin omia kirjoituksia; kirjoja, artikkeleita sekä painamatonta aineistoa kuten päiväkirjaa ja muistiinpanoja.

Asiasanat

Robert Baden-Powell, partioliike, imperialismi, patriotismi, militarismi

Säilytyspaikka

Historian laitos

Sisällys:

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkimustehtävä	1
1.2. Tutkimusmetodi	3
1.3. Tutkimustilanne ja lähteet	7
2. BADEN-POWELLIN AATEMAAILMAN LÄHTÖKOHDAT	12
2.1. Äiti ja yhteiskunta	12
2.2. Yksityiskoulu	16
2.3. Sotilasura	20
3. REIPPAITA ISÄNMAAN POIKIA ETSIMÄSSÄ	27
3.1. Partio-ohjelman luomisen motiivit	27
3.2. Partioliikkeen syntyhistoria	31
3.3. Partio-ohjelman neljä pilaria	35
4. IMPERIALISMI JA IMPERIUMI	45
4.1. Aatemaailma ja käsitteet	45
4.2. Imperiumin olemus	49
4.3. Imperialismin oikeutus	53
4.4. Suhde muihin imperialistisiin järjestöihin ja kuningashuoneeseen	58
5. PATRIOTISMISTA KANSAINVÄLISYYTEEN	63
5.1. Aatemaailma ja käsitteet	63
5.2. Isänmaallisuuden ihanne	66
5.3. Kansallisvaltion kyseenalaisuus	70
5.4. Ystävyyttä yli rajojen	72
6. MILITARISMI	76

6.1. Aatemaailma ja käsitteet	76
6.2. Puolustustahtoa, ei verenhimoa	78
6.3. Kansalaiskasvattaja vai sotilaskouluttaja	81
6.4. Partiolaiset ensimmäisessä maailmansodassa	86
7. IMPERIUMIN IKUINEN ENSISIJAISSUUS	91
LÄHTEET	99

1. Johdanto

1.1. Tutkimustehtävä

Robert Baden-Powell (1857-1941) oli partio-ohjelman luoja ja samalla partioliikkeen perustaja. Tämän työn tarkoituksena on tutkia maailmanlaajuisesti levinneen nuorisjärjestön perustajan aatemaailmaa, ennen kaikkea hänen suhdettaan imperialismiin, patriotismiin ja militarismiin.

Jos imperialisti määritellään imperialistisen hallinnon puolestapuhujaksi ja imperiumin hyväksi toimivaksi ihmiseksi, voidaan Robert Baden-Powellia kiistattomasti pitää imperialistina. Hänen motiivinsa partio-ohjelman luomisessa ja tavoitteensa muillakin elämän osa-alueilla oli pitkälti Britannian ja samalla brittiläisen imperiumin hyväksi toimiminen. Isänmaallisuus, patriotismi, oli puolestaan tunne toiminnan ja aatteen takana. Militarismi sen sijaan oli aate, jota Baden-Powell omien sanojensa mukaan vastusti. Kuitenkin sekä aikalaiset että tutkijat ovat mielestään löytäneet hänen ohjelmastaan militaristisia piirteitä.

Tässä työssä tarkoitukseni on perehtyä tarkemmin edellä mainittuihin kolmeen aatteeseen. Pyrin selvittämään mitä kyseiset käsitteet Robert Baden-Powellille todella merkitsivät, ja kuinka hän ne ymmärsi. Poikkesivatko Baden-Powellin mielipiteet ja käsitykset aikakauden normeista vai ymmärsikö hän käsitteet samoin kuin aikalaisensa?

Imperialismin osalta keskeisin kysymys lienee se, miksi Robert Baden-Powell oli imperialisti, eli toisin sanoen, mitkä seikat tekivät imperialismista Baden-Powellin mielestä ihailtavan ja puolustettavan aatteen ja käytännön toimintatavan – mikä oli hänen oikeutuksensa imperialismille? On oleellista kysyä myös mitä imperiumi konkreettisesti Baden-Powellille tarkoitti, ja mikä oli hänen isänmaansa. Tarkoitukseni on tarkastella myös imperialismien ilmenemistä Baden-Powellin elämän käytännön tasolla – oliko Baden-Powell esimerkiksi sitoutunut imperialistisiksi luokiteltaviin järjestöihin?

Patriotismin osalta pyrin selvittämään ennen kaikkea sen, mihin isänmaanrakkaus Baden-Powellin mielestä yksilön velvoitti, ja toisaalta sen, mitä patrioottisuus ihmiselle tarjosi. Oleelliseksi kysymykseksi nousee yksilön suhde yhteiskuntaan ja imperiumiin –

olivatko ne olemassa yksilöä varten, vai oliko asia kenties päinvastoin. Patriotismin yhteydessä esillä nousee myös nationalismi – olivatko patriotismi ja nationalismi synonyymeja Baden-Powellin aatemaailmassa? Lisäksi työssä käsitellään partioliikkeen kansainvälistymistä patrioottisessa kontekstissa – kuinka kansainvälistyminen istui imperialistisista puitteista liikkeelle lähteneen järjestön ohjelmaan?

Robert Baden-Powellin ja partioliikkeen militaristisuudesta keskusteltiin runsaasti jo järjestön alkuaikoina. Vieläkään eivät tutkijat ole päässeet yksimielisyyteen siitä, oliko Baden-Powellin ensisijaisena tavoitteena kasvattaa hyviä sotilaita vai oliko painopiste sittenkin kansalaiskasvatuksessa. Tässä työssä pyrin omalta osaltani selvittämään oliko Baden-Powell militaristi, antimilitaristi vai 'epämilitaristi' (*non-militarist*), ja ottamaan kantaa siihen, mitkä Baden-Powellin päämäärät partioliikkeen suhteen tässä asiassa olivat – oliko partioliike militaristinen järjestö, jonka tarkoituksena oli kasvattaa maahan uusi pikkusotilaiden sukupolvi? Militarismin yhteydessä käsitellään myös ensimmäistä maailmansotaa ja partiolaisten osuutta siinä – todistaako maailmansota partioliikkeen ja -ohjelman militaristisuuden puolesta vai sitä vastaan?

Perustaksi edellä mainituille tutkimuskysymyksille tarkoituksena on tarkastella myös niitä tekijöitä Robert Baden-Powellin elämässä, jotka loivat pohjan hänen periaatteilleen ja mielipiteilleen, ja selvittää kuinka puoli-orvosta Stephestä kasvoi se Robert Baden-Powell, jonka kynästä partio-ohjelma sai alkunsa. Myös partioliikkeen syntyhistorian ja sen taustalla olevien tarkoituksien selvittäminen on oleellista aiheen syvällisemmän ymmärtämisen kannalta. Tarkoitukseni on lisäksi esitellä partio-ohjelman sisältö ja samalla selvittää miten Baden-Powell aikoi saavuttaa partio-ohjelmalle asettamansa tavoitteet.

On oleellista muistaa, etteivät Robert Baden-Powellin ajatukset säilyneet muuttumattomina läpi vuosikymmenien. Esimerkiksi partioliikkeen painopiste siirtyi alkuvuosien tiukasta Britannia-keskeisyydestä ensimmäisen maailmansodan myötä kansainvälisyyteen. Tässä työssä en kuitenkaan pyri kronologisesti kartoittamaan Baden-Powellin mielipiteissä tapahtuneita muutoksia, sillä lopulta hänen perimmäiset ajatuksensa säilyivät vuosien kuluessa hyvinkin samankaltaisina – kansainvälistymisestä huolimatta imperiumi pysyi aina ensimmäisellä sijalla Baden-Powellin sydämessä.

Tiukkaa aikarajausta ei tässä työssä ole asetettu, koska myöskään yksittäisen ihmisen ajatusmaailma ja siinä tapahtuvat muutokset eivät ole tiukasti vuosilukuihin sidottuja. Tässä työssä käsitellään sekä buurisodan ja ensimmäisen maailmansodan väliin ajoittuvaa ajanjaksoa, jonka kuluessa Robert Baden-Powell loi partio-ohjelmansa ja organisoi liikkeensä, että ensimmäisen maailmansodan jälkeistä partioliikkeen kansainvälistymisen kautta. Nämä kaksi ajanjaksoa poikkeavat toisistaan sekä Baden-Powellin aatemaailmaa että partio-ohjelman painotuksia ajatellen. Toisistaan poikkeavat tekstit ja niistä välittyvät mielipiteiden muutokset antavat mahdollisuuden luoda syvällisemmän ja kattavamman käsityksen Baden-Powellin imperialistisista, patrioottisista ja militaristisista käsityksistä, kuin mitä olisi mahdollista, jos työssä keskityttäisiin ajallisesti tiukasti rajattuun aineistoon.

Kuten jo edellä on tullut ilmi, tutkimuksen kannalta keskeisimpiä termejä ovat imperialismi, siihen liittyen imperiumi ja imperialisti, patriotismi, nationalismi sekä militarismi. Imperialismilla tässä työssä tarkoitetaan toisaalta poliittista ja hallinnollista järjestelmää, ja toisaalta sitä ideologiaa, joka tuki tietyn valtion pyrkimyksiä laajentaa hallinta- ja vaikutusalueitaan. Imperialisti ymmärretään imperialismiin kannattajaksi, ja imperiumilla viitataan brittiläiseen imperiumiin konkreettisesti, maantieteellisessä mielessä. Patriotismi ymmärretään tässä työssä tunnepitoiseksi suhtautumiseksi omaa isänmaata kohtaan. Nationalismi sen sijaan on aate, joka korostaa kunkin kansakunnan erityislaatuisuutta. Patriotismin ja nationalismin välillä on siis oleellinen käsitteellinen ero. Militarismiin puolestaan katsotaan olevan sodan ja sotilaallisten arvojen ihannoitua. Kaikki käsitteet esitellään yksityiskohtaisemmin lukujen neljä, viisi ja kuusi ensimmäisissä alaluvuissa.

1.2. Tutkimusmetodi

Robert Baden-Powellin aatemaailmaa tarkastellaan tässä työssä sekä aatehistoriallisesta että käsitehistoriallisesta näkökulmasta, näiden suuntausten metodeja hyväksikäyttäen.

Aatehistoria tutkii ihmisten ajatuksia ja aatteita, sekä niiden suhdetta muihin historian alalajeihin. Aatehistorioitsijan tehtävänä on selvittää millainen on tutkittavien aatteiden suhde toisaalta yhteiskunnalliseen todellisuuteen ja toisaalta muihin aatesuuntauksiin. Aatehistorian voitaisiin siis sanoa olevan abstraktien ajatusten historiallisen roolin

selvittämistä.¹ Aatehistorioitsija voi olla kiinnostunut jonkun aatteen yksittäisestä edustajasta, ajattelevasta ihmisestä, tai hän voi tutkia tietyn aatteen historiaa ja kehityskaarta.²

Aatehistoria on lähtöisin anglosaksisesta maailmasta, mutta on levinnyt sieltä muihinkin kulttuuripiireihin. Aatehistorian teoriaa ovat pohtineet muun muassa R. G. Collingwood, Quentin Skinner ja Dominick LaCapra. R. G. Collingwood argumentoi kirjoituksissaan kysymisen ja vastaamisen periaatteen puolesta. Hänen mukaansa keskeinen metodi aatehistoriassa on oikeiden kysymysten löytäminen ja esittäminen.³ Quentin Skinner puolestaan painottaa kielen kontekstin, sekä yhteiskunnallisen että lingvistisen, tutkimista. Skinnerin mukaan aatehistorioitsijan tulisi tutkia sitä, mitä kirjoittaja tekstillään halusi tietystä historiallisessa kontekstissa sanoa.⁴

Dominick LaCapra tarkastelee vuonna 1983 julkaistussa teoksessaan *Re-thinking Intellectual History* aatehistorian nykytilannetta ja paneutuu myös suuntauksen metodologisiin ongelmiin. Skinnerin tavoin myös LaCapra painottaa kontekstin merkitystä. Tekstin konteksti rakentuu hänen mukaansa kuudesta eri tekijästä: kirjoittajan intentiosta ja motiiveista, kirjoittajaa ympäröivästä yhteiskunnasta ja kulttuurista, korpuksesta ja rakenteesta. Intentionaaliseen kontekstiin kuuluvat kirjoittajan tavoitteet ja pyrkimykset, sen avulla yritetään selvittää mihin kirjoittaja pyrki tekstillään vaikuttamaan. Kirjoittamisen motiivit voivat puolestaan olla tiedostettuja tai tiedostamattomia. LaCapran mukaan kirjoittajan motivaation etsiminen nostaa esille psykobiograafisen perspektiivin, eli kirjoittajan elämän ja tekstin välisen suhteen. Yhteiskunnan vaikutus yksilöön ja sitä kautta hänen kirjoituksiinsa on väistämätön, oleellista on selvittää kuinka vaikutus kirjoittajan tuotannossa näkyy. Kulttuurisella kontekstilla LaCapra puolestaan tarkoittaa niitä yhteiskunnallisia kerroksia, joissa teksti kiertää – kenelle teksti on tarkoitettu, ketkä sitä todellisuudessa lukevat? Korpus viittaa kirjailijan koko tuotantoon, kontekstuaalisessa mielessä sillä tarkoitetaan yksittäisen tekstin suhdetta kirjailijan koko tuotantoon. Korpusta

¹ Stromberg, Roland N. 1986, *European Intellectual History since 1789*. Prentice-Hall. 4th edition. [1966], s. 2-4.

² Hyrkkänen, Markku 1984, *Aatehistoriallisesta metodista*. Tampereen yliopisto, Historiatieteen laitoksen julkaisuja 10. Tampere, s. 5-6.

³ LaCapra, Dominick 1983, *Rethinking Intellectual History: Texts, Contexts, Language*. Cornell University Press, s. 31 ; Hyrkkänen 1984, s. 30-45.

⁴ Skinner, Quentin 1988a, "Meaning and understanding in the history of ideas." *Meaning and Context: Quentin Skinner and his Critics*. Ed. Tully, James. Padstow. [1969], s. 63-64.

tutkittaessa on otettava huomioon esimerkiksi jatkuvuus ja epäjatkuvuus – eteneekö ajattelu loogisesti tekstistä toiseen vai tapahtuuko siinä muutoksia, sekä dialektinen synteesi, eli se edesauttavatko myöhemmät tekstit aikaisempien syvempää ymmärtämistä. Rakenteella taas viitataan tekstiin liittyviin lukuisiin muotoihin, sääntöihin ja sovinnastapoihin, ja pyritään selvittämään kuinka ne todellisuudessa vaikuttavat tekstin kirjoittamiseen ja lukemiseen.⁵

Käsitehistoria puolestaan on suuntaus, joka nimensä mukaisesti keskittyy tutkimaan käsitteitä, ja erityisesti muutoksia niiden merkityksissä. Käsitehistorioitsijat uskovat ihmisten käyttämien käsitteiden olevan yhteydessä heidän uskomuksiinsa ja tekoihinsa, ja muutosten käsitteissä näin ollen heijastavan yhteiskunnallisia ja poliittisia muutoksia. On otettava kuitenkin huomioon, etteivät nämä muutokset välttämättä ole samanaikaisia. Jotta voitaisiin luoda kattava käsitys menneestä todellisuudesta, on joka tapauksessa tutkittava sekä käsitteitä että yhteiskunnallisia muutoksia.⁶ Richard Koebner vertaa vuonna 1964 julkaistun teoksensa *Imperialism: The Story and Significance of a Political Word, 1840-1960* johdannossa sanoja julkisiin rakennuksiin, ja onnistuu vertauksellaan tunkeutumaan käsitehistorian ytimeen:⁷

“he kutsuvat niitä ’omikseen,’ eivätkä muista ketkä rakensivat ne ja mitä tarkoitusta varten. Joskus nuo rakennukset laitetaan uuteen käyttöön ja niiden julkinen käyttötarkoitus muuttuu. Aatteiden ja sanojen kohtalo kertoo usein samanlaisen tarinan.“

Käsitehistoriallinen suuntaus on lähtöisin saksalaisesta kulttuuripiiristä. 1960-luvun lopulla aloitetun *Begriffsgeschichte* -projektin tuloksena syntyi kahdeksanosainen käsitesanakirja *Geschichtliche Grundbegriffe* (myöhemmin GG), jossa käsitellään niin poliittisia, yhteiskunnallisia, filosofisia, historiallisia, taloudellisia kuin oikeudellisiakin

⁵ Lacapra 1983, s. 36-56.

⁶ Ihalainen, Pasi 1999, *The Discourse on Political Pluralism in Early Eighteenth-Century England: A Conceptual Study with Specific Reference to Terminology of Religious Origin*. Bibliotheca Historica 36. Helsinki, s. 37 ; Richter, Melvin 1995, *The History of Political and Social Concepts: A Critical Introduction*. Oxford University Press, s. 29, 39.

⁷ Koebner, Richard & Schmidt, Helmut Dan 1965, *Imperialism: The Story and Significance of a Political Word, 1840-1960*. Cambridge University Press. [1964], s. xiii. ”They call them ’their own’ and no longer remember who built them and for what purpose. Sometimes those buildings are put to new uses and their public function is altered. The fate of ideas and words often tells a similar story.”

käsitteitä.⁸ Saksankielinen käsitehistoriallinen koulukunta tunnetaan englanninkielisessä kulttuuripiirissä kuitenkin varsin huonosti. Sen enempää sen lähestymistapoja, systemaattisia metodeja kuin lähteitäkään ei ole juuri käytetty hyväksi englanninkielisessä tutkimuksessa. Englanninkielisten sanojen historiaa on tutkittu jonkin verran ja englanninkielisten käsitteiden merkitysmuutoksiin keskittyvä sanakirja *Oxford English Dictionary* koottiin ensimmäisen kerran jo 1800-luvulla. *GG*:n veroista sanakirjaa ei englanniksi kuitenkaan ole vielä kirjoitettu. Eniten työtä käsitehistoriallisen suuntauksen tunnetuksi tekemiseksi myös englanninkielisessä maailmassa on tehnyt Melvin Richter, joka on julkaissut esimerkiksi teoksen *The History of Political and Social Concepts*. Richterin mukaan Saksassa kehitettyjä metodeja voidaan hyvin soveltaa myös englanninkielisen historian tutkimukseen.⁹

Käsitehistorian yleiset metodit vastaavat pitkälti niitä, joita käytettiin *GG*:ä kirjoitettaessa. *GG*:n toimittajilla oli kolme keskeistä periaatetta, joista ensimmäinen oli jo edellä mainittu käsitteiden ja yhteiskunnallisen muutoksen suhde. Toisena pääperiaatteena oli monipuolinen kielen analysointi – käsitteitä tunnistettaessa ja tulkittaessa käytettiin hyväksi sekä diakronista että synkronista analyysia, sekä semasiologiaa että onomasiologiaa, ja lisäksi kielen yhteiskunnallisen ja poliittisen sanaston semanttisen kentän analysointia.¹⁰ Kolmas *GG*:n toimittajien keskeinen periaate oli mahdollisimman laaja-alaisen lähdeaineiston käyttö. Sanakirjojen lisäksi tutkimuksessa käytettiin esimerkiksi sanoma- ja aikakauslehtiä, pamfletteja, muistelmia, kirjeenvaihtoa ja päiväkirjoja, jotta käsitteiden historiasta saataisiin mahdollisimman kattava ja luotettava kuva.¹¹

Quentin Skinnerin mukaan halutessamme ymmärtää kuinka tietty henkilö näkee maailman, on meidän selvitettävä hänen hallitsemansa ja käyttämänsä käsitteet.¹² Tämän työn tarkoituksena onkin Robert Baden-Powellin käyttämien käsitteiden kautta yrittää ymmärtää hänen maailmankatsomustaan. Työn tavoitteena ei ole muodostaa käsitystä Baden-Powellin aatemaailmasta kokonaisuudessaan, vaan lähestyä häntä

⁸ Ihalainen 1999, s. 37 ; Richter 1995, s. 39-40.

⁹ Ihalainen 1999, s. 37-39.

¹⁰ Diakronialla tarkoitetaan kielen ilmiöitä pitkällä aikavälillä, synkronialla tiettyä ajankohtana esiintyviä kielen ilmiöitä. Semasiologia tarkoittaa käsitteen kaikkia merkityksiä, onomasiologia puolestaan kaikkia eri sanoja samalle asialle.

¹¹ Richter 1995, s. 39.

¹² Skinner, Quentin 1988b, ”*Language and Political Change*.” *Meaning and Context: Quentin Skinner and his Critics*. Ed. Tully, James. Padstow. [1980], s. 120.

tietyn käsiteryhmän, imperialismin, patriotismin ja militarismin, kautta. Selvittämällä mitä kukin käsite yleisesti Baden-Powellin elinaikana merkitsi, ja toisaalta kuinka Baden-Powell itse käsitteet ymmärsi, voidaan verrata Robert Baden-Powellin ajatusmaailmaa yleiseen aateilmastoon, ja selvittää tarkoittivatko käsitteet hänelle samaa asiaa kuin muille, puhuiko Baden-Powell samaa kieltä muiden vuosisadan vaihteen brittien kanssa. Työssä ei siis ole tarkoituksena kirjoittaa kattavaa historiaa valituista käsitteistä, ainoastaan niiden suppeahkon esittelyn kautta luoda konteksti Baden-Powellin omille käsityksille.

Tavoitteen saavuttamiseksi työssä käytetään rinnakkain sekä aatehistorian että käsitehistorian toimintatapoja – Robert Baden-Powellin tekstit pyritään kontekstualisoimaan Dominick LaCapran esittelemien metodien mukaisesti, intention, motivaation ja korpuksen, erityisesti ajatusten jatkuvuuden tarkastelun saadessa muita hieman suuremman painoarvon. Käsitehistorian metodeista otetaan huomioon erityisesti yhteiskunnallisen muutoksen suhde Baden-Powellin käyttämiin käsitteisiin, eli huomiota pyritään kiinnittämään erityisesti siihen, muuttuivatko Baden-Powellin käsitteet yhteiskunnan muuttuessa. Tavoitteena on myös analysoida keskeisiä käsitteitä käsitehistorian metodologian mukaisesti mahdollisimman monipuolisesti. Koska tavoitteena ei kuitenkaan ole käsitteiden historian luominen, ja koska tutkimuksen kohteena on yksittäinen ihminen ja hänen tekstinsä, ei lähdeaineisto kuitenkaan ole niin monipuolinen kuin käsitehistoriallisessa tutkimuksessa olisi suotavaa.

1.3. Tutkimustilanne ja lähteet

Alkuperäislähteitä tässä työssä edustavat lähinnä Robert Baden-Powellin omat kirjoitukset. Baden-Powell oli varsin tuottelias kirjoittaja – William Hillcourt luettelee bibliografiassaan yli 50 Baden-Powellin julkaisua; kirjoja, artikkelikokoelmia ja pamfletteja.¹³ Baden-Powell kirjoitti myös lukuisia artikkeleita sekä partio- että muihin lehtiin. Tämän lisäksi hän jätti jälkeensä valtavan määrän kirjeenvaihtoa, päiväkirjoja ja muita muistiinpanoja. Suurin osa Baden-Powellin kirjoituksista käsittelee partioliikettä ja hänen omaa elämäänsä, muita aihepiirejä, esimerkiksi villisian metsästystä,

¹³ Hillcourt, William & Baden-Powell, Olave 1964, *Baden-Powell: The Two Lives of a Hero*. Bath, s. 421-22.

käsitteleviä teoksia julkaistiin muutama. Lähdeaineiston laajuuden ja sen saavutettavuusongelmien vuoksi ei kaikkia Robert Baden-Powellin kirjoituksia pystytä käymään läpi tätä työtä varten. Työhön on valittu sekä Baden-Powellin keskeisimpiä ja tunnetuimpia töitä, jotka parhaiten valaisevat hänen 'virallista' ajatusmaailmaansa, että vähemmän tunnettuja tekstejä, kuten artikkeleita, jotka täydentävät kuvaa Robert Baden-Powellista ja hänen ajatuksistaan. Lähteet on luonnollisesti pyritty valitsemaan nimenomaan nyt käsiteltävää aihepiiriä mahdollisimman hyvin tukeviksi.

Painamattomia alkuperäislähteitä edustavat Robert Baden-Powellin Mafekingin kirjeenvaihto ja muistiinpanot, hänen partioliikkeeseen liittyvä päiväkirjansa vuosilta 1904-1916, sekä artikkeliluonnoksensa, joista osaa ei koskaan julkaistu. Mafekingin papereiden avulla on mahdollista selvittää, paitsi buurisodan aikaisia tapahtumia, myös Baden-Powellin käsityksiä sodasta ja sodankäynnin säännöistä yleisellä tasolla. Partiopäiväkirjassa puolestaan Baden-Powell kirjoittaa muun muassa liikkeen perustamiseen liittyvistä seikoista ja tavoitteistaan liikkeen suhteen. Artikkelit käsittelevät eri aiheita, tähän työhön valituista useimmat auttavat selvittämään Baden-Powellin suhdetta militarismiin.

Tärkeimmiksi painetuiksi alkuperäislähteiksi työssä nousevat *Scouting for Boys* useine painoksineen sekä *Aids to Scoutmastership*. *Scouting for Boys* oli lähtölaukaus partioliikkeelle. Siinä Baden-Powell esitteli ensimmäisen kerran kehittämänsä ohjelman. *Scouting for Boys* -teoksesta käytetään tässä työssä rinnakkain neljää eri painosta, vuosilta 1908, 1909, 1911 ja 1935. Näin pyritään jäljittämään muutoksia Baden-Powellin ajattelussa ja partio-ohjelman painotuksissa. Myös vuonna 1919 ensimmäisen kerran ilmestynyt *Aids to Scoutmastership*, jonka Baden-Powell kirjoitti oppaaksi partiojohtajille, on partio-ohjelmaa selittävä teos. Kirja antaa hyvän käsityksen Baden-Powellin partioliikkeelle asettamista ideologisista tavoitteista, ja samalla valottaa myös hänen käsityksiään isänmaallisuudesta ja imperiumin merkityksestä.

Kirjojen lisäksi painetusta materiaalista oleellisimpia ovat Robert Baden-Powellin partiolaisten lehteen, *Head Quarters Gazettein* kirjoittamat pääkirjoitukset. Kuukausittain ilmestyneessä lehdessä Baden-Powell antoi ohjeita ja neuvoja partiolaisille, sekä kertoi mielipiteitään ajankohtaisista asioista. Pääkirjoitukset tarjoavatkin erinomaista materiaalia tässä työssä käsiteltäviin aiheisiin – ne antavat

mahdollisuuden seurata Baden-Powellin mielipiteissä ja painotuksissa tapahtuneita muutoksia partioliikkeen ensimmäisten vuosien ja ensimmäisen maailmansodan aikana.

Ongelmana Robert Baden-Powellin aatemaailmaa hahmotettaessa on se, että suurin osa Baden-Powellin kirjoituksista on partioaiheisia, ja näin ollen tekstien kohderyhmänä ovat useimmiten nuoret pojat. Tämä luonnollisesti vaikuttaa tapaan, jolla Baden-Powell kirjoittaa ja käsittelee aiheita. Jos käytettävissä olisi enemmän aikuisille, tai yleensä muille kohderyhmille kirjoitettuja tekstejä, saataisiin kuvaa Baden-Powellin ajatuksista todennäköisesti tarkennettua. On kuitenkin otettava huomioon, että Robert Baden-Powell pyrki vaikuttamaan maansa tulevaisuuteen nimenomaan nuorison kautta, joten siinä mielessä hänen jälkeensä jättämä aineisto antaa todenperäisen kuvan hänen elämäntyöstään.

Robert Baden-Powellia ja partioliikettä on tutkittu jonkin verran. Jo Baden-Powellin elinaikana hänestä kirjoitettiin useita elämäkertoja, ensimmäiset teokset ilmestyivät heti Mafekingin piirityksen päätyttyä 1900-luvun vaihteessa. Nuo julkaisut olivat kuitenkin ihanteellisia, sankarimyyttiä rakentavia kuvauksia, joten niitä ei voida pitää varsinaisena tutkimuskirjallisuutena. Ne auttavat kuitenkin osaltaan luomaan aikalaism kontekstia Baden-Powellille henkilönä, hänen tavoitteilleen ja toiminnalleen. Lukuisista elämäkertoista katson tutkimuskirjallisuuden kannalta mainitsemisen arvoisiksi kaksi: William Hillcourtin yhteistyössä Olave Baden-Powellin kanssa kirjoittaman *Baden-Powell: The Two Lives of a Hero* sekä Tim Jealin laajan teoksen *Baden-Powell*.

Baden-Powell: The Two Lives of a Hero, joka ilmestyi vuonna 1964, on kattava kuvaus Robert Baden-Powellin elämästä. Vaikka teoksen lähdepohja on erittäin laaja, on siihen kuitenkin syytä suhtautua kriittisesti – William Hillcourt itse työskenteli *The Boys Scouts of America* -järjestössä, mikä herättää kysymyksen, pystyikö Hillcourt tarkastelemaan Baden-Powellia ja partioliikettä puolueettomasti. Toisaalta on oleellista ottaa huomioon myös se, että teos kirjoitettiin Olave Baden-Powellin avustuksella. Olave oli Robert Baden-Powellin leski, joka jo miehensä elinaikana sensuroi tämän menneisyyttä, erityisesti hän halusi eliminoida joidenkin miehensä elämään vaikuttaneiden henkilöiden vaikutuksen. Olave Baden-Powell piti huolen siitä, ettei viralliseen elämäkertaan eksynyt hänen kannaltaan epämieluisia asioita. Kokonaisuudessaan *Baden-Powell: The Two Lives of a Hero* tarjoaa erinomaista

materiaalia Baden-Powellin elämäkulusta, mutta ei kuitenkaan kriittistä informaatiota hänen persoonastaan tai ajatuksistaan.

Tim Jealin vuonna 1989 ilmestynyt *Baden-Powell* sen sijaan täyttää kriittisen, tieteellisen tutkimuksen kriteerit. Teos on laajin Robert Baden-Powellista tehty tutkimus. Kirjassaan Jeal tarkastelee myös niitä Baden-Powellin elämän osa-alueita, jotka aiemmissa elämäkertoissa on sivuutettu, esimerkiksi syytöksiä mustien nälkään näännyttämisestä Mafekingissa ja mahdollista homoseksuaalisuutta. Jeal käsittelee Baden-Powellia ja hänen elämänsä perusteellisemmin, syvemmin ja pohdiskelevammin kuin William Hillcourt. Jealin *Baden-Powell* onkin yksi arvokkaimmista tutkimuskirjallisuuden lähteistä.

Myös Michael Rosenthal on tutkinut perusteellisesti Robert Baden-Powellia vuonna 1986 ilmestyneessä kirjassaan *The Character Factory: Baden-Powell and the Origins of the Boy Scout Movement*. Rosenthalin teos ei ole elämäkerrallinen, pikemminkin se on tutkimus partioliikkeen lähtökohdista ja syntyhistoriasta. *The Character Factory* on yksi keskeisistä tutkimuskirjallisuuden lähteistä, sillä Rosenthal käsittelee teoksessaan tähän työhön oleellisesti liittyviä aiheita, esimerkiksi liikkeen ja Robert Baden-Powellin suhdetta imperialismiin ja militarismiin.

Edellä mainittujen lisäksi Baden-Powellia ja partioliikettä ovat tutkineet esimerkiksi John Springhall, Allen Warren ja Anne Summers. John Springhall on tutkinut Britannian nuorisojärjestöjen historiaa, ja verrannut liikkeitä toisiinsa. Partioliikkeen osalta hän on ottanut artikkeleissaan kantaa myös liikkeen militaristisuuteen. Myös Allen Warren ja Anne Summers ovat osallistuneet keskusteluun partioliikkeen militaristisuudesta, vaikka ovat molemmat tutkineet liikettä myös yleisemmällä tasolla. Militaristisuuden suhteen yleinen mielipide aiheesta kantaa ottaneiden joukossa on ollut se, että Robert Baden-Powellin tavoitteena oli ennen kaikkea sotilaiden kasvattaminen Britannialle. Ainoastaan Allen Warren, ja jossain määrin myös Tim Jeal, ovat ottaneet väittelyssä vastakkaisen kannan ja päätyneet siihen lopputulokseen, että kansalaiskasvatus oli Baden-Powellille militarismia tärkeämpää. Aktiivisesta debatista huolimatta laajempaa tutkimusta partioliikkeen militaristisuudesta ei ole tehty.

Tässä työssä käytetty tutkimuskirjallisuus koostuu edellä mainittujen partioliikettä ja Robert Baden-Powellia käsittelevien tekstien ohella muista teoksista ja artikkeleista, joiden avulla luodaan pääasiassa kontekstia aikakaudelle. Näistä oleellisimpia ovat John

MacKenzien vuonna 1984 ilmestynyt *Propaganda and Empire: The manipulation of British public opinion 1880-1960*, sekä hänen toimittamansa artikkelikokoelmat *Popular imperialism and the Military* vuodelta 1992 ja *Imperialism and Popular Culture* vuodelta 1986. Kyseiset teokset tarjoavat runsaasti aiheen kannalta oleellista taustatietoa.

2. Baden-Powellin aatemaailman lähtökohdat

2.1. Äiti ja yhteiskunta

Robert Stephenson Smyth Powell syntyi Paddingtonissa, Lontoossa helmikuun 22. päivänä vuonna 1857. Hän oli vanhempiansa, Oxfordin yliopistossa professorina työskentelevän Baden Powellin ja tämän vaimon Henrietta Grace Smythin kahdeksas yhteinen lapsi. Stepheksi puhuteltu poika jäi isättömäksi professori Powellin kuollessa vuonna 1860. Miestään 27 vuotta nuorempi, tuolloin 36-vuotias Henrietta Grace jäi yksin huolehtimaan pariskunnan seitsemästä elossa olevasta lapsesta. 3-vuotias Stephe oli heistä kolmanneksi nuorin.¹⁴

Henrietta Gracen vaikutus Stepheen, ennen kaikkea pojan isän kuoleman jälkeen, oli hyvin suuri. Henrietta Grace oli voimakastahtoinen, lastensa tulevaisuuden suhteen laskelmoiva nainen, jonka persoonaa on osaltaan kiittäminen, tai syyttäminen, Robert Baden-Powellin saavutuksista.¹⁵

Henrietta Grace Smyth oli itse lähtöisin yhdeksänlapsisesta perheestä. Hänen isänsä, William Henry Smyth oli tieteistä, erityisesti astronomiasta kiinnostunut merikapteeni. Kapteeni William Henry Smith liikkui tiedemiespiireissä ja koulutti kolme Henrietta Gracen vanhempaa veljeä erityisen hyvin. Myös perheen kuusi tytärtä saivat parempaa koulutusta kuin useimmat yhteiskuntaluokkansa tytöt, mutta heidän oppinsa jäi kuitenkin varsin sattumanvaraiseksi, sillä avioliiton katsottiin olevan tyttärien tulevaisuuden urana. Umpimähkäinen koulutus ja veljien vahva kilpailuhenki jättivät jälkensä Henrietta Graceen – hän näki sosiaalisen menestyksen ja verkostoitumisen koulutusta parempina keinoina elämässä etenemiseen, isänsä tiedemiesystäviäkin Henrietta Grace arvosti lähinnä siinä mielessä, että he muodostivat hänen kannaltaan arvokkaan sosiaalisen verkoston, ei siksi, että he olisivat voineet tarjota itsessään arvokasta sivistystä. Toisaalta veljien kilpailuhenki tarttui myös Henrietta Graceen. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että hän odotti lastensa ylittävän serkkujen suoritusket. Kunnia, maine ja ennen kaikkea menestys olivat avainsanoja Henrietta Gracen elämässä. Menneisyytensäkin, erityisesti sukutaustansa, Henrietta Grace yritti nostaa

¹⁴ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 3-7 ; Baden-Powell, Robert 1939, *Upseerivuosiltani: Seikkailuja brittiläisen maailmanvallan eri kulmilla*. Helsinki. [1933], s. 5.

¹⁵ Ks. Jeal, Tim 1991, *Baden-Powell*. Chatham. [1989], s. 1-45.

todellisuutta korkeammalle – hän esimerkiksi väitti amiraali Nelsonia isosedäkseen, vaikka todellisuudessa sukulaissuhde oli varsin mitätön.¹⁶ 1800-luvun brittiläiselle keskiluokalle perhe ja suku olivat erittäin tärkeitä – sukutaustan oli oltava vakaa, jos halusi olla arvossapidetty ympäristön silmissä.¹⁷ Tämä selittää omalta osaltaan sosiaalista hyväksyntää ja menestystä hakeneen Henrietta Gracen totuudenvastaisia kertomuksia.

Miehensä kuoleman jälkeen äitiys nousi ensimmäiselle sijalle Henrietta Gracen elämässä. Hän halusi tarjota lapsilleen suuren tulevaisuuden, todennäköisesti ajatellen yhtä paljon omaa asemaansa yhteiskunnassa kuin heidän. Tulevaisuuteen Henrietta Grace uskoi voivansa parhaiten vaikuttaa tarjoamalla lapsilleen puitteet menestykseen. Käytännössä tämä tarkoitti yhteiskunnallisen aseman säilyttämistä – riittävän suurta taloa, jotta perhe vaikuttaisi menestyvältä, sekä laajaa suhdeverkostoa, jota tarpeen tullen voitaisiin hyväksikäyttää perheen jäsenten aseman edistämiseen.¹⁸

Britannia oli Robert Baden-Powellin syntyessä tiukka luokkayhteiskunta, jossa ihminen arvioitiin pitkälti hänen syntyperänsä ja tulojensa mukaan. Yhteiskunta jakautui päälinjoissaan aristokratiaan, keskiluokkaan ja alaluokkaan. Baden-Powellien perhe kuului ylempään keskiluokkaan. Keskiluokalle kunnioitettavuus oli elämän keskeisimpiä tavoitteita – tuloiltaan ja menestykseltään moninaista luokkaa yhdisti lähinnä huoli sosiaalisen aseman turvaamisesta. Keskiluokkaiset perheet tavoittelivat materiaalista hyvinvointia ja halusivat ylläpitää ulkoista vaikutelmaa varakkaasta ja menestyvästä perheestä. Keskiluokkaan kuuluminen oli Stephen syntymän aikoihin jossain määrin turvatonta, sillä luokkarakenne ei enää 1860-luvulla ollut yhtä jäykkä kuin aikaisemmin kaupallisen ja teollisen keskiluokan alettua uhata perinteistä ylempää keskiluokkaa.¹⁹ Muuttuva ilmapiiri ja sosiaalisen aseman menetyksen pelko koskettivat myös Henrietta Gracea:²⁰

¹⁶ Jeal 1991, s. 3-5.

¹⁷ Roebuck, Janet 1982, *The Making of Modern English society from 1850*. Suffolk. 2nd edition. [1973], s. 29.

¹⁸ Ks. Jeal 1991, s. 1-45.

¹⁹ Roebuch 1982, s. 1, 19-23.

²⁰ Henrietta Gracen päiväkirja, syyskuu 1869, lainaus Jeal 1991, s. 18. "My sweet good children, if only I could do more for you... I feel daily that I must try harder still to keep up our precious children to the high position and standard they would have taken had their dearest Father lived. I know the advantage for them of good cultured society."

“Kultaiset, rakkaat lapseni, jos minä vain pystyisin tekemään enemmän vuoksenne ... Päivittäin tunnen, että minun pitää yrittää yhä kovemmin säilyttää kallisarvoiset lapsemme siinä korkeassa asemassa, johon he kuuluisivat jos heidän rakas Isänsä vain olisi elänyt. Minä tiedän mitä etua sivistyneestä seurapiiristä heille on.“

Paitsi että Henrietta Grace pyrki säilyttämään perheen aseman hienosti asumalla ja oikeissa piireissä liikkumalla, muutti hän perheen sukunimen vuonna 1869 Baden-Powelliksi. Periaatteessa Henrietta Grace teki tämän edesmenneen miehensä muistoa kunnioittaakseen, mutta käytännön vaikuttimena on ollut varmasti myös näin saatava aristokraattisemmalta kalskahtava sukunimi – Henrietta Grace käytti kaikki mahdolliset keinot perheen asemaa pönkittääkseen.²¹

Äitinsä tarjoaman yhteiskunnallisen aseman lisäksi Stephen elämään vaikutti varmasti vähintään yhtä paljon hänen henkilökohtainen suhteensa Henrietta Graceen. Lapsuudessaan Stephe ei ollut Henrietta Gracen lempilapsi, vaikka poika mitä ilmeisimmin rakasti äitiään syvästi jo tuolloin ja kamppaili tämän kiintymyksestä. Seitsenlapsisessa perheessä kamppailu vanhempien huomiosta on luonnollista. Baden-Powellien perheessä taistelu äidin rakkaudesta korostui todennäköisesti useimpia muita perheitä enemmän – Henrietta Gracella oli omat suosikkinsa, eikä Stephellä ollut yhtäläisiä mahdollisuuksia viettää aikaa äitinsä kanssa kuin esimerkiksi sisaruksillaan Georgella, Badenilla ja Agnesilla.²²

Äidin hyväksynnän hakeminen näkyi myös Baden-Powellin myöhemmässä elämässä – halu miellyttää Henrietta Gracea oli varmasti yksi motiivi Robert Baden-Powellin tarpeeseen edetä urallaan ja menestyä. Baden-Powell janosi äitinsä rakkautta, eikä olisi missään tapauksessa koskaan halunnut tuottaa tälle aiheetonta kärsimystä tai pettymystä. Hän pyrki elämään elämän, josta hänen äitinsä voisi olla ylpeä. Kirjassaan *Tie Onneen* Baden-Powell kirjoittaa äidin vaikutuksesta poikaan yleensä, mutta tekstistä on selvästi löydettävissä Robert Baden-Powellin henkilökohtaisia tuntemuksia omaa äitiään kohtaan:²³

²¹ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 17-18.

²² Jeal 1991, s. 13.

²³ Baden-Powell, Robert 1985, *Tie Onneen: neuvoja nuorille miehille, miten heidän on eletävä*. Helsinki. [1922], s. 116-117.

“Suurin osa niistä miehistä, jotka ovat kohonneet arvokkaaseen asemaan, myöntää, että he luonteestaan ja menestyksestään saavat suuresti kiittää äitiään ... Poika on niin paljon velkaa äidilleen, ettei hän voi sitä milloinkaan kokonaisuudessaan maksaa. Mutta osoittamalla kiitollisuutta hänelle, näyttämällä olevansa hänen rakkautensa arvoinen ja avustamalla itse hänen ponnistuksiaan poika voi jossain määrin palkita hänen vaivansa. Äiti on ehkä itsekseen haaveillut kunnianhimoisia unelmia, mitä kaikkea hänen poikansa tulee tekemään maailmassa, ja pettymys, yhtä katkera kuin salainenkin, synkentää hänen elämänsä, jos pojasta tuleekin lurjus ja tuhleri.“

Baden-Powell katsoi siis menestymällä ja hyvää elämää elämällä maksavansa suunnatonta velkaansa äidilleen. Epäonnistuminen tai epäkunniallinen elämä ei ollut Robert Baden-Powellille vaihtoehto, hän ei halunnut synkentää äitinsä elämää.

Robert Baden-Powell oli kiinteässä yhteydessä äitiinsä aina tämän kuolemaan saakka. Henrietta Grace piti lapsiaan otteessaan vielä silloinkin kun nämä olivat jo kasvaneet aikuisiksi ja elivät periaatteessa omia elämiään – esimerkiksi Robert Baden-Powellin avioitumista hidasti muiden tekijöiden ohella se, että hänellä oli velvollisuus osallistua äitinsä elättämiseen, eikä hän näin ollen vielä keski-ikäisenäkään kokenut olevansa riittävän varakas avioitumaan. Toisaalta Robert Baden-Powell otti mielellään äitinsä mielipiteet huomioon varttuneemmallakin iällä. Henrietta Grace tuki poikaansa muun muassa partioliikkeen perustamisessa ottaen kantaa ohjelman sisältöön. Tyttöjen partioinnin tullessa ajankohtaiseksi kysymykseksi Baden-Powell kääntyi jälleen äitinsä puoleen neuvoja hakien.²⁴ Henrietta Gracen kuollessa vuonna 1914 Baden-Powell kuvaili suhdetta äitiinsä “rakastavaksi kumppanuudeksi.“ Äidin menettäminen oli luonnollisesti tuskallinen kokemus, mutta Baden-Powellin kipua todennäköisesti lievitti tietoisuus siitä, että hän oli tehnyt parhaansa ollakseen äidilleen kunnon poika:²⁵

“On vain yksi tuska, joka on suurempi kuin äitinsä menettämisen tuska ja se on se tuska, josta äitisi kärsisi menettäessään sinut – en tarkoita kuoleman vaan omien virheidesi kautta.“

²⁴ Baden-Powell, “*My mother*”, *Head Quarters Gazette* 11/1914 ; Jeal, s. 437-438.

²⁵ Baden-Powell, “*My mother*”, *Head Quarters Gazette* 11/1914. ”There is only one pain greater than that of losing your mother, and that is for your mother to lose you—I do not mean by death but by your own misdeeds.”

Kaikki edellä mainitut seikat huomioon ottaen on varsin ymmärrettävää, että Henrietta Grace oli yksi Robert Baden-Powellin elämän suurimmista vaikuttajista. Toisaalta hän vaikutti Baden-Powellin elämäntapaan ja aatemaailmaan tarjoamalla pojalleen tietyn yhteiskunnallisen kontekstin ja toisaalta olemalla omana persoonanaan äiti pojalleen.

2.2. Yksityiskoulu

Britanniassa oli ainakin vuoden 1902 Balfourin koulutusasetukseen (*Balfour Education Act*) saakka kaksi erillistä koulutusjärjestelmää – kehittynyt yksityiskoulujärjestelmä sekä varaton ja kehittymätön valtion koulutuslaitos.²⁶ Henrietta Gracen pyrkimykset taata lapsilleen arvoisensa tulevaisuus onnistuivat ainakin siinä, että rahavarojensa niukkuudesta huolimatta hän onnistui järjestämään lapsensa hyviin yksityiskouluihin. Aluksi Stephe, kuten kaikki muutkin Henrietta Gracen lapset, sai kuitenkin oppinsa kotona äidiltään, 7-vuotiaana hänet lähetettiin opettelemaan lukemista ja kirjoittamista Kensington Gardeniin ja 11-vuotiaana hän siirtyi Rose Hillin valmistavaan kouluun Turnbridge Wellsiin, missä myös professori Powell oli aikanaan koulutettu.²⁷

Stephen koulutuksen ja samalla myös yksi hänen lapsuutensa käännekohdista tapahtui pojan ollessa 13-vuotias. Tuolloin hänelle myönnettiin stipendi Charterhouse nimiseen yksityiskouluun. Koulu oli perustettu vuonna 1611, ja sieltä oli valmistunut useita Britannian merkkimiehiä. Charterhouse oli perustajansa Thomas Suttonin tahdon mukaisesti tarkoitettu hyväsyntyisten köyhien miesten pojille, mutta yli kaksisataavuotisen historiansa aikana siitä oli tullut niin arvostettu, että varakkaat vanhemmat olivat valmiita maksamaan huomattavia summia saadakseen poikansa Charterhouseen. Charterhouse toimi vielä Stephen aloittaessa opintonsa Lontoossa, mutta muutti pian Lontoon eteläpuolelle, Surreyn kreivikuntaan, Godalmingiin.²⁸

Vaikka Charterhouse olikin maineikas oppilaitos, ei Stephe ollut kovinkaan kiinnostunut sen tarjoamasta opetuksesta. Baden-Powell itsekin jälkeenpäin myönsi olleensa varsin keho ja laiska oppilas. Lahjaton hän ei kuitenkaan katsonut olleensa –

²⁶ Mangan, J. A. 1986, "The grit of our forefathers: invented traditions, propaganda and imperialism." *Imperialism and Popular Culture*. Ed. Mackenzie, John M. Manchester University Press, s. 115-116.

²⁷ Jeal 1991, s. 26-27.

²⁸ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 20-21, 24-25.

kirjassaan *Upseerivuositani* Baden-Powell kertoo koulunjohtajan, tohtori Haig-Brownin, sanoneen Stephen kykyjen olleen suurempia kuin mitä suoritettun koulutyön tuloksista saattoi päätellä.²⁹

Luokkahuoneen sijasta Stephe oli kiinnostunut Charterhousen ulkomuureja ympäröivästä metsästä. Tuossa metsikössä poika kuvitteli olevansa metsämies ja tiedustelija. Hän hiipi pensaikossa ja pyydysti ansoilla jäniksiä, oravia, rottia ja lintuja. Kiinni saadessaan hän nylki eläimen, poisti sisälmykset ja keitti saaliinsa, kuitenkin varoen tulta tehdessään huomatuksi tulemista. Opettajat Stephe kuvitteli itseään etsiviksi "punanahoiksi" ja opetteli piiloutumaan puihin heidän valvovia silmiä välttääkseen. Oman kertomansa mukaan Baden-Powell oppi näillä metsäretkillään kiinnittämään huomionsa yksityiskohtiin ja sitä kautta tekemään asioista johtopäätöksiä.³⁰ Omien puuhiensa lisäksi Stephe otti aktiivisesti osaa koulun harrastustoimintaan. Hän käytti aikaansa esimerkiksi näyttelemiseen, kuorolauluun ja jalkapallon pelaamiseen.³¹

Todennäköisesti Baden-Powell ei ollut kovinkaan väärässä väittäessään oppineensa enemmän kouluaikoina välitunneilla luonnossa liikkumalla ja loma-aikoina veljiltään kuin luokkahuoneessa istumalla.³² Koulua ympäröivät metsät herättivät Stephessä kiinnostuksen jäljittämiseen, erämiestaitojen kehittämiseen, käytännönläheisyyteen ja tietynlaiseen askeettisuuteen. Hänen elämänsä Charterhousessa vaikutti varmasti osaltaan myös partio-ohjelman muotoutumiseen – ovathan kaikki edellä mainitut taidot, jäljittamisestä luonnossa liikkumiseen, oleellinen osa ohjelman sisältöä.³⁴

Yksityiskoulut olivat 1800-luvun loppupuolella yksi osa imperialistisen propagandan koneistoa. Imperialismi oli kyseisenä aikana enemmänkin yläluokan kuin työväestön aate ja samoin myös aikakauden yksityiskoulut korostivat opetusohjelmissaan ja ideologioissaan imperialismia ja imperiumia huomattavasti valtionkouluja enemmän.³⁵ Yksityiskoulut eivät juurikaan tarjonneet tietoa tai edistäneet henkisiä ja älyllisiä arvoja,

²⁹ Baden-Powell 1939, s. 6-7.

³⁰ Baden-Powell 1939, s. 7-8 ; Baden-Powell, Robert 1937, "Be Prepared: An Interview with Baden-Powell by the 'Listener' Magazine in 1937." <http://www.pinetreeweb.com/bp.listener.htm>. 5.1.2001, 14.36.

³¹ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 22-23, 26-28.

³² Baden-Powell 1939, s. 7.

³⁴ Baden-Powell 1939, s. 7-9 ; The Scout Association 1997, "Baden-Powell: Chief Scout of the World." Scouts Facts. London.

eivätkä ne missään tapauksessa tarjonneet oppilailleen kriittisen ajattelun lähtökohtia – päinvastoin, tavoitteena oli kasvattaa yhteiskunnalle lojaaleja miehiä, joihin oli istutettu status quon jatkumisen turvaavat piirteet: yhdenmukaisuus ja tottelevaisuus. Kouluissa keskityttiin ryhmähenkeä vahvistavaan joukkueurheiluun, jonka katsottiin vahvistavan koko imperiumin puolustustehokkuutta.³⁶ Imperiumin puolustaminen oli muutenkin yksi keskeisimmistä koulutuksen tavoitteista – tarkoituksena oli kasvattaa “uusimperialistisia sotureita: epäilyksen häiritsemättömiä, vakaumuksessa horjumattomia, vahvoja mieleltään ja ruumiiltaan.”³⁷ Koulupojista kasvatettiin kritiikittömiä miehiä, jotka olisivat valmiita uhraamaan itsensä Britannian suuruuden ja imperiumin tulevaisuuden vuoksi.

Vaikka Robert Baden-Powellin koulun, Charterhousen, opetusmetodeista ei tätä työtä varten ole käytettävissä erillistä tietoa, on hyvin todennäköistä, ettei kyseinen koulu poikennut yleisistä linjoista, vaan edusti samaa imperialistisen propagandan koulukuntaa kuin suurin osa Britannian yksityiskouluista. Charterhousen imperialistisuuden puolesta puhuu esimerkiksi se, että koulun rehtori F. Fletcher oli mukana kouluille yhteisessä imperialistisessa toiminnassa.³⁸

Vaikka Stephe ei innostunutkaan opiskelusta, onnistui Charterhouse istuttamaan häneen perinteisen yksityiskoulupoikahengen, eli imperiumin puolesta uhrautuvaisuuden, tottelevaisuuden ja yhteistyön hengen. Tämä on selitettävissä sillä, että imperialistista yhteishenkeä luotiin vielä Stephen kouluaikoina pikemminkin koulun urheilukentällä kuin luokahuoneessa. Liikunnan, erityisesti joukkuelajien kautta pyrittiin imperiumin toivoille opettamaan reilua peliä, itsekuria, rohkeutta ja lojaaliutta – piirteitä, joita pidettiin oleellisina ”hallitsevaa rotua” muokattaessa. Kuten edellä on käynyt esille, Stephe mieluummin teki asioita kuin kuunteli opetusta. Näin ollen voidaan ajatella, että yksityiskouluissa liikunnan kautta harjoitettu imperialistinen propaganda vaikutti häneen tehokkaammin kuin opetusohjelmaan upotettu.³⁹ Todisteina siitä, että Charterhousen imperialistinen propaganda vaikutti Robert Baden-Powellin

³⁵ MacKenzie, John M. 1984, *Propaganda and Empire: The Manipulation of British Public Opinion, 1880-1960*. Manchester University Press, s. 229 ; Mangan 1986, s. 115-116.

³⁶ Rosenthal, Michael 1986, *The Character Factory: Baden-Powell and the origins of the boy scout movement*. London, s. 91-96.

³⁷ Almond, Hely Hutchinson 1899, “*The consecration of the Body*”, *Christ the Protestant and Other Sermons*, Edinburgh, s. 150, lainaus Mangan 1986, s. 120.

³⁸ F. Fletcher oli esimerkiksi *The Schools Empire Tours Committeeen* jäsen. Mangan 1986, s. 118.

aatemaailman muotoutumiseen voidaan pitää Baden-Powellin myöhempiä lausuntoja ja mielipiteitä. Yhteiskunnan ja imperiumin puolesta toimiminen ja uhrautuminen ovat näkyvästi esillä partio-ohjelmassa, samoin rohkeus, reilu peli ja luonne, jotka kaikki olivat keskeisiä päämääriä poikien yksityisessä koulutuksessa, löytyvät lähes samoilla termeillä myös Baden-Powellin ohjelmasta. Yksityiskoulujen ihanteiden ja partio-ohjelman samankaltaisuus lienee selitettävissä sillä, että Baden-Powell poimi partio-ohjelmaan kouluaikoinaan sisäistämiä elämänarvoja.⁴⁰ Itse asiassa Baden-Powell myönsikin yhteyden partioliikkeen ja yksityiskoulujärjestelmän ihanteiden välillä:⁴¹

”Tämä on siis yksi partiokoulutuksen pääsyistä, nimittäin ottaa yksityiskouluelämän, joka on avoin vain niille suhteellisen harvoille, joiden vanhemmilla on siihen varaa, paikka ja antaa nousevan sukupolven suurelle joukolle osa siitä itsekieltämyksen, itsekurin, kunniantunnon, vastuullisuuden, avuliaisuuden muita kohtaan, lojaaliuden ja patriotismin hengestä, joka luo ’luonnetta’, ja jossa he eivät saa minkäänlaista koulutusta omissa kouluissaan.”

Partioliikettä voidaan siis pitää köyhemmille väestöosille suunnattuna yksityiskoulujärjestelmän vastineena, sellaisena Baden-Powell itse sen ainakin halusi nähdä. Joka tapauksessa ’yksityiskouluhenki’ oli Baden-Powellille niin arvokas, että hän halusi levittää sitä partioliikkeen kautta koko kasvavaan sukupolven. Yksityiskoulujen kasvateille hän ei katsonut partiointia tarpeelliseksi – heiltähän ei puuttunut partioliikkeen tarjoamia hyveitä – mutta piti silti näidenkin poikien kuulumista järjestöön partioideologian leviämisen kannalta hyödyllisenä koko kansakunnalle.⁴²

³⁹ Liikunnasta ja joukkueurheilusta imperialistisen propagandan välineenä ks. MacKenzie 1984, s. 229-230.

⁴⁰ Ks. esimerkiksi Baden-Powell, Robert 1908, *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*. London ; Baden-Powell, Robert 1919a, *Aids to Scoutmastership. The Theory of Scouting for Scoutmasters*. London.

⁴¹ Baden-Powell, ”*Cadets and Cadet training*.” [1916], lainaus Rosenthal 1986, s. 90. ”This then is one of the main reasons for the Boy Scouts training, namely to take the place of the public school life which is only open to the comparatively few whose parents can afford it, and to give the mass of our rising generation some of the spirit of self-negation, self-discipline, sense of honour, responsibility, helpfulness to other, loyalty and patriotism which go to make ”character” and in which they have no kind of education in their schools.”

⁴² Baden-Powell, ”*Scouting in schools 1910-1924. Summary of address given at London University and included in draft of essay entitled Harry Lauder’s Political Grees*.”, lainaus Rosenthal 1986, s. 91.

Charterhouse oli merkittävä tekijä Robert Baden-Powellin elämässä. Hän vietti koulussa kuusi vuotta ja oppi tuona aikana, jos ei koulusivistystä, niin monia asioita, joita hän arvosti kirjaviisautta enemmän, ja jotka vaikuttivat hänen myöhempään elämäänsä. Baden-Powell oppi arvostamaan luonnossa liikkumista ja imperiumia – asioita, joista muodostui oleellinen osa partio-ohjelmaa. Charterhouse, ja samalla brittiläinen yksityiskoulujärjestelmä, onnistui kasvatustavoitteissaan Robert Baden-Powellin kohdalla – hänestä kasvoi isänmaansa puolesta uhrautuva, yhteiskunnalleen lojaali mies.

2.3. Sotilasura

Aika, jonka Baden-Powell vietti Charterhouseessa oli historiallisesti suurten seikkailujen aikakautta – esimerkkeinä mainittakoon tohtori Livingstone ja Niilin alkulähteiden metsästys. Baden-Powellin sukupolveen iskostui tietty kaukokaipuu ja samalla kaukaiset maat saivat jännittävän, romanttisen hohteen.⁴³ Romanttinen kaukokaipuu oli varmasti osasy siihen, ettei Robert Baden-Powell isänsä ja vanhempien veljiensä tavoin lähtenyt akateemiselle uralle. Yliopistouran sijasta Baden-Powell liittyi armeijaan ja vietti vuosikymmeniä poissa kotimaastaan.

Charterhousesta valmistuttuaan Baden-Powell osallistui yhdeksäntoistavuotiaana armeijan pääsykokeisiin läpäisten ne erinomaisin tuloksin. Samana vuonna, 1876, hän otti vastaan upseerin viran Englannin armeijassa, ja sai lähes välittömästi komennuksen 13. husaarirykmenttiin, jonka asemapaikkana oli tuolloin Intia.⁴⁴

Useimmat 1800-luvun lopun husaariupseereista tulivat varakkaista perheistä, ja olivat päätyneet sotilasuralle lähinnä hovin vuoksi. Baden-Powell poikkesi asetovereistaan alusta alkaen paitsi siinä, ettei hän varojensa vähäisyyden vuoksi pystynyt elämään perinteistä upseerin elämää, esimerkiksi syömään päivällistä upseerien ruokailuhuoneessa, myös siinä, että hän todella oli omistautunut uralleen ja sitä kautta imperiumille. Jo nuorena upseerina Baden-Powell ajatteli brittiläisen imperiumin olevan riippuvainen hänestä ja tarvitsevan juuri häntä laajentuakseen ja pitääkseen perinteensä

⁴³ Jeal 1991, s. 419.

⁴⁴ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 33-35.

kunniassa.⁴⁵ Voitaneen siis ajatella, että isänmaanrakkaus ja lojaalius imperiumia kohtaan olivat Baden-Powellille itsestään selviä asioita jo hänen liittyessään armeijaan. Armeija ei tehnyt Baden-Powellista imperialistia, pikemminkin isänmaanrakkaus antoi motiivin armeijaan liittymiseen.

Vaikka Intia ei tehnytään nuoresta upseerista imperialistia, eivät siellä vietetyt vuodet jääneet merkityksettömiksi Baden-Powellin ajatusmaailman kehittymisen kannalta. Perinteisesti Intia oli brittiläisen imperiumin keskeisin alue. Se ei kuitenkaan vielä Robert Baden-Powellin maahan saapuessaan ollut täysin vakiintunut brittien vallan alle – kahden vuosikymmenen takaisen kapinan toistuminen ei ollut mahdottomuus, ja toisaalta Britannian valtaa uhkasi myös Venäjän laajentuminen Aasiassa. Baden-Powellin Intiaan saapumisen ajankohta oli mielenkiintoinen myös sikäli, että kuningatar Viktoria julistautui samana vuonna Intian keisarinnaksi. Lisäksi on hyvä muistaa, että brittien mielestä intialaiset eivät useine kielineen ja uskontoineen olleet kyvykkäitä hallitsemaan itse itseään, vaan tarvitsivat Britannian tukea hallinnossaan.⁴⁶ Nämä olosuhteet olivat omiaan vahvistamaan ja muokkaamaan Baden-Powellin imperialistisia käsityksiä. Todennäköisesti hän otti esimerkiksi intialaisten kyvyttömyyden hallitsemiseen hyvinkin vakavasti – ainakin ajatus vähemmän sivistyneiden kulttuurien huolenpidosta ja sivistämisestä toistuu hänen myöhemmissä kirjoituksissaan.⁴⁷

Intiasta Robert Baden-Powell siirtyi Afganistanin ja Välimeren kautta Etelä-Afrikkaan, jonne hän sai komennuksen heinäkuussa 1899 – vain kolme kuukautta ennen buurisodan syttymistä. Ennen sodan alkua Rhodesian rajajoukkojen ylipäälliköksi nimitetty Baden-Powell kokosi joukkoyksikköjä Rhodesiassa ja järjesti Rhodesian ja Betšuanamaan protektoraatin Transvaalin vastaisten rajojen puolustuksen buurien mahdollista hyökkäystä vastaan.⁴⁸ Baden-Powellin kolmantena tehtävänä oli sitoa vihollinen taisteluun sodan syttyessä. Tätä tehtävää hän suorittikin sodan alkamisesta lokakuussa 1899 aina toukokuuhun 1900 saakka puolustamalla pientä, Transvaalin ja Betšuanamaan rajan tuntumassa sijainnutta Mafekingin kaupunkia buuripiirittäjiä

⁴⁵ Baden-Powell 1985, s. 50-51 ; Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 40-41.

⁴⁶ Robbins, Keith 1985, *The Eclipse of a Great Power. Modern Britain 1870-1975*. Singapore. [1983], s. 20-22.

⁴⁷ Esim. Baden-Powell 1939, s. 86-87.

⁴⁸ Rhodesia ja Betšuanamaan protektoraatti kuuluivat Isolle-Britannialle. Transvaal oli yksi buuritasavalloista.

vastaan. Robert Baden-Powellin johtama pieni joukko piti kaupunkia hallussaan 217 päivää, ennen kuin vapautusosasto lopulta saapui heidän avukseen.⁴⁹

Baden-Powellin buurisodan aikainen kirjeenvaihto buuriupseerien kanssa maalaa kuvan ehdottoman rehellisestä ja periaatteellisesta miehestä, jonka mielestä myös sodankäynnin oli oltava sivistynyttä. Baden-Powellille sota oli kahden hallituksen välisten erimielisyyksien selvittelyä, ei siis yksilöiden välistä taistelua. Sodankäynnissä oli noudatettava tiettyjä kunniallisuussääntöjä – sivullisten, lähinnä naisten ja lasten, hyvinvoinnista oli huolehdittava, samoin myös vihollisen haavoittuneista ja vastapuolen kuolleiden kunniallisesta hautaamisesta. Buurisodassa sodan sivistyneisyys vietiin niinkin pitkälle, että sunnuntait säästettiin sodankäynnin sijasta virkistäytymiseen ja vapaa-aikaan. Niin kauan kun näitä sääntöjä kunnioitettiin, kaikki oli Baden-Powellin mielestä hyvin.⁵⁰

Baden-Powellin kunniakäsitysten yhteydessä on syytä tarkastella myös Thomas Pakenhamin teoksessaan *The Boer War* esittämiä syytöksiä, joiden mukaan Baden-Powell olisi näänyttänyt noin 2 000 natiivia nälkään Mafekingin piirityksen aikana. Tim Jeal käsittelee aihetta kattavasti Baden-Powellin elämäkerrassa, ja myöntää Pakenhamin olleen oikeassa siinä, että Baden-Powellin ensisijainen tavoite oli pitää valkoisten ruoka-annokset siedettävällä tasolla. Tästä huolimatta ei Jealin mielestä voida väittää, että Robert Baden-Powell olisi näänyttänyt alkuperäisväestöä nälkään – Jealin mukaan Pakenham on tulkinnut Baden-Powellin muistiinpanoja ja laskelmia väärin, ja jättänyt huomioimatta esimerkiksi sen, että alkuperäisväestöllä oli omaa viljelysmaata ja karjaa. Vaikka valkoiset olivatkin Baden-Powellille tärkeimpiä, pyrki hän pitämään myös natiiveista mahdollisimman hyvää huolta. Muistettava on myös se, että valkoiset pitivät vuosisadanvaihteessa yleisesti ottaen mustia itseään alemmantasoisina. Baden-Powellin toimintaa ei siis tässä kontekstissa voida pitää tuomittavana, eikä Baden-Powellin tekojen voida katsoa olevan ristiriidassa hänen omien kunniakäsitystensä kanssa.⁵¹

⁴⁹ Baden-Powell 1939, s. 123-131 ; Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 156-169, 200-201.

⁵⁰ Esim. Baden-Powell J. P. Sneymanille 3.12.1899. Weil papers. British Library ; Baden-Powell J. P. Seymanille 8.12.1899. Weil Papers. British Library. ; Baden-Powell J. Eloffille 13.5.1900. Weil Papers. British Library.

⁵¹ Jeal 1991, s. 260-277.

Sekä kunnioitus että kiinnostus armeijaa ja sen henkilökuntaa kohtaan olivat lisääntyneet Britanniassa 1800-luvun jälkipuoliskolla.⁵² Myös buurisotaa ja Mafekingin piiritystä seurattiin Britanniassa aktiivisesti, ja piirityksen onnellinen päätyminen toukokuussa 1900 synnytti lähes hysteerisen innostuksen tehden samalla puolustuksen johtajasta juhlitun sankarin.⁵³ Mafekingin vapauttamisesta seurannut riemu synnytti itse asiassa englannin kieleen uuden sanankin, verbin *maffick*, joka tarkoittaa riehakasta, liioittelevaakin kansallista juhlimista.⁵⁴ Piirityksen päätyttyä Robert Baden-Powell vastaanotti tuhansia kirjeitä ja sähkeitä, joista yksi tuli itseltään kuningatar Viktorialta. Kuningatar kertoi itsensä ja koko imperiumin iloitsevan suuresti Mafekingin vapautumisen johdosta. Muutaman päivän kuluttua piirityksen päättymisestä kuningatar Viktoria ylensi Robert Baden-Powellin Englannin armeijan nuorimmaksi kenraalimajuriksi.⁵⁵

Vaikka Robert Baden-Powell puolustikin Mafekingia menestyksekkäästi, ei buurisota kokonaisuudessaan sujunut brittien kannalta toivotulla tavalla. Armeija, jonka olisi pitänyt olla maailman voimakkain, joutui vaikeuksiin selvästi heikommaksi arvioidun buuriarmeijan kukistamisessa.⁵⁶ Huonosti sujuneella sodalla oli kuitenkin omat sankarinsa ja Robert Baden-Powell oli yksi heistä. Luultavasti sodan heikko yleismenestys vain lisäsi Baden-Powellin kansansuosiota – antoihan hän onnistumisellaan kansalleen aiheen iloita ja juhlia edes jotakin.⁵⁷ Mafekingin piiritys vaikutti myös Baden-Powellin henkilökohtaiseen elämään – se teki hänestä Britanniassa merkittävän julkisuuden henkilön ja esimerkillisen imperialistisen sankarin.⁵⁸ Vaikka Baden-Powell itse ei sankarin statusta katsonut ansaitsevansa, ryhdyttiin sankarimyyttiä heti Mafekingin piirityksen päätyttyä rakentamaan julkaisemalla esimerkiksi useita

⁵² MacKenzie 1984, s. 5.

⁵³ Lloyd, T. O. 1984, *The British Empire 1558-1983*. Oxford University Press, s. 254 ; Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 202-206.

⁵⁴ Rosenthal 1986, s. 31 ; *The Oxford English Dictionary*. Vol. IX. Oxford 1989. 2nd edition. [1933]. Hakusana 'maffick.' "Originally used to designate the behaviour of the crowds (in London and other towns) that celebrated with uproarious rejoicing the relief of the British garrison besieged in Mafeking. Hence *gen.* to indulge in extravagant demonstration of exultation on occasions of national rejoicing."

⁵⁵ Baden-Powell 1939, s. 130-131 ; Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 207-210 ; Baden-Powellin luonnos kiitoskirjeestä. 5/1900. Weil Papers. British Library.

⁵⁶ Omissi, David 1997, "European Imperialism, 1871-1945." A companion to Modern European History 1871-1945. Ed. Pugh, Martin. Padstow, s. 245-46.

⁵⁷ Vrt. Robbins 1985, s. 88-89.

⁵⁸ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 202-210 ; Warren, Allen 1986, "Citizens of the Empire: Baden-Powell, Scouts and Guides and an imperial ideal, 1900-40." Imperialism and Popular Culture. Ed. Mackenzie, John M. Manchester University Press, s. 237.

elämäkertoja.⁵⁹ Yksi esimerkki näistä elämäkerroista F. S. Fletcherin *Baden-Powell of Mafeking*, joka julkaistiin vuonna 1900. Kirjassaan Fletcher rakentaa kuvan sankarillisesta, harvinaislaatusesta miehestä, jonka kohtalona oli puolustaa kotimaansa kunniaa piiritetyssä Mafekingissa. Vaikka Baden-Powellista luodaankin kirjassa lähes puolijumalallista myyttiä, annettiin häntä ihailevasti ylöspäin katsoville pikkupojille toivoa, sillä vaikka Baden-Powellin kuvailtiin jo lapsena osoittaneen “ääretöntä urheutta ja neuvokkuutta“, ei hän kuitenkaan vielä tuolloin ollut kirjoittajan mukaan ilmiömäinen, vaan: “hän oli ihmislapsi, terve, hauskanpitoa rakastava englantilaispoika, täynnä ystävällisyyttä ja elämän aamun riemujen iloa.“⁶⁰

Paitsi että Baden-Powellista julkaistiin elämäkertoja, sävellettiin sotilasmarsseja ja hänen kuviaan painettiin esimerkiksi rintanappeihin, käytettiin Baden-Powellin nimeä jo tuolloin, 1900-luvun ensimmäisinä vuosina, hyväksi nuorisoliikkeiden markkinoinnissa. Esimerkkinä Baden-Powellin nimen hyödyntämisestä voidaan mainita *The Baden-Powell League of Health and Manliness* -järjestö, jonka perustivat W. H. Stables sekä Gowan ja Frederick Fryer Weston-by-Runcorniin vuonna 1900. Seuran jäsenien odotettiin tekevän hyviä tekoja, pidättäytyvän tupakanpoltosta alaikäisinä sekä elävän terveellistä ja fyysisiä ponnistuksia vaativaa elämää. Henrietta Grace auttoi seuran organisoimisessa sen levitessä nopeasti Weston-by-Runcornin ympäristöön. Ennen kuin järjestön hallinta luovutettiin vuonna 1902 *Society for the Propagation of Gospelille* oli se ehtinyt houkutella pariinsa useampia jäseniä kuin mistä perustajat olivat uskaltaneet edes haaveilla. Vaikka Baden-Powell ei ottanutkaan aktiivisesti osaa tähän järjestöön, ei hän voinut olla huomaamatta niitä mahdollisuuksia, joita hänen nimensä hyväksikäyttäminen tarjosi.⁶¹

Ilmiselvää on siis se, että halusi Robert Baden-Powell sitä tai ei Mafekingin puolustaminen teki kenraalimajuri Baden-Powellista kuuluisan miehen. Baden-Powellin roolilla buurisodassa, ja sitä seuranneella kuuluisuudella oli erittäin merkittävä vaikutus sekä hänen omaan elämäänsä että vielä perustamattoman partioliikkeen tulevaisuuteen. Sotasankaruus antoi mitä todennäköisimmin Robert Baden-Powellin ajatuksille brittiläisestä yhteiskunnasta ja imperiumista suuremman painoarvon, kuin mitä ne olisivat saaneet, jos hän olisi yhä ollut tavallinen riviupseeri. Baden-Powellin maine

⁵⁹ Jeal 1991, s. 305

⁶⁰ Fletcher, F. C. 1900, *Baden-Powell of Mafeking*. London, esim. s. 15-17, 28, 46.

⁶¹ Jeal 1991, s. 363-364.

helpotti myös partioliikkeen lanseerausta – olihan hän jo partioliikkeen kohderyhmän, nuorten poikien, ihailun kohde.⁶² Vaikka Baden-Powell ei kaivannutkaan hilitöntä juhlahumua ympärilleen, käytti hän Mafekingia hyväkseen partio-ohjelmaa lanseeratessaan. Baden-Powell viittaa Mafekingiin esimerkiksi heti teoksensa *Scouting for Boys* ensimmäisillä sivuilla. Tarkoituksena oli todennäköisesti paitsi antaa esimerkki siitä, mitä nuoret pojat voisivat isänmaansa hyväksi tehdä, myös vaivihkaa muistuttaa kirjan kirjoittajan kunniallisesta menneisyydestä.⁶³ Robert Baden-Powell myös mitä ilmeisimmin muisteli Mafekingin tapahtumia mielellään – hänellä oli myöhempinä vuosina tapana viettää Mafekingin vapautumisen vuosipäivää kutsumalla piirityksessä mukana olleita luokseen illalliselle.⁶⁴

Buurisodan jälkeen Robert Baden-Powell jäi armeijan palvelukseen vielä kymmeneksi vuodeksi. Viimeisen armeijavuosikymmenensä aluksi Baden-Powell organisoi Etelä-Afrikan poliisivoimat. Vuonna 1903 hänet nimitettiin ratsuväen tarkastavaksi kenraaliksi ja vuonna 1910 Baden-Powell erosi armeijasta keskittääkseen kaikki voimansa partioliikkeeseen, joka tuolloin oli jo hyvää vauhtia kasvava järjestö.⁶⁵

Kokonaisuudessaan sotilasura antoi Baden-Powellille mahdollisuuden vieraila monissa maissa ja samalla tutustua imperiumin toimintaan käytännössä. Tapahtumissa mukana oleminen mitä ilmeisimmin lujitti kasvatuksen, koulutuksen ja yhteiskunnallisen taustan jo aiemmin luomaa uskoa imperialismiin toimivuuteen ja nimenomaan brittiläisen imperiumin ylivoimaisuuteen.

Tässä luvussa käsitellyt tekijät muovasivat miehen aatteineen ja ajatuksineen – niistä muodostui imperiumin ja yhteisön puolesta taisteleva sotilas, joka uskoi yksinkertaiseen, luonnonläheiseen elämään. Robert Baden-Powellista kasvoi käytännönläheinen mies, joka ei halunnut jäädä katselemaan sivusta tuntemansa maailmansa romahtamista. Aatteellisten lähtökohtien lisäksi Baden-Powellin ”ensimmäinen elämä” antoi Mafekingin piirityksen tuoman kuuluisuuden mukana käytännön mahdollisuuden toteuttaa myöhemmin syntyvät suunnitelmat brittiläisen

⁶² Ks. Baden-Powell 1939, s. 143 ; vrt. MacKenzie 1984, s. 7.

⁶³ Baden-Powell, Robert 1911, *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*. London. Third and enlarged edition. [1908], s. 10-12.

⁶⁴ ”Mafeking Day 18.5.1928.” Wade Papers. British Library ; ”Mafeking Day 18.5.1930.” Wade Papers. British Library.

⁶⁵ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 216-224, 232, 302-303.

kansakunnan pelastamisesta, sillä partioliike tuskin olisi saavuttanut yhtä suurta suosiota ilman Baden-Powellin sankarillista nimeä.

3. Reippaita isänmaan poikia etsimässä

3.1. Partio-ohjelman luomisen motiivit

1900-luvun ensimmäisten vuosien Britannia ei ollut enää se sama maa, josta Robert Baden-Powell oli vuosia aikaisemmin lähtenyt maailmalle. Kuningatar Victorian kuolema vuonna 1901 oli päättänyt pitkän aikakauden. Buurisodan tappiot ja nöyryytykset olivat yhä tuoreessa muistissa.⁶⁶ Yleinen moraalitilanne oli laskenut, sodan luoman noususuhdanteen tilalle oli tullut laskusuhdanne, palkat laskivat ja työttömyys lisääntyi, huliganismi ja ilkivalta valtasivat alaa.⁶⁷ Vaikutti siltä, että 1800-luvun lopulla keskeiseksi yhteiskunnalliseksi käsitteeksi noussut rotudegeneraatio-oppi oli oikeassa – britit eivät selvästikään olleet enää yhtenäinen, hyvinvoiva kansakunta. Alkaneen aikakauden ilmassa leijui pelko mahtavan imperiumin luhistumisesta.⁶⁸ Kirjailija Elinor Glyn puki vallinneen tunnelman sanoiksi teoksessaan *Romantic Adventure*: “minusta tuntui, että olin todistamassa Englannin suuruuden ja mahtavuuden hautajaiskulkuetta.”⁶⁹

Buurisota ei, voitosta huolimatta, ollut sujunut brittien kannalta odotetun kaltaisesti. Luonnollisesti tappioille etsittiin selitystä. Selitysmalleista kenties huomiota herättänein tuli julkisuuteen kenraali Frederick Mauricen artikkelissa, joka julkaistiin *Contemporary Review*issä tammikuussa 1902. Hänen mukaansa kuusikymmentä prosenttia brittimiehistä oli fyysisesti sopimattomia armeijaan.⁷⁰ Kuten jo edellä mainittiin, rotudegeneraatio-oppi oli 1800-luvulta lähtien ollut voimakkaasti esillä niin tieteissä, taiteissa kuin yhteiskunta-analyyseissäkin. Opin mukaan degeneraatio eli rappeutuminen tai taantuminen oli perinnöllistä ja kasautuvaa johtaen näin ollen lopulta elinkelvottoman imbesilleistä koostuvan sukupolven syntyyn. Monien teollistuvan yhteiskunnan mukanaan tuomien ongelmien, esimerkiksi prostituution, slummiutumisen, työttömyyden ja sairauksien lisääntymisen katsottiin olevan seurausta kansakunnan rappeutumisesta. Myös rikollisuuden lisääntymisen uskottiin olevan yhteydessä degeneraatioon – rikollisen katsottiin olevan eläintä kohden degeneroitunut

⁶⁶ Hynes, Samuel 1968, *The Edwardian Turn of Mind*. Princeton, s. 17.

⁶⁷ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 249-251.

⁶⁸ Hynes 1968, s. 17.

⁶⁹ Glyn, Elinor 1937, *Romantic Adventure*. New York, lainaus Hynes 1968, s. 17.

muunnos normaalista ihmisestä, ja taipumuksen rikollisuuteen uskottiin olevan sekä synnynnäistä että perinnöllistä. Erityisen huolestuttavaa degeneroitumiskehityksestä teki se, että degeneroituneet vaikuttivat olevan normaaleja ihmisiä hedelmällisempiä – degeneroituneiden osuus väestöstä kasvoi siis koko ajan. Lopulta kehityskulku johtaisi siihen, että suurimmaksi osaksi degeneroituneista ihmisistä koostuva kansakunta jäisi tappiolle kansakuntien välisissä taisteluissa. Monille nimenomaan buurisodan tappiot olivat todiste brittiläisen rodun jo liian pitkälle edenneestä rappeutumisesta.⁷¹

Vaikka monet britit pitivätkin rotudegeneraatiota todellisena ongelmana, ei brittien degeneroitumista pystytty tieteellisesti todistamaan, pikemminkin päinvastoin. Hallitus perusti buurisodan jälkeen komitean nimeltä *Inter-Departmental Committee on Physical Deterioration*, jonka tehtävänä oli tutkia kansakunnan terveyttä. Komitean vuonna 1904 valmistuneen raportin mukaan brittiläinen rotu ei ollut rappeutumassa, pikemminkin jonkinlaista kehitystä oli havaittavissa. Brittinuorukaisten fyysinen sopimattomuus armeijaan oli raportin mukaan seurausta siitä, että armeija oli nostanut odotuksiaan, ei siitä että ”rodun” ruumiillinen kunto olisi heikentynyt. Raportissa tehtiin kuitenkin runsaasti suosituksia ja kehoitettiin valtiota kiinnittämään huomiota erityisesti lasten terveydenhuoltoon, jotta Britannia säilyisi tulevaisuudessakin sotilaallisesti voimakkaana valtiona.⁷²

Robert Baden-Powell oli yksi niistä, joille rotudegeneraatio oli kuitenkin totisinta totta – näkihän hän ympärillään sekä fyysisesti että psyykkisesti heikkoja ihmisiä. Baden-Powell oli samaa mieltä viktoriaanisen ajan brittipoliitikon, George Wyndhamin kanssa, siitä että ”samat asiat, jotka aikoinaan ajoivat Rooman imperiumin perikatoon, vaikuttavat tänään Isossa-Britanniassa.” Baden-Powellin mukaan Rooman häviön pääasiallinen syy oli ollut isänmaallisuuden puutteesta, ylellisyyden ja joutenolon lisääntymisestä, sekä paikallisen puoluepolitiikan liioitellun tärkeästä asemasta seurannut kansalaiskunnan lasku.⁷³

Brittiläisen imperiumin vertaaminen Roomaan oli varsin yleisestä 1900-luvun vaihteesta. Suosittu kannanotto aiheeseen oli nuoren Tory-poliitikon, Elliot Millsin,

⁷⁰ Hynes 1968, s. 21-22.

⁷¹ Mattila, Markku 1994, ”Eugeenikkojen eurooppalainen.” Eurooppalainen ihminen: todellisuutta, ihanteita ja pelkoja. Toim. Halmesvirta, Anssi. Jyväskylä, s. 226-230, 240.

⁷² Powell, David 1996, *The Edwardian Crisis: Britain, 1901-1914*. Hong Kong, s. 16 ; Daunton, M. J. 1988, ”Urban Britain.” *Later Victorian Britain*. Ed. O’Day, Alan, Gourvish, T. R. Hong Kong, s. 38-39.

⁷³ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 259-260 ; Baden-Powell 1908, s. 261.

anonymisti julkaisema satiiri *Decline and Fall of the British Empire*, joka kirjoitettiin ikään kuin se olisi vuonna 2005 julkaistu historianoppikirja japanilaisille, kirja, jossa kuvataan syyt, jotka johtivat brittiläisen imperiumin tuhoutumiseen, ja jossa tätä tuhoa verrataan Rooman imperiumin hajoamiseen. Millsin mukaan molemmat suurvallat, sekä roomalainen että brittiläinen imperiumi, tuhoutuivat samoista syistä, esimerkiksi fyysisen harjoituksen ja raikkaan ulkoilmaelämän puutteen sekä intellektuellin elämän, laadukkaan draaman ja kirjallisuuden unohtamisen vuoksi. Lisäksi Britannia tuli Millsin teoksessa ulkovalloista riippuvainen valtio, eikä se näin ollen pystynyt enää puolustamaan laajaa imperiumiaan.⁷⁴

Robert Baden-Powell otti Elliot Millsin teoksen erittäin vakavasti:⁷⁵

“Jos haluatte osoittaa isänmaallisuuttanne siinä määrin, että käytätte kuusi penceä, toivon, että jokainen teistä menee huomisaamuna ostamaan kopion pamfletista nimeltä “*The Decline and Fall of the British Empire*.” Jos tutkitte sen tarkasti, jokainen teistä, ei ole väliä sillä mitkä hänen periaatteensa elämässä ovat, huomaa minkä tulisi olla hänen osansa maansa pelastamisessa mahdolliselta hävitykseltä.”

Teos ja sen luomat uhkakuvat vaikuttivat Baden-Powelliiin niin syvästi, että hän vertasi usein omistakin teksteissään Britannian silloista tilannetta Rooman valtakunnan tuhoutumiseen. Esimerkiksi *Scouting for Boys* -teoksessa Baden-Powell kirjoittaa seuraavasti:⁷⁶

Ihmiset sanovat, ettei meillä ole patriotismia nykyaikana, ja että sen vuoksi meidän Imperiumimme hajoaa palasiksi niin kuin mahtava Rooman

⁷⁴ Mills, Elliot 1905, *The Decline and Fall of the British Empire: Appointed for Use in the National Schools of Japan, Tokyo, 2005*. London, s. 7, 10,14.

⁷⁵ Lainaus takakannesta teoksessa: “*Vivian Grey*“ *The Further Surprising Adventures of Lemuel Gulliver*, Oxford 1906, lainaus Hynes 1968, s. 26. ”If you care to show your patriotism to the extent of expending sixpence, I hope each one of you will go tomorrow morning and buy a copy of the pamphlet called “*The Decline and Fall of the British Empire*.” If you will carefully study it personally, each one of you, no matter what his line of life may be, will see what should be his share in saving his country from the possibility of disaster.”

⁷⁶ Baden-Powell, Robert 1909, *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*. London. Second and Revised Edition. [1908], s. 18. “People say that we have no patriotism nowadays, and that therefore our Empire will fall to pieces like the great Roman empire did, because its citizens became selfish and lazy, and only cared for amusements ... Don’t be content, like the Romans were, and some people are now, to pay other people to play your football and or to fight your battles for you. Do something yourself to help in keeping the flag flying.”

imperiumikin, jonka kansalaisista tuli itsekkäitä ja laiskoja, ja jotka välittivät vain huvituksista... Älä ole tyytyväinen, niin kuin roomalaiset olivat, ja jotkut ovat nyt, siihen, että saat maksaa muille siitä, että nämä pelaavat jalkapalloa puolestasi ja taistelevat taistelusi puolestasi. Tee itse jotakin pitääksesi lippu liehumassa.

Huomattavaa on myös se, että sen lisäksi että uhkakuvat brittiläisen imperiumin tuhoutumisesta todennäköisesti motivoivat omalta osaltaan Baden-Powellia luomaan partio-ohjelmansa, noudattelee partio-ohjelma pitkälti *Decline and Fall of the British Empire* rakennetta antaen ratkaisun ja korjausehdotuksen lähes jokaiseen seikkaan, jotka teoksen mukaan olivat viemässä Baden-Powellin rakastaman imperiumin tuhoon. Millsin mukaan seuraavat kahdeksan syytä johtivat brittiläisen imperiumin tuhoutumiseen: kaupunkilaiselämän suosiminen maalaiselämän kustannuksella, merenkäynnin hylkääminen, ylellisyyden lisääntyminen, kirjallisuuden ja draaman rappeutuminen, fyysisen kunnon ja terveyden rappeutuminen, älyllisen ja uskonnollisen elämän rappeutuminen, kohtuuton verotus ja kunnallinen tuhlaaminen sekä lopuksi brittien kyvyttömyys puolustaa itseään ja imperiumiaan.⁷⁷ Baden-Powell suositteli pojille omassa ohjelmassaan ulkoilmaelämää, luonnossa vaeltelua ja liikkumista, lisäksi hän perusti partioliikkeeseen meripartiolaisten jaoston. Baden-Powell liitti jokaisen *Scouting for Boys* -teoksen luvun loppuun listan suositeltavasta kirjallisuudesta. Hän painotti terveellisen elämän ja fyysisen kunnon ylläpitämisen tärkeyttä, ja otti myös uskonnon ja nuoren henkisen kehittymisen osaksi ohjelmaansa. Myös imperiumin puolustaminen oli erittäin keskeisellä sijalla partio-ohjelmassa. Ainoa Millsin mainitsema seikka, johon Baden-Powell ei puuttunut oli verotus ja kunnallistason tuhlaaminen – säästäväisyyden merkityksestä yksilötasolla hän kyllä pojilleen puhui.⁷⁸

Elliot Millsin *Decline and Fall of the British Empire* -teoksesta ja Robert Baden-Powellin partio-ohjelmasta on siis löydettävissä huomattavassa määrin yhteneväisiä piirteitä. Osittain tämä on varmastikin seurasta aikakauden yleisestä ilmapiiristä, Mills ja Baden-Powell eivät olleet ainoita, jotka olivat huolissaan brittiläisen imperiumin tulevaisuudesta. Myös keskusteluun imperiumin mahdolliseen tuhoutumiseen johtavista syistä osallistui laajempi ihmisjoukko kuin tässä mainitut kaksi herrasmiestä. Jos kuitenkin otetaan huomioon *Decline and Fall of the British Empire* ja partio-ohjelman

⁷⁷ Mills 1905, s. 6, 10, 12, 14, 18, 23, 30, 34.

⁷⁸ Baden-Powell 1908.

rakenteellinen samankaltaisuus, ja muistetaan, että Robert Baden-Powell oli Elliot Millsin teoksesta aidosti kiinnostunut, ei liene aiheetonta uskoa, että *Decline and Fall of the British Empire* vaikutti Baden-Powellin ajatusmaailmaan ja sitä kautta myös partio-ohjelman muotoutumiseen.

Kaiken kaikkiaan voitaneen sanoa, että sittemmin maailmanlaajuisiksi levinnyt partioliike syntyi alun perin pitkälti perustajansa isänmaallisuuden ansiosta – Robert Baden-Powell ei halunnut seurata sivusta isänmaansa ja brittiläisen imperiumin alkavaa rappeutumista. Partio-ohjelma oli hänen keinonsa kohentaa nuorten kansalaiskuntoa ja samalla lähentää imperiumin maita sekä Britanniaan että toisiinsa.

3.2 Partioliikkeen syntyhistoria

Huhtikuussa 1904 Robert Baden-Powell oli Glasgowissa tarkistamassa *Boys' Brigaden* paraatia.⁷⁹ William Alexander Smithin perustama nuorisoyhdistys *Boys' Brigade*, jonka tavoitteena oli kasvattaa poikia kristilliseen miehuuteen edistämällä heidän keskuudessaan kuria, kunnioitusta ja itsetuntoa, yhdisti ohjelmassaan uskonnon ja sotilaalliset sulkeisharjoitukset.⁸⁰ Liike oli kerännyt kahdessakymmenessä vuodessa 54 000 jäsentä. Baden-Powellin mielestä jäsenluku kuitenkin voisi kasvaa kymmenkertaiseksi, jos liikkeen ohjelmaa muokattaisiin poikia kiinnostavampaan suuntaan. Baden-Powell kertoi Smithille opettaneensa jäljittämistä armeijassa 1880-luvulta saakka ja huomanneensa sen kiinnostavan nuoria sotilaita. Baden-Powell kertoi myös kirjoittaneensa aiheesta kirjan armeijan tiedustelukoulutusta varten. Teos oli nimeltään *Aids to Scouting* ja se oli julkaistu vuonna 1899. Näillä perusteilla Baden-Powell ehdotti jäljittämisen lisäämistä *Boys' Brigaden* ohjelmaan. Smith innostui ehdotuksesta, ja pyysi Baden-Powellia kirjoittamaan teoksensa uudelleen nuorille pojille sopivaan muotoon. Baden-Powell suostui ja ryhtyi muokkaamaan armeijan ohjekirjaa uuteen asuun.⁸¹

Baden-Powell kehitti ohjelmaa pikkuhiljaa useamman vuoden ajan. Kesällä 1907 ohjelma oli siinä määrin valmis, että Robert Baden-Powell halusi kokeilla sen

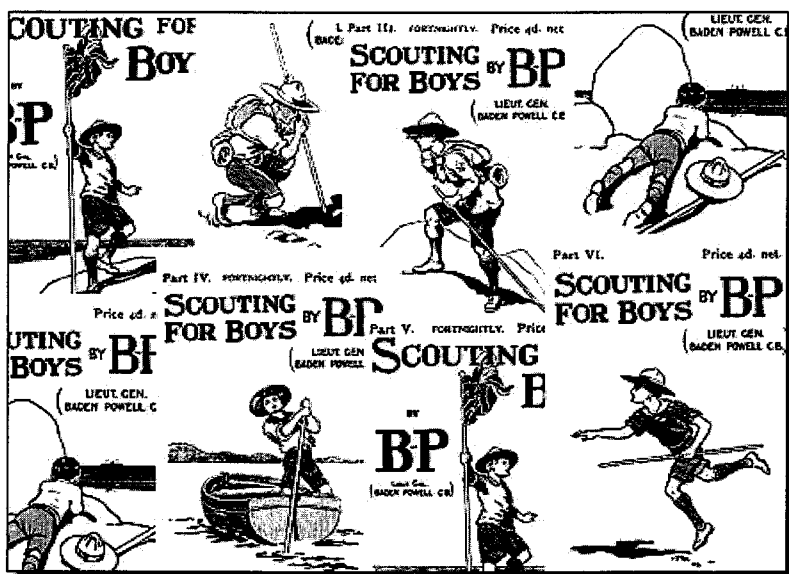
⁷⁹ Robert Baden-Powellin päiväkirja 30.4.1904. Wade Papers. British Library.

⁸⁰ Rosenthal 1986, s. 231-32.

⁸¹ Robert Baden-Powellin päiväkirja 30.4.1904. Wade Papers. British Library ; Baden-Powell 1937.

toimivuutta käytännössä – kesällä 1907 21 poikaa osallistui ensimmäiselle partioleirille, joka pidettiin Brownsean saarella. Leirillä keskityttiin ulkoilmaelämään, luonnossa liikkumiseen ja erilaisiin peleihin ja leikkeihin, myös Baden-Powellin iltanuotioilla kertomat tarinat loivat leirille tunnelmaa. Kahdeksan päivän mittainen koe osoittautui menestykseksi. Baden-Powell oli tyytyväinen vartiojärjestelmän, eli poikien jakamisen pienempiin toiminnallisiin ryhmiin, toimivuuteen ja siihen kuinka innokkaasti erilaisista yhteiskuntaluokista lähtöisin olevat pojat osallistuivat toimintaan. Myös leiriläiset pitivät kokemusta myönteisenä – Baden-Powell sai leirin päätyttyä useita kirjeitä innostuneilta pojilta ja tyytyväisiltä vanhemmilta.⁸²

Positiivisen kokemuksen rohkaisemana Baden-Powell jatkoi suunnitelmansa kehittämistä. Hän solmi sopimuksen ohjelman julkaisemisesta kustantaja Arthur Pearsonin kanssa, ja lopulta ohjelman ensimmäinen osa julkaistiin tammikuussa 1908 lehdessä, joka sai nimekseen *Scouting for Boys*. Siitä eteenpäin Baden-Powellin hengentuotetta julkaistiin lehden muodossa joka toinen viikko ja lopulta, saman vuoden toukokuussa, ohjelma julkaistiin kokonaisuudessaan kirjana nimeltä *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*.⁸³

Scouting for Boys -lehtien kannet kuvastavat hyvin partio-ohjelman sisältöä ja luovat samalla mielikuvan aktiivisesta toiminnasta. Huomattavaa on myös Baden-Powellin nimikirjaimien painottaminen. Lähde: <http://www.pinetreeweb.com/bp-pix87.htm>.

⁸² Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 264-274 ; Baden-Powell 1937.

⁸³ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 275-283 ; Baden-Powell 1937.

Vaikka ohjelma olikin Baden-Powellin mukaan tarkoitettu jo olemassa olevien nuorisoliikkeiden, kuten *Boys' Brigaden*, käyttöön, alkoi Baden-Powell saada lukuisia kirjeitä pojilta, jotka eivät kuuluneet mihinkään valmiiseen organisaatioon. Näin ollen hän näki tarpeelliseksi perustaa pienen päämajan, jonka tarkoituksena oli huolehtia kirjeenvaihdosta ja hankkia tuoreille partiolaisille tarvikkeita. Baden-Powell ei ottanut kunniaa partioliikkeen synnystä itselleen – hänen mukaansa järjestö lähti liikkeelle omin voimin.⁸⁴

Kuitenkin Robert Baden-Powell oli tehnyt ohjelman eteen jo sen julkaisuhetkellä paljon työtä, enemmän kuin voisi kuvitella olevan järkevää pelkän *Boys' Brigaden* parannussuunnitelman vuoksi. Sen sijaan, että Baden-Powell olisi muokannut jo olemassa olevaa tiedusteluopastaan, hän oli päättänyt kirjoittaa kokonaan uuden kirjan. Teoksensa kustantajaksi valitun Arthur Pearsonin pyynnöstä Baden-Powell piti lisäksi yli 50 julkista luentotilaisuutta marraskuun 1907 ja helmikuun 1908 välisenä aikana. Kirjaa pyrittiin siis tekemään tunnetuksi jo ennen sen julkaisemista.⁸⁵ Nämä seikat huomioiden herää kysymys, oliko partioliikkeen alku niin suunnittelematon kuin Baden-Powell mielellään antoi ymmärtää, vai luotiinko tarinalla itsestään liikkeelle lähteneestä organisaatiosta oikeutusta liikkeen olemassaololle – olihan Baden-Powell luvannut William Alexander Smithille vahvistaa tämän järjestöä, ei perustaa rinnalle kilpailevaa liikettä. Mahdollisesti Robert Baden-Powell tajuttuaan ohjelmansa potentiaalın halusi liikkeen, lupauksestaan huolimatta, olemassa olevien järjestöjen yhteisomistuksen sijasta omaan hallintaansa. Vetoaminen poikien parissa liikkeelle lähteneeseen järjestöön oli kunniakas keino irrottaa järjestö alkuperäisestä suunnitelmasta.

Joka tapauksessa ohjelman suosio oli alusta alkaen suuri. Jo vuonna 1910 partiolaisia laskettiin olevan Britanniassa yli 100 000.⁸⁶ Ohjelman suosioon vaikutti mitä ilmeisemmin sen luojaın henkilöllisyys, kuten jo edellä mainittiin oli buurisota nostanut Robert Baden-Powellin julkisuuteen. Tunnettavuus ja ihailunkohteena oleminen edesauttoivat varmasti nuoren järjestöın leviämistä. Toisaalta partio-ohjelma

⁸⁴ Baden-Powell 1937.

⁸⁵ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 260-263 ; Jeal 1991, s. 390.

⁸⁶ The Scout Association 1998, ”*The Passing Years. Milestones in the progress of Scouting.*” Scouts Facts. London.

itsessäänkin poikkesi aikaisemmista nuorisojärjestöistä, uskonnon ja kaavamaisten marssiharjoitusten sijasta partio-ohjelma lupasi jotakin uutta – seikkailua ja jännittävää elämää.⁸⁷ Robert Baden-Powell osasi poimia ohjelmaansa piirteitä, jotka miellyttivät suurta yleisöä, mutta ymmärsi jättää esimerkiksi sotilaalliset sulkeisharjoitukset, joita monet vierastivat, vähemmälle huomiolle. Partio-ohjelma oli imperiumin vahvistustavoitteineen aikansa tuote, se oli korjausehdotus yleisesti todettuun ongelmaan – ihmiset suhtautuivat myönteisesti liikkeeseen, joka näytti toimivan imperiumin hyväksi, mutta vaikutti kuitenkin olevan niin sotilaallisesti kuin poliittisestikin puolueeton. Suurin osa vanhemmista pystyi hyväksymään lapsensa jäsenyyden organisaatiossa.⁸⁸

Kaikki eivät kuitenkaan varauksettomasti hyväksyneet partioliikettä. Pasifistit syyttivät järjestöä militaristiseksi. Heidän mielestään Baden-Powell oli luonut kammottavan propagandakoneiston istuttaakseen militaristisia ihanteita nuorten poikien mieliin. Toisaalta militaristien mielestä Baden-Powell ei ollut käyttänyt hyväkseen mahdollisuuttaan juurruttaa tiukkaa sotilaallista henkeä brittinuorisoon. Myös sosialistit ja ammattiliitot kritisoivat Baden-Powellia – heidän mukaansa partio-ohjelman luoja oli sosialismin ja ammattiliittojen vastainen. Syytöksensä he perustelivat partiolain kohdalla, jossa partiolaiselta vaaditaan lojaaliutta tämän työnantajaa kohtaan. Irlannissakin hyökättiin partioliikettä vastaan. Järjestön pelättiin viekoittelevan irlantilaispojat vannomaan uskollisuutta Englannin kuninkaalle ja valmentamaan heidät taistelemaan englantilaisten sodissa. Myös uskonnolliset yhteisöt kritisoivat Baden-Powellia: lähes kaikki aiemmin perustetut nuorisojärjestöt tekivät yhteistyötä kirkon kanssa ja uskonnollinen ohjaus oli osa niiden ohjelmaa. Partioliikkeellä sen sijaan ei ollut selvää yhteyttä kirkkoon eikä uskonto ollut keskeisessä osassa *Scouting for Boys* -teoksessa. Tämä herätti kirkollisissa piireissä negatiivista huomiota.

Robert Baden-Powell otti kritiikin huomioon ja pyrki parhaansa mukaan vastaamaan siihen. Esimerkiksi militarismisyytökset hän kuittasi ilmoittamalla partioliikkeen olevan joukko poikia ”harjoittamassa miehuutta, terveyttä, käsitöitä ja avuliaisuutta muita ihmisiä kohtaan.” Irlantilaisille hän vastasi liikkeen olevan kansainvälinen, ei

⁸⁷ MacDonald, Robert H. 1993, *Sons of the Empire: the Frontier and the Boy Scout Movement 1890-1918*. University of Toronto Press, s. 6.

⁸⁸ Springhall, J. O. 1971, ”*The Boy Scouts, Class and Militarism in Relation to British Youth Movements 1908-1930*.” *International Review of Social History* 16, s. 128 ; vrt. MacDonald 1993, s. 6-13.

englantilainen. Baden-Powell pyrki mitä ilmeisimmin myös torjumaan kritiikkiä ennakolta – esimerkiksi käydessään Irlannissa hän suositteli, että liikkeeseen tulisi siellä rekrytoida lisää katolisia ja epämilitaristisia jäseniä.⁸⁹

Kritiikistä huolimatta poikien seikkailunhaluun vetoava, taitavasti rakennettu ohjelma saavutti pian ulottuvuuksia, joita Baden-Powell ei ollut tullut edes ajatelleeksi – vuoden 1909 suureen partioparaatiin ilmestyi Baden-Powellin hämmästykseksi myös joukko nuoria tyttöjä, jotka ilmoittivat olevansa tyttöpartiolaisia. Robert Baden-Powell katsoi välttämättömäksi perustaa tytöille oma organisaatio, jonka nimeksi tuli *Girl Guide Movement*, ja jonka johtajaksi hän valitsi sisarensa Agnes Baden-Powellin.⁹⁰ Tyttöpartiolaisten lisäksi partioliikkeen jäsenpohjaa laajennettiin muodostamalla sudenpentuosasto nuoremmille pojille ja vaeltajaosasto vanhemmille pojille.⁹¹ Kun vielä otetaan huomioon, että partioliike lähti nopeasti leviämään myös Brittein saarten ulkopuolelle, voidaan liikettä hyvällä syyllä pitää todellisena menestyksenä.

3.3 Partio-ohjelman neljä pilaria

Partio-ohjelma koostui neljästä osa-alueesta: luonteesta, terveydestä ja voimasta, taidosta ja kätevyydestä sekä palvelemisesta. Kunnon kansalaisten kasvattamiseksi jokainen näistä osa-alueista oli tärkeä.⁹²

Baden-Powell näki vuosisadanvaihteessa ympärillään tuhansia poikia, joiden oli annettu kasvaa “luonteettomiksi.” Heistä oli tullut hyödyttömiä vetelehtijöitä, jotka olivat sekä itselleen että maalleen häpeäksi. Baden-Powellin mielestä heidät voitaisiin kuitenkin pelastaa, jos pystyttäisiin tarjoamaan oikea ympäristö oikeaan aikaan. Samalla voitaisiin parantaa myös näihin onnettomimpiin ryhmiin kuulumattomien kansalaisyksiköisyyttä.⁹³

⁸⁹ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 296-297 ; Robert Baden-Powellin päiväkirja 26-28.4.1911. Wade Papers. British Library.

⁹⁰ Warren, Allen 1990, ”*Mothers for the Empire? The Girl Guides Association in Britain, 1909-1930.*” Making Imperial Mentalities. Ed. Mangan, J. A. Manchester University Press, s. 96-97 ; Baden-Powell 1937.

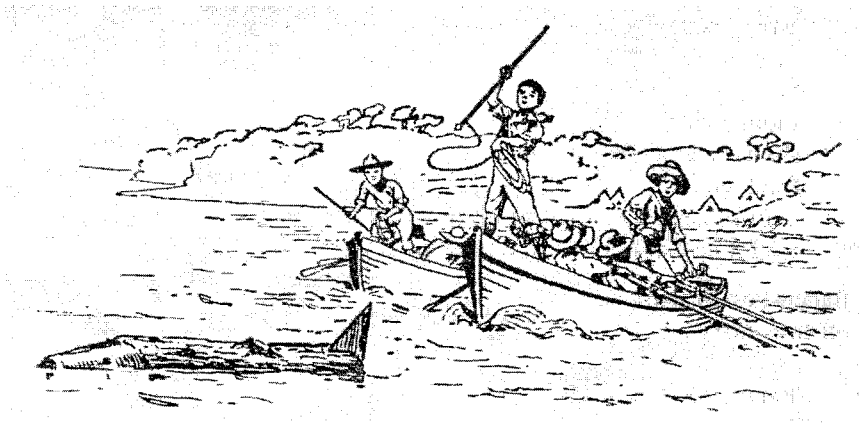
⁹¹ The Scout Association 1998.

⁹² Baden-Powell 1919a, s. 23.

⁹³ Baden-Powell 1919a, s. 33-34.

Valmista luonnetta ei pojalle kuitenkaan voitu syöttää. Sen sijaan oli löydettävä pojassa valmiina oleva itu ja saatava se kasvamaan.⁹⁴ Partio-ohjelma suunniteltiinkin olemaan kasvattavaa leikkiä – se olisi virkistystä, jonka kautta poika tietämättään kasvattaisi itseään. Jos ohjelmaa olisi kutsuttu sen toimintaa vastaavalla nimellä, olisi se Baden-Powellin mukaan ollut “Siveellisten ominaisuuksien kasvattamisseura.”⁹⁵

Kokonaisuudessaan luonteen kehitys oli monien ominaisuuksien summa. Eri ominaisuuksia lähestyttiin eri tavalla: ritarillisuutta ja reilun pelin henkeä Baden-Powell pyrki kehittämään vartiotoiminnan ja joukkuepelien avulla, ulkoleikeissä poikia opetettiin näkemään asioita myös toisen joukkueen näkökulmasta, samalla leikissä noudatetut tiukat säännöt edellyttivät pojilta itsehillintää ja reiluutta.

Robert Baden-Powell hyödynsi ohjelmassaan erilaisia pelejä ja leikkejä, jotka olivat samanaikaisesti sekä huvia että hyötyä. Kuvassa on meneillään ’valaanmetsästys’ (kaksi joukkuetta harppunoi kilpaa kelluvaa puutukkaa) ensimmäisellä partioleirillä Brownsean saarella. Robert Baden-Powellin piirros teoksessa Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 273.

Kurilla Baden-Powell tarkoitti esivallan tottelemista ja yhteisten velvoitteiden noudattamista. Kuria kehitettiin itsekurin kautta – pojan oli opittava ensin luopumaan omista huveistaan yhteiseksi hyväksi. Itsekurin oppimisessa oli esimerkin vaikutus tärkein. Kunniantunnon kehittämisessä keskeiselle sijalle asettuivat partiolupaus –ja laki. Elämänilon Baden-Powell puolestaan katsoi parhaiten löytyvän luonnontuntemuksesta: samalla kun poika oppi näkemään luonnon kauneuden, löysi

⁹⁴ Baden-Powell 1919a, s. 33.

⁹⁵ Baden-Powell 1939, s. 141.

hän elämän arvokkaat ilon aiheet. Luonnontuntemus oli myös osa uskonnollista kasvatusta, Jumalan suuruuden ymmärtämistä. Muuten partioliike lähestyi uskontoa lähinnä lähimmäisen kunnioittamisen periaatteen kautta. Partio-ohjelma pyrki kehittämään myös pojan itsetuntoa ja -kunnioitusta. Itsekunnioitusta kasvatettiin asennoitumalla omaan ruumiiseen Jumalan luomuksena, joka oli annettu pojan hoidettavaksi ja kehitettäväksi. Itsetuntoa puolestaan kehitettiin kaikkien niiden asioiden, esimerkiksi uimataidon ja ensiaputaidon, kautta, jotka partio-ohjelmaan kuuluivat – oppiminen ja onnistuminen kannustivat. Isänmaallisuuteen kuuluivat paitsi ulkoiset menot, kuten lipun tervehtiminen ja seisomaan nousu kansallislaulua lauletaessa, myös ennen kaikkea toisten palveleminen ja uhrautuvaisuus.⁹⁶

Luonteen kehittäminen oli siis varsin kokonaisvaltainen urakka. Baden-Powellille ei riittänyt vain muutaman ominaisuuden kehittäminen, hän halusi kasvattaa yksilöstä kokonaisuudessaan kaikin puolin kunnollisen. Baden-Powell ei ilmeisestikään aikonut unohtaa ainoatakaan piirrettä, joka olisi voinut estää suurta päämäärää toteutumasta. Vaikka luonteen kasvattaminen jo yksinään oli varsin vaativa tehtävä, ei se vielä riittänyt – henkisen kyvykkyyden lisäksi poikien oli oltava fyysisesti terveitä ja taitavia.

Fyysinen terveys ja voimakkuus olivat Baden-Powellille erittäin tärkeitä elementtejä. Kasvatuksellisesti hän piti näitä ominaisuuksia kirjaviisautta arvokkaampina ja luonteen kanssa lähes samantasoisina. Baden-Powellin mielestä terveys oli kallein aarre, mikä ihmisellä saattoi olla, ja siksi jokaisen partiolaisen tuli katsoa velvollisuudekseen pitää ruumiinsa terveenä, toisaalta erilaisten harjoitusten avulla ja toisaalta pidättäytymällä rappeuttavista tavoista.⁹⁷

Kuten partio-ohjelman osa-alueissa yleensä, ei fyysisessä terveydessäkään ollut kyse yksiselitteisesti ruumiin kunnosta, sillä partiolaisen terveys ei ollut pelkästään hänen oma asiansa – kysymys oli myös kansallisesta terveydestä, sillä edistäessään omaa terveystään poika edisti samalla myös isänmaansa yleistä hyvinvointia. Baden-Powell huomioi esimerkiksi sairauksien vuoksi menetetyt työtunnit ja niistä aiheutuneet kansantaloudelliset tappiot, jotka olisi voitu välttää, jos nuorukaiset vain olisivat

⁹⁶ Baden-Powell, Robert 1919b, *Aids to Scoutmastership. The Theory of Scouting for Scoutmasters*. <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm> 5.1.2001, 14.52, <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm/character>.

⁹⁷ Baden-Powell 1919b, <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm/health> ; Baden-Powell, Robert 1911, *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*. London. Third and enlarged edition. [1908], s. 17-18, 179-180.

pitäneet itsestään huolta. Baden-Powellin mukaan myös puolet sairastumisesta johtuneista kuolemista buurisodassa olisi voitu välttää, jos miehet olisivat osanneet pitää itsestään ja terveydestään huolta. Henkilökohtaisen hygienian ja terveydenhoidon opettamisella oli siis todellista merkitystä myös kansallisella tasolla.⁹⁸

Koska fyysistä koulutusta ei voitu jättää viikoittaisten partiokokousten varaan, oli painopiste henkilökohtaisen vastuun opettamisessa. Pojille oli kerrottava kuinka hyvä terveys voitiin saavuttaa ja kuinka se säilytettiin. Partiolaisille voitiin myös opettaa harjoitusliikkeitä vapaa-aikana tehtäväksi. Harjoitukset eivät kuitenkaan saaneet rajoittua pelkästään voimisteluliikkeisiin, vaan Baden-Powell korosti esimerkiksi kävelyn ja juoksun, sekä yleensäkin raittiissa ulkoilmassa liikkumisen tärkeyttä. Uimataittoa Baden-Powell piti välttämättömänä – ei pelkästään sen terveydellisen merkityksen vuoksi, vaan myös siitä syystä, että uimataitoinen poika pystyi opettelemaan hengenpelastusta. Sulkeisharjoituksia Baden-Powell ei suositellut. Toisinaan suoritettuina ne olivat hänen mielestään kurin ja järjestyksen säilyttämiseksi välttämättömiä, mutta jatkuvana harjoituksena pelkästään osoitus johtajan välinpitämättömyydestä ja mielikuvituksettomuudesta.⁹⁹

Kaiken liikunnan tuli mahdollisuuksien mukaan tapahtua ulkona, sillä raitis ilma oli tuloksiin pyrittäessä Baden-Powellin mielestä puoli voittoa. Hän halusi vieroittaa pojat sisällä istumisesta tekemällä ulkoilusta mielenkiintoista. Kiehtovaksi ulkoilu saatiin yhdistämällä siihen erähenkinen leirielämä. Ulkoilun puolesta puhuessaan Robert Baden-Powell meni jopa niin pitkälle, että väitti ulkoiluharrastuksen kehittämisen olevan syy partioliikkeen olemassa oloon, vaikka motiivit eivät todellisuudessa aivan näin yksinkertaisia olleetkaan.¹⁰⁰

Fyysisten harjoitusten lisäksi poikien oli kiinnitettävä erityistä huomiota puhtaisiin elämäntapoihin. Todellinen partiopoika ei polttanut tupakkaa, eikä käyttänyt alkoholia. Tupakointia Baden-Powell vastusti terveydellisistä syistä, alkoholia hän piti yhtenä tärkeimmistä syistä valtion köyhyyteen, ihmisten rikoksiin, sairauksiin ja mielenterveydellisiin ongelmiin. Baden-Powell ilmaisi tiedostavansa sosiaalisen paineen, joka usein vaikutti molempien aineiden käyttämiseen. Partiopojan oli kuitenkin

⁹⁸ Baden-Powell 1985, s.118-119 ; Baden-Powell 1911, s. 177-178.

⁹⁹ Baden-Powell 1919b, <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm/health> ; Baden-Powell 1908, s. 178-191.

¹⁰⁰ Baden-Powell 1919b, <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm/health>.

hänen mielestään tehtävä luja päätös ja pidettävä sanansa. Robert Baden-Powell kiinnitti huomiota myös oikeaan ruokavalioon ja ennen kaikkea oikeaan ravinnon määrään: “kohtuullinen syöminen on pojalle miltei yhtä välttämätön kuin raittius miehelle.”¹⁰¹

Yhtenä vaikeimmista, mutta myös tärkeimmistä pojan kasvatukseen liittyvistä asioista Baden-Powell piti seksuaalihygieniaa.¹⁰² Hänen mielestään tietoa oli jaettava rehellisesti, ettei poika saisi tietojaan toiselta pojalta vääristyneessä muodossa. Partiojohtajalle hän ei kuitenkaan ollut sysäämässä vastuuta tässä asiassa, vaan pikemminkin neuvoi ohjaamaan poikia isän, papin tai lääkärin luo.¹⁰³ Baden-Powellin puhuessa vääristyneistä tiedoista on kuitenkin otettava huomioon, etteivät hänen omatkaan käsityksenä olleet nykytieteen mukaisia. Erityisesti esiaviollista seksiä ja masturbaatiota vastustaessaan Baden-Powell osoittaa käsitystensä olevan hyvinkin aikasidonnaisia:¹⁰⁴

“Se ehkäisee myös siemenen toimintaa, niin ettei se voikaan kehittää teistä voimakasta ja miehekästä miestä ... Tavallisimpana seurauksena tästä on terveyttenne ja aivojenne heikontuminen juuri tuona tärkeänä aikana, jolloin muussa tapauksessa voisitte saavuttaa miehuutenne täyden voiman ja ymmärryksen.”

Terveys oli siis Robert Baden-Powellille miltei yhtä arvokas ominaisuus kuin luonne. Tämä on varsin ymmärrettävää, kun otetaan huomioon hänen oma elämäntapansa – Robert Baden-Powell oli mies, joka oli tottunut konkreettisesti toimimaan asioiden hyväksi, liikkumaan luonnossa ja elämään kaikin puolin aktiivista elämää. Aktiivisuus oli hyve, joka puolestaan vaati hyvää terveyttä – sairas tai heikkokuntoinen oli Baden-Powellin maailmassa enemmän vahingoksi kuin hyödyksi yhteiskunnalleen.

Robert Baden-Powell katsoi menetettävän valtavan määrän hyödyllistä ihmisaineista vain koska poikia ei opetettu pitämään työnteosta, heidän kunnianhimoaan ei kannustettu eikä osoitettu kuinka he voisivat taitojaan elämänuraansa luodessaan

¹⁰¹ Baden-Powell 1985, s. 69-78 ; Baden-Powell 1911, s. 193-196, 201-202.

¹⁰² Baden-Powellin käsityksiä seksuaalihygieniasta myös *Youth and the Race: The Development and Education of Young Citizens for Worthy Parenthood. Being the Fourth Report of and the Chief Evidence Taken by the National Birth-rate Commission, 1920-1923*. London 1923, s. 205-218.

¹⁰³ Baden-Powell 1919b, <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm/health> ; Baden-Powell 1985, s. 104-112.

¹⁰⁴ Baden-Powell 1985, s. 106-108.

hyödyntää. Usein pojat, joilla synnynnäisiä erityislahjoja ei ollut ajautuivat tuhlareiksi, vahingoksi ja taakaksi paitsi itselleen myös valtiolle. Baden-Powell katsoi partiotoiminnan pystyvän lieventämään epäkohtia ja luomaan köyhällekin pojalle lähtökohdan ja mahdollisuuden antamalla tälle ainakin toivoa ja kätevyttä.¹⁰⁵

Partiopoikia pyrittiin kannustamaan kätevyuden kehittämiseen taitomerkkijärjestelmällä. Erilaisia taito- tai kunniamerkkejä oli ohjelmassa yli 30, siipikarjanhoitajan merkistä putkityömiehen merkkiin. Erikseen oli myös Hopeasuden merkki 24 taitomerkkiä suorittaneelle partiolaiselle. Baden-Powellin tarkoituksena oli antaa pojille alkusysäys pitämällä ensimmäinen vaihe melko helppona – hänen mielestään taitomerkit olivat tasoltaan lähinnä harrastusaloja. Ei 10-15-vuotias partiopoika kuitenkaan liian helposti saanut taitomerkkiä hihaansa, esimerkiksi kätevän miehen merkin vaatimukseen kuuluivat muun muassa oven maalaaminen, kaasukeittiön korjaaminen, mattojen lattialle kiinnittäminen, vaatteiden paikkaaminen, pienoishuonekalujen tekeminen ja veitsien teroittaminen.¹⁰⁶

Taitomerkkijärjestelmän tarkoituksena ei ollut tehdä pojista mestareita alallaan, vaan pikemminkin herättää heidän kiinnostuksensa. Tiedon tai taidon korkeaa tasoa tärkeämpää oli pojan ponnistelu tietojen ja taitojen hankkimiseksi. Robert Baden-Powell halusi antaa toivottomallekin tapaukselle yhtäläiset mahdollisuudet kuin tämän lahjakkaammalle toverille – ensisijaisena tarkoituksena oli saada kaikki pojat innostumaan. Innostus saattoi olla alku ammattiuralle tai monivuotiselle harrastukselle, kummankin vaihtoehdon Baden-Powell katsoi ehkäisevän sitä, että pojasta myöhemmällä iällä tulisi heittiö.¹⁰⁷

Taitomerkkijärjestelmän ulkopuolellakin partio-ohjelma pyrki kartuttamaan poikien käytännöntaitoja. Kuten jo edellä tuli esille, olivat retkeily ja leirielämä lähellä Baden-Powellin sydäntä. Leirielämä ei saanut poikia pelkästään raittiiseen ulkoilmaan, vaan samalla he saivat loistavan tilaisuuden opetella mitä erilaisempia taitoja. Leiritöihin kuuluivat esimerkiksi solmut, leirirakennusten, kuten majojen, siltojen ja teltojen, rakentaminen sekä ruuanlaitto ja leipominen. Lisäksi pojat saivat harjoitella

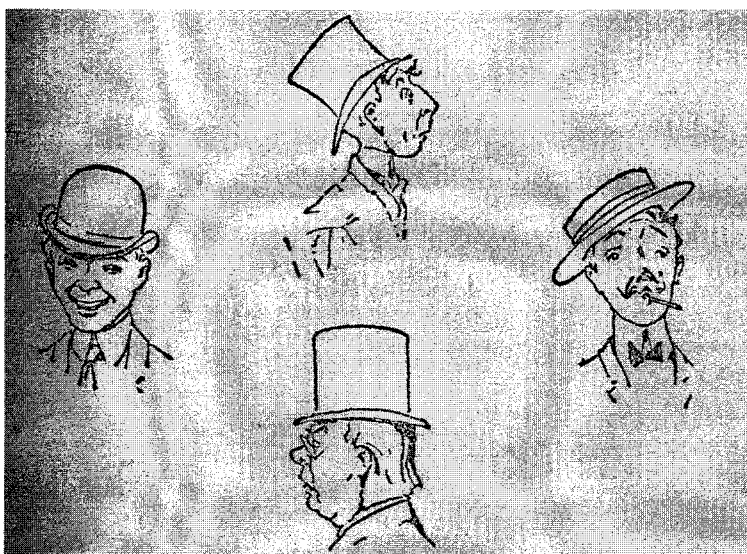
¹⁰⁵ Baden-Powell 1919b, <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm/handicraft>.

¹⁰⁶ Baden-Powell 1911, s. 25-36.

¹⁰⁷ Baden-Powell 1919b, <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm/handicraft>.

käytännössä esimerkiksi merkkitulien ja kaksilippujärjestelmän käyttöä. Leireillä pojille opetettiin luonnontuntemusta ja ilman kaikkia mukavuuksia toimeen tulemistä.¹⁰⁸

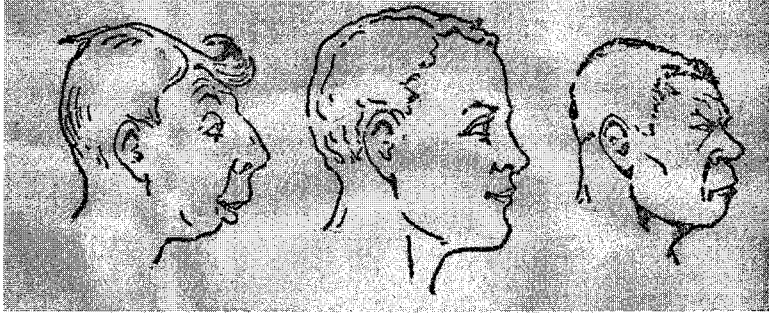
Oleellisten taitojen joukkoon kuului myös havaintojen tekeminen. Pojat opetettiin jäljittämään ja tekemään havaintoja. Havaintojen tekeminen oli tärkeää esimerkiksi rikollisten kiinnisaamisen helpottamiseksi. Partioaikien oli myös opittava päättämään ihmisen luonne ja tavat tämän ulkonäön, pukeutumisen ja käyttäytymisen perusteella. Useimmat johtopäätösten taustalla olevista metodeista eivät tosin olleet kovinkaan tieteellisiä: esimerkiksi hatun asennosta pystyi Baden-Powellin mukaan päättämään oliko kyseinen henkilö suopea, ylvästelijä vai tyhmä. Samoin kävelytyylistä tai kasvojen muodosta näki henkilön luonteen. Baden-Powell ei kuitenkaan itse paljastanut mihin luonteenpiirteeseen mikäkin hatun asento tai kasvonpiirre viittasi. Luonteen päättelyminen nojasikin vahvasti perinteisiin ja yleisesti tunnettuihin stereotypioihin.¹⁰⁹

Hatun asennosta pystyi Baden-Powellin mukaan päättämään henkilön luonteen. Kuvitusta teoksesta Baden-Powell 1911, s. 121.

¹⁰⁸ Baden-Powell 1911, s. 55-57, 98-117.

¹⁰⁹ Baden-Powell 1911, s. 118-125.

Henkilön luonteen saattoi päätellä hänen kasvopiirteistään. Kuvatekstissä Baden-Powell kysyy partiopojalta pystyykö tämä kuvaa katsomalla päättämään ”näiden herrasmiesten” luonteet. Kuvitusta teoksesta Baden-Powell 1911, s. 122.

Taidot, joita Baden-Powell halusi partiolaisten oppivan olivat suurimmaksi osaksi hyödyllisiä käytännön taitoja. Toisaalta pyrkimyksenä oli antaa pojalle harrastus tai jopa alkuinnostus tulevaan ammattiin, ja pitää tämä näin poissa pahanteosta. Toisaalta opeteltiin asioita, joilla voitaisiin edistää yhteiskunnan hyvinvointia.

Partio-ohjelman kolme jo käsiteltyä osa-aluetta olivat portaita, jotka pyrkivät tekemään pojista miehekkäitä, työtätekeviä kansalaisia. Baden-Powellin mielestä ne olivat sinänsä melko itsekkäitä tähdätessään lähinnä yksilön omaan etuun. Itsekkyyttä Baden-Powell piti maailman yleisimpänä paheena ja samalla syynä useimpiin rikoksiin. Neljännen osa-alueen, palvelemisen, tarkoituksena olikin saada poika itseään kehittäessään tekemään hyvää myös muille. Auttavaisuus oli askel epäitsekkyyteen.¹¹⁰

Baden-Powell vertasi usein partiolaisia entisajan ritareihin. Esimerkiksi esitellessään partio-ohjelmaa teoksessaan *The Young Knights of the Empire* Baden-Powell kysyy lukijaltaan:¹¹¹

”Yritätkö muistaa nämä [säännöt] ja panna ne täytäntöön päivittäisessä elämässäsi? Tekemällä niin sinusta tulee todellinen imperiumin nuori ritari.”

Ritareiden tapaan partiolaisten tuli asettaa kunniansa etusijalle ja tehdä parhaansa auttaakseen kaikkia apua tarvitsevia. Ritareiden tunnuslauseesta, ”ole aina valmis”,

¹¹⁰ Baden-Powell 1919b, <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm/service>.

¹¹¹ Baden-Powell, Robert 1916, *The Young Knights of the Empire*. London, s. 207. ”Will you try to remember these and carry them out in your daily life? By doing so you will be a true young knight of the Empire.”

muokattiin partiolaisten tunnuslause: “ole valmis.”¹¹² Käytännön harjoitukseksi avuliaisuutta varten Baden-Powell ehdotti, että pojat sitoisivat joka aamu solmun kaulaliinaansa muistaakseen tehdä joka päivä jonkun hyvän työn. Näistä pienistä hyvistä töistä poika saattoi jatkaa eteenpäin opettelemalla ensiapua, loukkaantuneen käsittelyä ja onnettomuustapauksissa apuna toimimista.¹¹³

Palvelemista opeteltiin kahdessa vaiheessa, ensin oli luotava “hyvän tahdon ajattelutapa” ja sen jälkeen annettava sille mahdollisuus toteutua käytännössä. Opetuksen paras väline oli esimerkki. Baden-Powell pitikin partiojohtajaa palvelemisen edelläkävijänä tämän uhratessa korvauksetta aikaansa pojille ja sitä kautta samalla maalleen. Partiojohtajan tehtävänä oli paitsi toimia esimerkkinä, myös tarjota pojille erilaisia palvelumahdollisuuksia. Esimerkkinä yhteiskunnan palvelemisesta Baden-Powell mainitsi Englannin partiopoikien onnettomuus- ja palopalvelun.¹¹⁴

Robert Baden-Powellin mielestä yhteiskunnan palveleminen tarjosi parhaan mahdollisuuden käytännössä kehittää velvollisuudentuntoa, isänmaanrakkautta ja uhrautuvuutta. Voitaneen sanoa, että kaikki aiemmin mainitut kasvatukselliset tavoitteet tähtäsivät lopulta juuri näihin ominaisuuksiin. Valmius uhrautua toisen ihmisen, kodin ja isänmaan puolesta taas johti Baden-Powellin mukaan “edelleen sellaiseen isänmaanrakkauteen, joka on monin verroin arvokkaampaa kuin kiihkomielinen lipunheilutus.”¹¹⁵

Partiolupauksessaan partiolainen lupasi myös “täyttää velvollisuutensa Jumalaa kohtaan.” Tämän velvollisuuden poika pystyi täyttämään osoittamalla rakkautta lähimmäistään kohtaan. Mainitusta velvollisuudesta huolimatta sen enempää Jumala kuin uskontokaan eivät olleet kovinkaan keskeisessä roolissa partio-ohjelmassa. Vuosisadan vaihteessa oli olemassa useita kristinuskon ympärille rakennettuja nuorisjärjestöjä, mutta partioliikettä ei voida pitää yhtenä niistä. Baden-Powell kyllä kunnioitti kristillisiä arvoja ja tunnusti ohjelmassaan Jumalan olemassaolon, mutta partio-ohjelma keskittyi kuitenkin maallisesti imperiumin tulevaisuuden turvaamiseen,

¹¹² Baden-Powell 1911, s. 210-212. Huomattavaa on, että englanninkielinen tunnuslause ”Be Prepared” pitää sisällään myös Baden-Powellin nimikirjaimet.

¹¹³ Baden-Powell 1919b, <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm/service> ; Baden-Powell 1911, s. 218.

¹¹⁴ Baden-Powell 1919b, <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm/service>.

¹¹⁵ Baden-Powell 1919a, s. 71-72.

ei kristinuskon oppien mieleen painamiseen.¹¹⁶ Järjestön tavoitteena oli ennen kaikkea kasvattaa, ja auttaa kirkkoa ja koululaitosta kasvattamaan, kunnan kansalaisia, Britannian tulevaisuuden turvaajia.¹¹⁷

Partio-ohjelma oli suunnitelma, jonka avulla Robert Baden-Powell toivoi voivansa parantaa isänmaansa nuorukaisten kansalaiskelpoisuutta. Baden-Powell teki ohjelmasta itsensä näköisen, painottaen juuri niitä seikkoja, joiden uskoi sekä kiinnostavan poikia että kasvattavan näistä kunnan miehiä. Partio-ohjelma poikkesi useista jo olemassa olleista nuorisjärjestöissä siinä, etteivät sen enempää marssiharjoitukset kuin uskonnollisuuskään olleet ohjelmassa erityisen keskeisessä asemassa. Tasapainoilua jännittävän seikkailun, hyödyllisten taitojen opettelun ja isänmaallisen hengen istuttamisen välillä voidaan pitää erittäin onnistuneena – saavuttihan partioliike suuremman suosion kuin mikään aikaisemmista nuorisoliikkeistä.

¹¹⁶ Baden-Powell 1911, s. 227-229, 309-311.

¹¹⁷ Baden-Powell, Nimeämätön artikkeli. TC/253. Founders articles. Scout Association Archives.

4. Imperialismi ja imperiumi

4.1. Aatemaailma ja käsitteet

Brittien kiinnostus ja suhtautuminen imperiumiin ja imperialismiin vaihtelivat paljonkin Robert Baden-Powellin elinaikana. 1800-luvun puoliväliin mennessä Britannia hallitsi imperiumia, joka oli laajuudessaan vertaansa vailla. Kiinnostus jatkuvaa laajentumista kohtaan kuitenkin väheni merkittävästi 1850-luvulla, ja rajalinjat pysyivät lähes muuttumattomina seuraavien kahdenkymmenen vuoden ajan. Hetkellisen pysähtymisen on arvioitu johtuneen toisaalta siitä, ettei brittiläisellä imperiumilla tuolloin ollut varteen otettavia kilpailijoita – imperiumi oli voimakas, ja sen rajat olivat helposti puolustettavissa – ja toisaalta siitä, ettei uusia alueita ollut enää helposti valloitettavissa.¹¹⁸

Kiinnostus imperiumin laajentamiseen heräsi jälleen vähitellen 1870-luvulla, kahdenkymmenen vuoden hiljaiselon jälkeen. Ennen tätä britit olivat olleet kiinnostuneempia Irlannin kuin varsinaisten siirtomaitten tilanteesta.¹¹⁹ Tuolloin alettiin kiinnostua aiemmin vähemmälle huomiolle jääneestä Afrikasta. Brittien Afrikan valloitus alkoi Egyptistä ja jatkui sieltä edelleen esimerkiksi Itä-Afrikkaan, Burmaan ja Zanzibariin. Afrikan valloittamisen taustalla oli sekä taloudellisia että suurvaltapolitiittisia syitä, esimerkiksi Saksan imperialistinen innostus 1880-luvun alkuvuosina. Jossain määrin Britannian aktivoitumiseen vaikuttivat myös Afrikan kulta- ja timanttilöydöt.¹²⁰ Muutokset imperialistisessa politiikassa eivät kuitenkaan koskettaneet koko kansaa – perinteisesti britit suhtautuivat hyvin välinpitämättömästi imperialismiin. Suuri yleisö ei sitoutunut imperialismiin ideologisesti, eikä myöskään ollut kiinnostunut imperiumin alueista tai siirtomaiden hallintaperiaatteista. Lähes koko 1800-luvun ajan imperialismi aatteena kuului vain pienelle eliitille.¹²¹

Imperialismin ideologian elitistinen luonne kuitenkin muuttui 1890-luvulle tultaessa. Tuolloin Britanniassa heräsi valtava imperialistinen innostus – lehdistö ja suurin osa sekä poliitikoista että kansasta, työväenluokka mukaan lukien, olivat kaikki yhtä

¹¹⁸ Lloyd 1984, s. 171-172.

¹¹⁹ Newsome, David 1997, *The Victorian World Picture: Perceptions and Introspections in an Age of Change*. Glasgow, s. 135.

¹²⁰ Lloyd 1984, s. 206-207, 213, 219 ; Koebner & Schmidt 1965, s. 196-198.

¹²¹ MacKenzie 1984, s. 1.

innostuneita brittiläisestä imperiumistaan. Kansallismielisyys alkoi saada yhä laajempia mittasuhteita yltyen jopa jingoismiin¹²² saakka. ¹²³ Brittien kansalliskiihkoilu ei kuitenkaan ollut tuona aikana poikkeuksellista – useissa muissakin Euroopan maissa koettiin vastaavia tunteita.¹²⁴

Vakaumus, että britit olivat Jumalan valitsema kansakunta oli osa brittiläistä imperialismia, samoin usko siihen, että brittien tehtävänä oli levittää alempien ihmisryhmien keskuuteen sekä uskontoa että sivistystä. Myös ylpeys omasta kansakunnasta ja taloudelliset tekijät, esimerkiksi se, että Britannia tarvitsi laajat markkinat teollisuustuotteilleen, selittävät osaltaan brittiläistä imperialismia.¹²⁵ Nämä tekijät loivat pohjan imperialististen tunteiden vahvistumiselle, jonka varaan 1890-luvun kansalliset tunteet rakennettiin. Lehdistön ja muun viihteen avulla imperialismista tuli todellinen koko kansan ideologia.

Vaikka buurisota herätti joissakin briteissä epäilyksiä imperialismiin toimivuudesta, oli anti-imperialismi vuosisadanvaihteen Britanniassa varsin marginaalinen suuntaus, anti-imperialismi oli tuossa vaiheessa yleisempää Manner-Euroopassa ja siirtomaissa. Isänmaallisen hurmion vasta hiljattain löytänyt suuri yleisö ei ollut pelkästään huonon sotamenestyksen vuoksi vielä valmis luopumaan mahtavan kansakuntansa ihannoinnista. Edvardiaanisenä aikana työväenluokankin keskuudessa isänmaahan suhtauduttiin niin vakavasti, että joissakin paikoissa epäisänmaallisten ajatusten esille tuominen johti jopa pahoinpitelyyn.¹²⁶ Jingoismin sävyttämä imperialismi menetti asemiaan vasta ensimmäisen maailmansodan muutettua maailmaa varsin kokonaisvaltaisesti.¹²⁷

Käsitteenä imperialismi on suhteellisen nuori, sen voidaan katsoa syntyneen 1800-luvulla. Lyhyestä historiastaan huolimatta käsite on läpikäynyt suuriakin muutoksia – jos 1830-1840-luvun britiltä olisi kysytty, mitä imperialismilla tarkoitetaan, olisi sivistynyt britti todennäköisesti vastannut sen viittaavaan Napoleonin keisarikuntaan. Imperiumin hän olisi mahdollisesti katsonut olevan toinen nimitys Brittein saarille.

¹²² Jingoismilla tarkoitetaan äärimmäistä kansalliskiihkoilua tai nationalismia, jota usein leimaa sotaisia ulkopoliittikka.

¹²³ Eldridge, C. C. 1984b, ”*Sinews of Empire: Changing Perspectives.*” British Imperialism in the Nineteenth Century. Ed. Eldridge, C. C. Hong Kong, s. 169 ; MacKenzie 1984, s. 1.

¹²⁴ Lloyd 1984, s. 220.

¹²⁵ Newsome 1997, s. 91, 135-139.

¹²⁶ MacKenzie, John M 1986, ”*Introduction.*” Imperialism and Popular Culture. Ed. MacKenzie, John M. Manchester University Press, s. 5 ; MacKenzie 1984, s. 1, 9 ; Robbins 1985, s. 88-89.

Jonkinlainen käännekohta imperialismi käsitteen historiassa oli oppositiojohtaja Benjamin Disraelin vuonna 1872 Chrystal Palacessa pitämä puhe. Puheessaan Disraeli nosti esille muun muassa imperiumin emotionaalisen puolen ja painotti Intian merkittävyyttä. Vaikka puheen imperiumia käsittelevä osa ei herättänytkaan tuolloin huomiota sen enempää lehdistön kuin suuren yleisönkään parissa, voidaan imperialismi käsitteen laajempaa käyttöönottoa silti pitää ainakin osittain Benjamin Disraelin ansiona – imperialismi nimittäin tuli poliittisena käsitteenä laajamittaisesti käyttöön vuodesta 1876 alkaen nimenomaan Disraelin vastaisessa kielenkäytössä. 'Imperialismi' oli tuolloin liberaalien käyttämä poliittinen loukkaus Toryjen politiikkaa kohtaan, samaan aikaan siihen yhdistettiin myös valta ja väkivalta ja se määriteltiin myös yhtämittäiseksi salaliitoksi perustuslakia kohtaan. Imperialismi ei siis 1870-luvulla ollut myönteinen termi.

Tässä suhteessa käsitteen luonne muuttui 1880-luvulla, jolloin imperialistiksi kutsutuksi tuleminen ei ollut enää häpeällistä – imperialisti alettiin ymmärtää henkilöksi, joka halusi lähentää imperiumin eri osia toisiinsa. Imperialismi yleisesti ottaen alkoi viitata imperiumin yhdistämiseen ja mahtavamman Britannian luomiseen. 1890-luvulle tultaessa imperialismi oli täysin menettänyt negatiivisen luonteensa – imperiumi ei ollut enää vieras ja ulkomaalainen, vaan vaurauden ja sentimentaalisen ylpeyden lähde. Imperialismi alkoi myös 1890-luvulla heijastaa uutta ekspansionismia, erityisesti suhteessa Afrikkaan. Brittien toimet Afrikassa vain lisäsivät imperialismiin suosiota, sillä sitä kautta imperialismille saatiin moraalinen perusta – imperialismia ei enää nähty kollektiivisena itsekkyytenä, vaan moraalisena ja sivistyksellisenä palveluksena kehittymättömille kansakunnille. 1800-luvun viimeisinä vuosina imperialismi saavutti hyväksyttävyytensä huipun buurisodan nostaessa samanaikaisesti esille myös anti-imperialistista kritiikkiä ja alkaessa vähitellen muuttaa imperialismiin käsitettä kielteisempään suuntaan.¹²⁸

Nykytutkimuksessa ei, monien muiden termien tavoin, ole imperialismille löydetty yhtä, yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Imperialismi on yhdistetty niin poliittisiin, taloudellisiin kuin aatteellisiinkin ilmiöihin, mutta siitä mitä se näistä ensisijaisesti

¹²⁷ Esim. Roebuck 1982, s. 108.

¹²⁸ Koebner & Schimdt 1965, s. xxv, 29, 109-111, 123, 134, 147-154, 185, 192-195, 210-220.

edustaa ei olla vielääkään päästy yksimielisyyteen.¹²⁹ *Oxford English Dictionaryn* mukaan imperiaalismilla voidaan tarkoittaa imperiaalista hallitusjärjestelmää tai imperiaalisina pidettyjen etujen puolustamista. Imperialismilla voidaan viitata myös imperiumin laajentumisen tavoitteluun, sekä imperiumin yhdenmukaistamiseen ainakin siten, että sotatilan, sisäisen kaupan, kustannusoikeuksien ja postiyhteyksien ollessa kyseessä imperiumia voitaisiin kohdella kuin yhtä valtiota siitäkin huolimatta, että joillakin siirtomailla on oma, erillinen hallituksensa.¹³⁰

Oxford English Dictionary antaa myös imperiumille useita merkityksiä. Imperiumilla voidaan sen mukaan tarkoittaa esimerkiksi laajaa poliittista ylivaltaa, laajaa aluetta, joka on keisarin tai suvereenin valtion hallinnan alaisena tai valtiota, jonka hallitsija ei ole vieraan vallan alaisuudessa.¹³¹ Imperialisti puolestaan määrittellään imperialistisen hallinnon puolestapuhujaksi. Vuonna 1898 *Westminster Gazzettissa* imperialistin katsottiin olevan henkilön "joka ei epäröi tehdä sitä, mikä on tarpeellista imperiumin puolustuksesta ja kehityksestä huolehtimiseksi." Seuraavana vuonna J. L. Walton kirjoitti imperialistin tuntevan syvää ylpeyttä imperiumin loistavasta perinnöstä, jonka esi-isät hänelle testamenttasivat.¹³² Imperialisti oli siis imperiumin menneisyyttä kunnioittava ja sen tulevaisuudesta huolta kantava henkilö.

Tässä työssä imperialismiin ymmärretään tarkoittavan tietyn valtion pyrkimystä hallita maantieteellisesti suurempaa aluetta kuin mille sen kansakunta luonnollisesti ulottuu ja laajentaa näin vaikutusvaltaansa maailmanlaajuisesti. Imperialismilla katsotaan olevan sekä ideologinen että käytännöllinen ulottuvuus. Imperiumilla puolestaan viitataan konkreettiseen brittiläiseen imperiumiin, siis siihen maantieteelliseen alueeseen, joka oli Britannian imperialistisen hallinnon alaisena (Ks. Liite 1). Brittiläinen imperiumi ymmärretään hallinnolliseksi kokonaisuudeksi, jonka sydämenä, johtavana valtiona toimi Britannia, muiden alueiden ollessa sille ja sen hallitsijalle alisteisia. Imperialistin puolestaan katsotaan olevan imperialismia sekä ideologisesti että käytännön tasolla kannattava henkilö.

4.2. Imperiumin olemus

¹²⁹ Eldridge, C. C. 1984a, "Introduction." *British Imperialism in the Nineteenth Century*. Ed. Eldridge, C. C. Hong Kong, s. 9-10.

¹³⁰ *The Oxford English Dictionary*. Vol. V. Oxford 1933. Hakusana 'imperialism.'

¹³¹ *The Oxford English Dictionary*. Vol. III. Oxford 1933. Hakusana 'empire.'

¹³² *The Oxford English Dictionary*. Vol. V. Oxford 1933. Hakusana 'imperialist.'

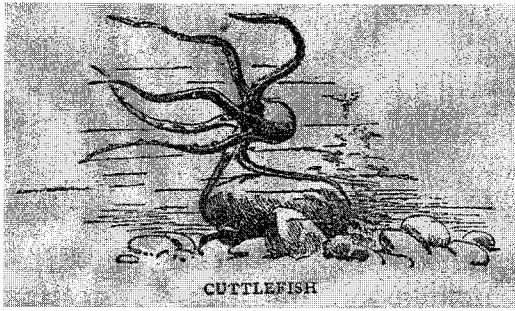
Robert Baden-Powellille brittiläinen imperiumi oli kokonaisuus, joka muodostui useista maantieteellisistä alueista ja monenlaisista ihmisistä leviten ympäri maailmaa. Baden-Powellin mukaan Britannian kruunun alla oleva alue oli yksi loistavimmista imperiumeista ihmiskunnan historiassa. Imperiumin olemus ei kuitenkaan Robert Baden-Powellin aatemaailmassa rajoittunut sen konkreettiseen maantieteelliseen tai hallinnolliseen alueeseen, vaan sillä oli syvempikin merkitys – Baden-Powellille imperiumiin liittyvä verenperintö ja kunnia olivat itse asiassa sen konkreettisia ulottuvuuksia oleellisempia. Imperiumi oli perintö esi-isiltä, jotka rakensivat sen “kovan työn avulla ja lujasti taistelemalla omat elämänsä uhraten.”¹³³ Esi-isien uhraukset velvoittivat vuosisadanvaihteen sukupolvia pitämään huolta imperiumin kehittymisestä ja menestymisestä, ja tämä oli kunnia-asia myös Robert Baden-Powellille. Hänen näkemyksensä mukaan brittien oli huolehdittava perinnöstään, sillä “jos me emme huolehdi itsestämme ja alueistamme, joku muu tekee sen puolestamme.”¹³⁴

Vaikka imperiumi kokonaisuudessaan oli Baden-Powellille erittäin tärkeä, ja nimenomaan kokonaisuudessaan muodosti brittien verenperinnön, on täysin selvää, etteivät imperiumin muut alueet olleet samanarvoisia Britannian kanssa. Britannia oli Baden-Powellin imperiumin sydän ja henki. Baden-Powell vertasi usein brittiläistä imperiumia mustekalaan, jonka pää oli Britannia, ja jonka lonkerot ulottuvat eri puolille maailmaa. Jos vihollinen, joita Baden-Powellin mukaan Britannialla oli useita, hyökkäisi johonkin kolonioista, tarttuisivat loput lonkerot välittömästi viholliseen estäen näin yrityksen. Baden-Powellin mukaan ainoa keino vallata imperiumi olisi puukottaa sitä yhtäkkiä sydämeen, siis Britanniaan, ja näin tuhota myös sen muut osat. Imperiumin muut alueet eivät nimittäin hänen mukaansa kykenisi puolustamaan itseään ilman Britannian apua. Tästä syystä jokaisen britin, jolla oli vähänkään sisua tuli valmistautua puolustamaan isänmaataan.¹³⁵

¹³³ Baden-Powell 1909, s. 18.

¹³⁴ Baden-Powell 1909, s. 238-39.

¹³⁵ Baden-Powell 1911, s. 273-74 ; Baden-Powell, “*Are we loyal to our King and to our brother subjects of the Empire?*” Head Quarters Gazette 2/1915.

Imperiumin olemusta kuvaava mustekala. Kuvitusta teoksesta Baden-Powell 1911, s. 273.

Ajan kuluessa Baden-Powell huomasi, etteivät pelkästään emämaan olemassaolo ja brittipaikien puolustustahto riittäisi pitämään imperiumia kasassa. Baden-Powell alkoi peräänkuuluttaa myös imperiumin yhtenäisyyttä ja sen osien välistä yhteistyötä.¹³⁶

”Meidän imperiumimme on kuin risukimppu, helppo hajottaa jos otat jokaisen risuista erikseen, mutta kun ne sidotaan tiukasti yhteen patriotismin siteellä, koko kimppu on hajottamaton.”

Huomattava kuitenkin on, että kyseinen lause ilmestyi *Scouting for Boysiin* vasta ensimmäisen maailmansodan jälkeen, aikana jolloin kansainvälistyminen alkoi nousta brittiläistä imperialismia keskeisemmäksi temaksi partio-ohjelmassa. *Scouting for Boysin* vuoden 1935 painoksesta on lisäksi poistettu edellä kuvattu mustekalavertaus. Vaikuttaakin ilmeiseltä, että Baden-Powell tuli ajan kuluessa ajatelleeksi, ettei Britannia yksin pystyisikään pitämään laajaa imperiumiaan pystyssä – myös siirtomaiden oli haluttava kuulua kokonaisuuteen.¹³⁷ Baden-Powell ei enää pitänyt imperiumia yksiselitteisesti Britannia-johtoisena, mustekalan lonkerot alkoivat nousta tasavertaisemmiksi pään kanssa:¹³⁸

¹³⁶ Baden-Powell, Robert 1935, *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*. London. 17th edition. [1908], s. 274-76. ”Our Empire is like a bundle of sticks, easy to break if you take each one separately, but when they are bound together tightly by the bond of patriotism the whole bundle is unbreakable.”

¹³⁷ Baden-Powell 1908, s. 245-47 ; Baden-Powell 1935.

¹³⁸ Baden-Powell, ”*The Growth of the British Empire*.” 1924. TC/95. Founders Articles. Scout Association Archives. ”There have been other Empires in history but nothing quite like ours, for this reason, most of them were aggregations of foreign countries, conquered and dominated by one. Our Empire, on the other hand, is one of free states that have gradually grown up from small beginnings in the old country.”

”Menneisydessä on ollut muita Imperiumeja, mutta ei ainoatakaan aivan meidän Imperiumimme kaltaista. Syy tähän on se, että suurin osa niistä oli vieraiden valtioiden yhteenliittymiä, jotka yksi valtio oli valloittanut ja joita se hallitsi. Meidän Imperiumimme sen sijaan koostuu vapaista valtioista, ja on vähitellen kasvanut vaatimattomista lähtökohdista vanhassa maassa.”

Baden-Powellin ajatus siirtomaiden kasvavasta tasavertaisuudesta emämaan kanssa ei kuitenkaan ollut hänen oma ideansa. Siirtomaiden vaikutusvallan lisääntyminen oli ensimmäisen maailmansodan jälkeen todellisuutta ja aiheesta keskusteltiin yleisesti.¹³⁹ Baden-Powellin kirjoitukset eivät siis olleet erityisen omaperäisiä, hänen linjanmuutoksensa oli pikemminkin aikakauden hengen seuraamista.

Vaikka Baden-Powell pitää esimerkiksi yllä olevassa lainauksessa brittiläistä imperiumia yhtenäisenä kokonaisuutena, oli nimenomaan imperiumin yhtenäisyys sellainen imperiumin olemuksen piirre, joka varsinkin ensimmäisen maailmansodan jälkeen alkoi huolestuttaa Robert Baden-Powellia yhä enemmän. Brittiläinen imperiumi ei nimittäin ollut niin yhtenäinen kokonaisuus kuin Baden-Powell olisi toivonut sen olevan ja useissa kirjoituksissaan väitti sen olevan. Luonnollisesti alueen maantieteellinen hajanaisuus ja laajuus vaikuttivat yhtenäisyyteen, mutta tämän lisäksi imperiumin sisällä oli alueita, jotka eivät itsessäänkään olleet yhtenäisiä, esimerkkeinä mainittakoon buurisodan jakama Etelä-Afrikka ja kieliriitojen sävyttämä Kanada. Robert Baden-Powell siteerasi usein intialaista runoilijaa Rabindranath Tagorea, jonka mukaan imperialismi toi pienet kansat ja moninaiset rodut yhteen niitä kuitenkaan todella yhdistämättä. Robert Baden-Powellin ratkaisu tähänkin ongelmaan oli partioliike – hänen mukaansa järjestön kautta leviävä veljeys tekisi imperiumista yhtenäisemmän ja samalla voimakkaamman kokonaisuuden. Henkilökohtaisten siteiden sekä erilaisuuden ja eri kulttuurien ymmärtämisen kautta “syvempi side muodostuu vahvistamaan Imperiumiamme.” Partioliikkeellä oli Baden-Powellin havaintojen mukaan mahdollisuuksia yhdistää jopa jo edellä mainitut, perinteisesti keskenään

¹³⁹ ”*The Imperial War Cabinet and the Imperial War Conference Speeches at the Imperial Conference, 1917*” Sir R. Bordenin puhe. *Speeches and Documents on British Colonial policy 1763-1917*. Ed. Keith, Arthur Berriedale. Oxford University Press 1966 [1918], s. 378-379.

toimeen tulemattomat, buurit ja britit Etelä-Afrikassa sekä ranskalaiset ja britit Kanadassa.¹⁴⁰

Brittiläisen imperiumin sisäinen yhdenmukaisuus oli yhteydessä myös imperiumin kansainväliseen asemaan, jota voidaan luonnollisesti pitää yhtenä imperiumin ulottuvuuksista. Brittiläinen imperiumi oli tosiasiallisestikin 1900-luvun vaihteessa yksi maailman voimakkaimmista hallinnollisista kokonaisuuksista, eikä tämä seikka jäänyt Baden-Powellilta huomaamatta. Hänen mukaansa brittiläisestä imperiumista oli tullut sitä houkuttelevampi hyökkäyskohde mitä voimakkaammaksi ja laajemmaksi se oli kasvanut – vuosisadanvaihteessa imperiumilla oli jo useita voimakkaita vihollisia Euroopan rajojen sisäpuolella, jotka ilomielin ottaisivat brittien alueet hallintaansa, jos britit eivät niitä pystyisi suojelemaan. Britannian kansainvälinen asema oli vahvasti sidoksissa imperiumiin – jos Britannia menettäisi siirtomaansa, menettäisi se samalla todennäköisesti myös suurvaltastatuksensa. Baden-Powell luonnollisesti halusi isänmaansa säilyttävän asemansa, ja toivoi siitäkin syystä poikien olevan valmiita puolustamaan imperiumia. Myös edellä mainittu imperiumin yhdenmukaisuus, siis myös siirtomaiden halu olla osa imperiumia, oli oleellinen tekijä imperiumin ja samalla Britannian tulevaisuuden kannalta. Brittiläinen imperiumi oli siis Baden-Powellin silmissä toisaalta mahtava kansainvälinen tekijä ja toisaalta monien vihollisten uhkaama alue, jota tuli kaikin mahdollisin keinoin puolustaa.¹⁴¹

Robert Baden-Powell ei ollut ainoa britti, joka haaveili imperiumin yhtenäisyydestä – integraatio oli keskeinen poliittinen puheenaihe jo 1880- ja 1890-luvuilla. Tuolloin kyseessä oli ennen kaikkea valkoisen anglosaksisen 'rodun' yhtenäisyys. Brittiläisen imperiumin laajeneminen Afrikkaan samoihin aikoihin muutti tilannetta – imperiumia ei enää voitu pitää pelkästään valkoisena, monien silmissä imperiumi jakautuikin selkeästi valkoiseen ja mustaan osaan. Tämä teki omalta osaltaan imperiumin yhtenäistämisestä 1900-luvulla entistä hankalamman tehtävän.¹⁴²

Vaikka brittiläinen imperiumi olikin Baden-Powellin mielestä lahja esi-isiltä, ei se silti ollut valmis, staattinen kokonaisuus – imperiumin kehittämisessä riitti työtä nuorillekin sukupolville, itse asiassa imperiumi oli Robert Baden-Powellin mielestä

¹⁴⁰ Baden-Powell, Robert 1929, *Scouting and Youth Movements*. London, s. 73 ; Baden-Powell, "Overseas Scouts" Head Quarters Gazette 6/1913.

¹⁴¹ Esim. Baden-Powell 1911, s. 265-277.

¹⁴² Koebner & Schmidt 1965, s. 168, 190-195, 204, 209-210.

1900-luvun ensimmäisinä vuosina vasta kehityskaarensa alussa. Imperiumin kehittämisellä Baden-Powell ei kuitenkaan mitä ilmeisemmin tarkoittanut uusien alueiden valtaamista, imperiumin maantieteellistä laajentamista, vaan jo imperiumiin kuuluvien alueiden muokkaamista valkoisten maahanmuuttajien avulla kukoistaviksi valtioiksi. Vaikka Robert Baden-Powell ei enää 1900-luvun puolella vaatinutkaan imperiumia laajentamaan maantieteellistä aluettaan, voidaan hyvällä syyllä olettaa, ettei hän ollut yksi niistä briteistä jotka 1800-luvun lopulla vastustivat imperiumin laajentumista Afrikkaan – Baden-Powell suhtautui myöhemmissä kirjoituksissaan Afrikkaan osana brittiläistä imperiumia varsin myönteisesti.¹⁴³

Brittiläinen imperiumi oli Robert Baden-Powellille pyhä velvollisuus, ja siitä huolehtiminen kunnianosoitus menneitä sukupolvia kohtaan. Imperiumi ei missään tapauksessa ollut itsestäänselvyys – sen menestymisen ja ylipäättänsä tulevaisuuden turvaamisen eteen oli tehtävä lujasti työtä. Jos britit itse eivät jaksaisi tai pystyisi huolehtimaan verenperinnöstään, löytyisi sille varmasti muitakin ottajia. Baden-Powell pyrki omalta osaltaan tekemään kaikkensa, etteivät esi-isien uhraukset osoittautuisi turhiksi.

4.3. Imperialismin oikeutus

Imperialismin ja samalla myös brittiläisen imperiumin oikeutuksesta käytiin keskustelua jo Robert Baden-Powellin elinaikana. Nämä keskustelut eivät häntä todennäköisesti juurikaan koskettaneet – imperiumin olemassaolo oli itsestäänselvyys, sen tulevaisuuden turvaaminen oli kunniakysymys, ei asia jonka oikeudenmukaisuudesta tuli keskustella. Baden-Powellin kritiikkömyys ei kuitenkaan ollut ulkoisten käskyjen seurausta – hän mitä ilmeisimmin uskoi siihen, että brittiläisen imperiumin olemassaolo teki maailmasta paremman paikan elää.

Yksi imperialismin oikeuttavista tekijöistä oli imperiumin jo edellä mainittu periytyminen esi-isiltä. Esivanhemmat olivat tehneet lujasti töitä rakentaakseen mahtavan imperiumin, ja vaikka he olivat toisinaan joutuneet valtaamaan alueita voimakeinoin, olivat heidän motiivinsa kuitenkin olleet kunniallisia. Baden-Powell

¹⁴³ Baden-Powell, Agnes & Baden-Powell, Robert 1912, *The Handbook for Girl Guides or How Girls Can Help Build the Empire*. London, s. 406-408 ; Baden-Powell 1939.

tuntui ajattelevan, että esi-isien testamentin kautta saadun imperiumin luhistuminen olisi esi-isien pettämistä – esi-isien uhraukset velvoittivat nuoremmat sukupolvet jatkamaan heidän aloittamaansa työtä ja antoivat oikeutuksen imperiumin olemassaololle.¹⁴⁴ Yleisellä tasolla esi-isäretoriikan kanssa rinnakkain kulki ajatus siitä, että britit olivat Jumalan valittu kansa – imperiumi oli näin ollen Jumalalta saatu lahja, eikä imperialismissa siis voinut olla mitään arveluttavaa.¹⁴⁵ Henkilökohtaisesti Baden-Powell kuitenkin vetosi mieluummin esivanhempien työhön, kuin Jumalan lahjaan.¹⁴⁶

Britit uskoivat elävänsä malliyhteiskunnassa, jonka sosiaalinen ja poliittinen järjestelmä oli niin loistava, että sen hyveitä oli suorastaan välttämätöntä levittää joka puolelle maailmaa.¹⁴⁷ Baden-Powellkaan ei välttynyt tältä ajattelumallilta: “kaikista maailman eri hallitusmuodoista meidän on helpoin ja oikeudenmukaisin kaikkia kohtaan.” Esimerkiksi Etelä-Amerikan tasavallat eivät olleet tyttöpartiolaisten käsikirjan mukaan onnistuneet elämään edellisten viidenkymmenen vuoden aikana ainuttakaan vuotta ilman jonkinlaista sotaa tai vallankumousta. Ihmiset olivat kyseisissä valtioissa köyhiä kaikista luonnonrikkauksista huolimatta. Baden-Powellin mukaan “sellainen hallitus, jollainen meillä on, hyvän kuninkaan alaisuudessa, on paljon parempi kaikille”¹⁴⁸ Brittiläisen yhteiskunnan ja hallinnon kehuminen jatkuu vielä kuninkaan ylistämisellä.¹⁴⁹

”Meidän kuninkaamme on viisas ja harkitseva hallitsija. Hän ei hallitse tyrannin tavoin, vaan kuuntelee ministereitään, jotka on valittu kansan joukosta taitavuutensa ja viisautensa vuoksi.”

Se, että imperiumilla oli Jumalan siunaus, ja se, että se oli myös maallisella mittapuulla hallinnollisesti maailman paras, oikeutti, tai teki jopa välttämättömäksi, järjestelmän ja kulttuurin levittämisen maailman joka kolkkaan. Robert Baden-Powell, monien aikalaistensa tavoin, uskoi, että brittiläisen imperiumin tehtävänä ja

¹⁴⁴ Esim. Baden-Powell 1935, s. 274-76.

¹⁴⁵ Newsome 1997, s. 91.

¹⁴⁶ Esim. Baden-Powell 1908.

¹⁴⁷ MacKenzie, John M. 1992, ”Introduction.” *Popular Imperialism and the Military*. Ed. MacKenzie, John M. Manchester University Press, s. 14.

¹⁴⁸ Baden-Powell & Baden-Powell 1912, s. 424.

¹⁴⁹ Baden-Powell & Baden-Powell 1912, s. 423. ”Our King is wise and prudent sovereign. He does not rule like a tyrant, but listens to the advice of his ministers, who are chosen from the people for their cleverness and wisdom.”

velvollisuutena oli kasvattaa ja sivistää “villi-ihmisiä“, sekä Britannian siirtomaasioiden ulkoministerin Joseph Chamberlainin sanoin: “pakottaa nämä ihmiset itse ylläpitämään rauhaa keskuudessaan.”¹⁵⁰ Nämä kansat oli nostettava imperialismin avulla sivistyneiden valtioiden joukkoon ja samalla lopetettava epäinhimilliset käytännöt. Hyvä esimerkki niin yleisestä kuin Baden-Powellin henkilökohtaisestakin suhtautumisesta alkukantaisiin kulttuureihin on kuvaus Baden-Powellin vierailusta alkuasukasheimon parissa, jossa kuninkaan kuoltua alamaisheimojen jäseniä teloitettiin sattumanvaraisesti kuolleen kuninkaan kunniaksi. Baden-Powell seurueineen suhtautui perinteeseen ymmärtäväisesti, mutta neuvoi kuitenkin kuningatarta sivistykseen vedoten lopettamaan käytännön:¹⁵¹

“Me sanoimme hänelle, että se oli kyllä hyvä tapa, mutta nykyään parhaat kuningattaret eivät toimineet enää sillä tavalla ... nyt, kun hänen maansa kohotettiin muiden maiden tasalle, oli hänen myös pakko luopua tuollaisista alhaisista tavoista.”

Swazi kuningattaren pyöveli, Jokilobovu, Baden-Powellin piirtämänä.
Kuvitusta teoksesta Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 89.

Baden-Powellin maailmassa alkuasukkaat olivat usein uskollisia ja hyvää tarkoittavia ihmisiä, mutta kokonaisuutena heitä kuitenkin leimasi sivistyksellinen alempiarvoisuus. Barbaariset tavat ja uskomukset puolestaan olivat suoraa seurausta sivistymättömyydestä. Näin ollen alkuasukkaita kasvattamalla ja kouluttamalla heidät olisi mahdollista nostaa muiden kansojen tasolle, mikä ainakin Baden-Powellin mielestä

¹⁵⁰ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 107-108 ; Ks. myös Eldridge 1984b, s. 183 ; Newsome 1997, s. 134.

¹⁵¹ Baden-Powell 1939, s. 86-87.

merkitsi parempaa ja onnellisempaa elämää kaikille.¹⁵² Britit levittivät imperiuminsa kautta “rauhan ja oikeudenmukaisuuden siunausta“ kitkien pois orjuutta ja sortoa sekä kehittäen kaupankäyntiä ja teollisuutta. Brittien läsnäolo ei siis missään tapauksessa ollut alkuasukkaiden elämänlaatua heikentävä tekijä, pikemminkin päinvastoin – britit ja heidän uhrautuva antautumisensa imperialistisen herruuden raskaan taakan alle oli Baden-Powellin silmissä siunaus koko muulle maailmalle. Alkuasukkaita sivistämällä brittiläinen imperialismi oli luomassa parempaa maailmaa ja samalla myös sai oikeutuksen olemassaololleen.¹⁵³

Villi-ihmisten sivistäminen oli siis usein käytetty selitys britti-imperialismille, eikä näin ollen ole hämmästyttävää, että Robert Baden-Powellkin otti ajatuksen omakseen. Baden-Powellin teksteistä on kuitenkin löydettävissä myös alkuasukkaita aidosti ihailevia ajatuksia – esimerkiksi hänen mielestään fyysisesti heikot ja kirjaviisaat brittipojat tarvitsivat ’villimiehen’ elinvoimaisuutta.¹⁵⁴ Baden-Powell huomautti myös, että vain sivistyneiden kansojen keskuudessa oli luovuttu miehuuden harjoituksista osana koulutusta. Esimerkiksi zulujen miehistymisriittiä Baden-Powell piti eräänlaisena kansalaiskuntoisuustestinä.¹⁵⁵ Robert Baden-Powell löysi siis alkukantaisista kulttuureista sellaisia piirteitä ja toimintatapoja, joita piti oman kulttuurinsa vastaavia parempina. Nämä ominaisuudet olivat nimenomaan sellaisia, jotka olivat kadonneet laajenneen sivistyksen mukana. Lopulta voidaankin ihmetellä, kuinka Baden-Powell saattoi oikeuttaa brittien alkuasukkaiden elämään tunkeutumisen nimenomaan sivistämiseen vedoten – olihan sivistyneisyys selvästi tehnyt miehistä fyysisesti heikompia ja henkisesti passiivisempia, eli Baden-Powellin kannalta sivistyksen mukanaan tuoma muutos oli ollut käänne huonompaan suuntaan. Todennäköisesti Baden-Powell ei kuitenkaan nähnyt mielipiteissään ristiriitaa – todennäköisesti hän toivoi voivansa yhdistää kahden kulttuurin parhaat puolet toisiinsa, kuitenkin koko ajan brittiläisen rodun ylivertaisuuteen uskoen.

Vaikka imperiumin olemassaolon oikeutuksessa ei pitäisi olla mitään epäselvää tämän sivistystehtävän jälkeen, pystyi Robert Baden-Powell esittämään vieläkin vakuuttavampia perusteluja brittiläisen imperiumin oikeutukselle – hän nimittäin uskoi,

¹⁵² Baden-Powell 1939, s. 48, 74, 83-87.

¹⁵³ Baden-Powell & Baden-Powell 1912, s. 408 ; Baden-Powell 1908, s. 237.

¹⁵⁴ Baden-Powell, ”*Old Scouts*.” 1919. TC/27. Founders Articles. Scout Association Archives.

¹⁵⁵ Baden-Powell 1929, s. 22.

että yksi brittiläisen imperiumin tehtävistä oli koko maailmanrauhan turvaaminen. Laaja, oikeudenmukaisesti hallittu imperiumi oli brittiupseerin silmissä tasapainottava tekijä pienten maiden riitaisalle ja omaan napaan tuijottavalle nationalismille, joka itsekkyydessään vaaransi maailmanrauhan. Britannian imperiumeineen tuli Baden-Powellin mielestä olla esimerkkinä muille maille rakentavasta patriotismista – isänmaallisuudesta, joka olisi laaja-alaisempaa ja jalompaa ja, joka myös olisi valmis tunnustamaan muiden valtioiden kohtuulliset vaatimukset. Tällaisen patriotismin leviäminen maailmaan mahdollistaisi Baden-Powellin mielestä maailmanrauhan, jonka jatkuvuuden brittiläinen imperiumi sittemmin arvovallallaan turvaisi.¹⁵⁶

Imperialismia perusteltiin usein myös taloudellisilla tekijöillä – olihan oma imperiumi laaja markkina-alue Britannian teollisuudelle.¹⁵⁷ Baden-Powell ei taloudellisiin tekijöihin kuitenkaan vedonnut. Korkeintaan hän mainitsi imperialismiin auttavan myös siirtomaita vaurastumaan kehittämällä niiden kaupankäyntiä ja teollisuutta.¹⁵⁸ Robert Baden-Powellin käyttämiä perusteluja imperialismiin oikeuttamiseksi voidaan hyvin kuvata moraalisiksi. Kenties Britannian saavuttama taloudellinen hyöty oli hänen mielestään itsekäs peruste, eikä hän sen vuoksi vedonnut siihen – se ei ainakaan vakuuttaisi siirtomaita, eikä muuta maailmaa imperialismiin kokonaisvaltaisesta hyvydestä.

Robert Baden-Powellin perustelut imperiumin olemassaolon oikeutukseksi eivät juurikaan poikenneet aikakauden yleisistä argumenteista: britit uskoivat tietyn kansakunnan, tässä tapauksessa Britannian, koko ihmiskuntaa hyödyttävään messiaaniseen tehtävään. Samoin sivistystehtävä ja siihen liittyvä niin sanottu valkoisen miehen taakka olivat usein käytettyjä perusteluja.¹⁵⁹ Baden-Powell ei siis erottunut mielipiteidensä puolesta niistä aikalaisistaan, jotka kannattivat imperialismia.

¹⁵⁶ Baden-Powell, Robert 1926, ”*Duty to the King*.” B-P’s Outlook. Selections from Lord Baden-Powell’s contributions to ”The Scouter.” Ed. E.E. Reynolds. London 1941, s. 115-117 ; Baden-Powell 1929, s. 72-73.

¹⁵⁷ Esim. Newsome 1997, s. 135.

¹⁵⁸ Baden-Powell 1935, s. 274-76.

¹⁵⁹ Esim. *Dictionary of History of Ideas: Studies of Selected Pivotal Ideas*. Vol. III. New York 1973. Hakusana ’nationalism’ ; Newsome 1997, s. 91.

4.4. Suhde muihin imperialistisiin järjestöihin ja kuningashuoneeseen

Vaikka Robert Baden-Powellin voidaankin katsoa olleen imperialisti, ei hän sitoutunut partioliikkeen ulkopuolisiin järjestöihin, vaikka nämä olisivatkin jakaneet hänen periaatteensa. Baden-Powell vartioi tarkasti myös partioliikkeen itsenäisyyttä.¹⁶⁰ Esimerkkinä voidaan mainita, ettei Baden-Powell ensimmäisen maailmansodan aikana halunnut nimeään yhdistettävän Lincolnin tuomiorovastin ja lordi Sydenhamin johtamaan painostusryhmään, jonka tavoitteena oli isänmaallisten arvojen opettaminen. Hän kieltäytyi myös muista vastaavista liittymispyynnöistä.¹⁶¹ Tästä huolimatta Robert Baden-Powell ja hänen ideologiansa on yhdistetty moniin vuosisadanvaihteen järjestöihin ja aatteisiin, esimerkiksi sosiaalidarvinismiin ja *Tariff Reform Leagueen*¹⁶²

Eniten keskustelua on kuitenkin herättänyt Robert Baden-Powellin ja partioliikkeen suhde *National Service Leagueen*. Vuonna 1902 perustetun järjestön mukaan Britannian tuli valmistautua tulevaisuuteen pakollisen, lyhytaikaisen, rauhanaikana järjestettävän sotilaskoulutuksen avulla. *National Service League* ei antanut suuren yleisön unohtaa huoltaan Britannian heikkoudesta ja muistutti toistuvasti niistä käytännön teoista, joiden avulla tilanne voitaisiin oikaista.¹⁶³ Vaikka Robert Baden-Powell ei kuulunutkaan järjestöön, muistuttivat partioliikkeen ja *National Service Leagueen* arvot suuresti toisiaan – molemmat järjestöt uskoivat, että ihmisten tulisi ajatella enemmän velvollisuuksiaan kuin mielihyväänsä. Partioliikkeellä ja *National Service Leagueella* oli myös yhteisiä jäseniä, joista monet kuuluivat partioliikkeen neuvostoon, järjestön toimintaperiaatteista päättävään elimeen. *National Service League* suhtautui partioliikkeeseen erittäin myönteisesti ja jopa testamenttasi järjestölle 12 000 puntaa lopettaessaan toimintansa vuonna 1921, koska partioliikkeen opettamat kansalaisihanteet vastasivat sen omia arvoja. Näistä tekijöistä huolimatta partioliike ei ollut avoimessa yhteistyössä *National Service Leagueen* kanssa, eikä edes siitä, että kyseinen järjestö olisi yhteisten jäsenten kautta yrittänyt vaikuttaa partioliikkeen

¹⁶⁰ Esim. Summers, Anne 1988, ”*Scouts, Guides and VADs: a note in reply to Allen Warren.*” *English Historical Review* 1987, Vol CII. Avon, s. 943.

¹⁶¹ Warren 1986, s. 241.

¹⁶² MacKenzie 1984, s. 243.

¹⁶³ Dunae, Patrick A. 1980, ”*Boys' Literature and the Idea of Empire, 1870-1914.*” *Victorian Studies*, Vol 24, No 1. Ed. Vicinus, Martha. Indiana University, s. 116-117 ; Rosenthal 1986, s. 199, 202.

toimintaperiaatteisiin ole todisteita. Jaetuista arvoista ja jäsenistä huolimatta partioliike toimi itsenäisenä järjestönä, omia päämääriään tavoitellen.¹⁶⁴

Vaikuttaa siltä, että partio-ohjelman kehittyminen omaksi liikkeekseen antoi Robert Baden-Powellille riittävän vaikutuskanavan. Yksi järjestö oli Baden-Powellille tarpeeksi – hänen ei tarvinnut, eikä hän myöskään halunnut sitoutua muihin järjestöihin, jotka eivät kenties täysin vastanneet hänen maailmankuvaansa, tai toisaalta, joiden kehitystä hän ei voinut kontrolloida. Partioliikettä Baden-Powell saattoi kehittää haluamaansa suuntaan, hän pystyi painottamaan haluamiaan asioita – liike oli, ainakin virallisesti, juuri niin imperialistinen tai militaristinen kuin hän halusi sen olevan. Baden-Powellin sitoutuminen muihin järjestöihin olisi mahdollisesti vaarantanut partioliikkeen linjaukset – jos hän olisi esimerkiksi antanut tukensa militaristiselle *National Service League*lle, olisivat liikkeen kritisoijat saaneet käsiinsä tehokkaita aseita, mikä puolestaan olisi voinut riistää järjestöltä jäseniä. Puolueettomuus takasi partioliikkeelle suuremman jäsenistön.

On mielenkiintoista huomata, että tyttöpartiolaisilla oli poikia läheisemmät suhteet muihin aikakauden organisaatioihin, tytöt tukivat aktiivisesti esimerkiksi *Empire League*. Ilmeisesti tyttöjen vapautuneemmat suhteet muihin isänmaallisiin järjestöihin voidaan selittää sillä, ettei militarismisyytöksiä kohdistettu tyttöpartiolaisiin.¹⁶⁵ Tämä tekijä siis tukisi ajatusta siitä, että ainakin yksi syy Baden-Powellin pidättäytymiseen läheisestä kontaktista muiden järjestöjen kanssa oli kritiikin välttäminen, ja sitä kautta jäsenmäärän kasvattaminen. Toki tyttöjärjestön poikkeavat linjaukset voidaan selittää myös sillä, että järjestöä johtivat eri ihmiset kuin varsinaista partioliikettä, eikä Robert Baden-Powell itse ollut tyttöjen kasvattamisessa yhtä aktiivisesti mukana kuin poikien järjestössä.

Organisaatioihin sitoutumisen sijasta Robert Baden-Powellin ja partioliikkeen suhde imperialismiin tuli käytännössä esille symbolisella tasolla, erityisesti partioliikkeen ja kuningashuoneen läheisessä suhteessa. Baden-Powellille suhde kuningashuoneeseen oli oleellinen, sillä hänelle kuningas symbolisoi brittiläistä imperiumia. Kun Baden-Powell tapasi miehen, joka ei ymmärtänyt, miksi hänen pitäisi vannoa uskollisuutta

¹⁶⁴ Rosenthal 1986, s. 202-207 ; Warren, Allen 1987, ”Sir Robert Baden-Powell, the Scout movement and citizen training in Great Britain, 1900-1920.” *English Historical Review* 1986, Vol CI. Avon, s. 387 ; Springhall, John 1988, ”Baden-Powell and the Scout Movement before 1920: Citizen Training or Soldiers of the Future.” *English Historical Review* 1987, Vol CII. Avon, s. 939.

¹⁶⁵ Warren 1990, s. 102, 106.

kuninkaalle, otti Baden-Powell esille imperiumin tulevaisuuden – olisiko mies valmis luovuttamaan pois jonkun Britannian siirtomaista vaaran uhatessa? Tämä oli vastaus kysymykseen kuninkaan tarpeellisuudesta – Baden-Powellille kuningas oli valtion ja ”brittiläisen rodun” päämies. Kuningas oli mies, jota imperiumi tarvitsi, ja joka viime kädessä vastasi imperiumin tulevaisuudesta. Kuninkaalle tuli olla uskollinen, sillä tämä uskollisuus merkitsi samalla lojaaliutta myös Britanniaa ja ”meidän kaltaisiamme” kohtaan. Näin ollen partiolaiset vannovivat uskollisuutta kuninkaalle ja kuningashuone puolestaan otti liikkeen suojelukseensa.¹⁶⁶

Partioliikkeen ja kuningashuoneen suhde ei jäänyt pelkästään teoreettiseksi suojelussuhteeksi, vaan kuningasperheen jäsenet ottivat aktiivisesti osaa partiotoimintaan. Itse asiassa Robert Baden-Powellin mukaan kuningas Edvard VII oli yksi niistä ensimmäisistä, jotka huomasivat, että partioliikkeestä voisi kehittyä jotakin erittäin hyödyllistä ja mielenkiintoista.¹⁶⁷ Baden-Powell kertoi kuningas Edvardin olleen myös se henkilö, joka sai hänet eroamaan armeijasta ja panostamaan sekä aikansa että vaivalla hankitut säästönsä nuoreen järjestöön.¹⁶⁸ Sen lisäksi, että kuningas vakuutti Robert Baden-Powellin partioliikkeen potentiaalista, halusi hän osoittaa partiolaisille itselleen olevansa heistä kiinnostunut.¹⁶⁹

”Ole hyvä ja vakuuta pojille, että kuningas on mitä suurimmassa määrin kiinnostunut heistä, ja kerro heille, että jos hänen täytyy kutsua heidät palvelukseen heidän myöhemmässä elämänvaiheessaan, se isänmaallisen vastuuntunnonhenki ja kurinalaisuuteen tottuminen, jota he ovat nyt poikina hankkimassa, mahdollistaa sen, että he pystyvät täyttämään velvollisuutensa miehinä, mikäli jokin vaara sattuisi uhkaamaan Imperiumia.”

Kuningas halusi tavata partiopoikia myös henkilökohtaisesti, ja niinpä Robert Baden-Powell ja kuningas Edvard alkoivat suunnitella paraatia, joka oli määrä pitää

¹⁶⁶ Baden-Powell 1919a, s. 99 ; Warren 1986, s. 241-242 ; ks. Myös Baden-Powell, ”*Reconstruction.*” 1919. TC/41. Founders Articles. Scout Association Archives.

¹⁶⁷ Baden-Powell, Robert 1934, *Adventures and Accidents.* <http://www.pinetreeweb.com/bp-windsor.htm>. 5.1.2001, 13.04.

¹⁶⁸ Baden-Powell, Robert 1933, *Lessons from the Varsity of Life.* <http://www.pinetreeweb.com/bp-pix76.htm>. 5.1.2001, 13.41.

¹⁶⁹ Kuningas Edvard VII viesti otsikolla ”*King Edvard VII.*” Head Quarters Gazette 5/1910. ”Please assure the boys that the king takes the greatest interest in them, and tell them that. If he should call upon

Windsorissa kesäkuussa 1911. Kuningas Edvardin toive ei hänen omalta osaltaan kuitenkaan toteutunut, sillä hän kuoli toukokuussa 1911. Paraatia ei silti peruttu, sillä uusi kuningas, Yrjö V, oli yhtäläillä halukas osallistumaan tapahtumaan, joka lopulta järjestettiin heinäkuun neljäntenä päivänä vuonna 1911.¹⁷⁰ Baden-Powell kuvaa 26 000 partiolaisen ja kuningas Yrjön kohtaamista seuraavasti:¹⁷¹

”Sitten, merkin saatuaan, koko joukko äkkiä pysäytti ryntäyksensä, ylös nousi sauvojen ja hattujen metsä, ja korkeammalle taivasiin nousivat poikien kirkkaat, huomiota herättävät suosionhuudot, jotka nostivat palan kaikkien katsojien kurkkuun – ”Jumala kuningasta siunatkoon” – se isänmaallisen innon huipentuma nuorena Britanniassa, se innostuksen kuohahdus tehdä mitä tahansa mitä heiltä voitaisiin maan ja kuninkaan nimissä pyytää. Se oli vaikuttavin näky, jonka olen koskaan nähnyt.”

Kuninkaan lisäksi myös muut kuningashuoneen jäsenet osallistuivat partioliikkeen toimintaan, lähes jokainen Yrjö V:n lapsista oli jonkinlaisessa yhteydessä järjestöön. Erityisen aktiivisia olivat Walesin prinssi sekä prinsessa Mary, joka otti usein osaa tyttöpartiolaisten leireihin ja paraateihin.¹⁷² Paitsi että kuningashuoneen jäsenet osallistuivat partiotapahtumiin, ottivat partiolaiset osaa ’kuningashuoneen toimintaan’ – partiolaisia oli palveluksessa esimerkiksi Yrjö V:n, Yrjö VI:n sekä kuningatar Elizabeth II:n kruunajaisissa.¹⁷³ Lisäksi sekä poika- että tyttöpartiolaiset kutsuttiin ensimmäisen maailmansodan päätyttyä ainoina nuorisjärjestön edustajina kuninkaan puutarhahuhliin kiitokseksi sodan aikana isänmaan hyväksi tehdystä työstä.¹⁷⁴ Partioliikkeen ja Robert Baden-Powellin läheisistä suhteista kuningashuoneeseen kertoo myös Baden-Powellin

them in later life the sense of patriotic responsibility and habits of discipline which they are now acquiring as boys will enable them to do their duty as men should any danger threaten the Empire.”

¹⁷⁰ Baden-Powell 1934 ; The Scout Association 1998.

¹⁷¹ Baden-Powell, Robert 1914, ”*The Royal Rally of Boy Scouts at Windsor.*” *The Strand Magazine* 1/1914. <http://www.pinetreeweb.com/bp-windsor-strand.htm>. 5.1.2001, 13.41. ”Then, at a sign, the whole mass suddenly stopped its rush, up went a forest of staves and hats, and higher into the skies went the shrill, screaming cheers of the boys that gripped the throats of all onlookers — ”God Save the King” — that apogee of patriotic fervour in young Britain, that surge of enthusiasm to do anything that might be demanded of them in the cause of their country and King. That was the most impressive sight that I have ever seen.”

¹⁷² Warren 1986, s. 241; *Boy Scouts and what do they do*. London 1914, s. 17-18, 39.

¹⁷³ The Scout Association 1998.

¹⁷⁴ Baden-Powell, ”*The King and the Boy Scouts.*” *Head Quarters Gazette* 8/1919.

saama kunnianosoitus – elokuussa 1929 Yrjö V myönsi Robert Baden-Powellille Gilwellin lordin arvonimen, jonka tämä vastentahtoisesti hyväksyi.¹⁷⁵

Robert Baden-Powell suhtautui partioliikkeeseen varsin omistavasti ja suojelevasti – hän halusi liikkeen menestyvän omien periaatteidensa mukaisesti. Todennäköisesti partioliike, sen enempää kuin Baden-Powell henkilökohtaisessa elämässään, ei sitoutunut julkisesti muihin järjestöihin tai ideologioihin, koska partioliikkeen ohjelma oli Baden-Powellin silmissä juuri se oikea, ja toisaalta koska läheiset suhteet muihin järjestöihin, usein yhden asian liikkeisiin, olisivat todennäköisesti verottaneet partioliikkeen jäsenmäärää vanhempien huolestuessa liikkeen liian jyrkistä linjauksista.¹⁷⁶ Yhteistyö kuningashuoneen kanssa sen sijaan oli turvallista ja hyväksyttävää – kuningashuone symboloi Baden-Powellille aitoa isänmaanrakkautta ja lojaaliutta, eikä sen suhteen ollut syytä pysyä puolueettomana. Kokonaisuudessaan Robert Baden-Powell pyrki partioliikkeen suhteidenkin kautta tuomaan ilmi liikkeensä ideologiaa ja arvomaailmaa ja samalla maksimoimaan liikkeensä jäsenmäärän. Liikkeen suhteet ulkomaailmaan olivat todennäköisesti äärimmäisen harkittuja, tietoisia linjanvetoja.

¹⁷⁵ Yrjö V Baden-Powellille 8/1929, Wade papers. British Library ; Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 380-383.

¹⁷⁶ Baden-Powellin ajatuksista ja jyrkistä mielipiteistä ks. Baden-Powell 1985, s. 149-49.

5. Patriotismista kansainvälisyyteen

5.1. Aatemaailma ja käsitteet

Brittien enemmistöä ajatellen isänmaallisuus ja imperialistisuus kulkivat 1800-luvun viimeisinä vuosikymmeninä ja 1900-luvun alussa jokseenkin käsi kädessä. Kansalle imperialismi ei poliitikkojen ja älymystön tapaan ollut ideologia, vaan pikemminkin tunnetila, imperiumiin suhtauduttiin emotionaalisesti, ei rationaalisesti. Kansan imperialismia voidaan siis pitää patriotismia.

Edellisessä luvussa nostettiin esille brittien 1800-luvun lopussa alkanut imperialistinen innostus. Tätä ennenhän imperialismi oli ideologiana kuulunut lähinnä yläluokalle. Viihteen ja lehdistön kautta ajatus mahtavasta valtakunnasta saavutti vähitellen alemmatkin kansanluokat. Vuosisadan vaihteessa ero patriotismin ja jingoismin välillä suuren yleisön suhteessa isänmaahansa ja imperiumiin oli häilyvä – musiikkihalleissa esitetyt, yleistä mielipidettä muokanneet laulut olivat usein mahtailevia ja brittien suurenmoisuutta korostavia, ylpeys omasta kansakunnasta yltyi ajoittain epärationaaliseksi hysteriaksi.¹⁷⁷

Myös siirtomailla oli patrioottisia tunteita brittiläistä imperiumia kohtaan. Britannian liittyttyä ensimmäiseen maailmansotaan oli koko imperiumi automaattisesti mukana Saksan vastaisessa taistelussa. Sotaan, jonka ei periaatteessa olisi tarvinnut ulottua Euroopan ulkopuolelle, suhtauduttiin siirtomaissa yllättävänkin positiivisesti, esimerkiksi kanadalainen poliitikko Sir Wilfrid Laurier julisti Kanadan edustajainhuoneessa, että Britannian ollessa sodassa, myös Kanada oli sodassa. Laurierin mukaan kaikki kanadalaiset seisoivat emämaan takana tietoisina ja ylpeinä siitä, ettei Britannia ollut liittynyt sotaan itsekkäistä syistä, vaan esimerkiksi velvollisuudentunnosta liittolaisiaan kohtaan ja pelastaakseen maailman rajoittamattomalta vallanhimolta. Yleisestä lojaaliudesta huolimatta ei imperiumi ollut täysin yhtenäinen, esimerkiksi Etelä-Afrikassa oli buurisodan jälkeen luonnollisesti

¹⁷⁷ Roebuck 1982, s. 80 ; Summerfield, Penny 1986, ”Patriotism and Empire: Music-Hall entertainment, 1870-1914.” Imperialism and Popular Culture. Ed. MacKenzie, John M. Manchester University Press, s. 17-19, 25 ; Mackenzie 1984, s. 1-2.

ongelmia brittien ja buurien välisissä suhteissa, kun taas Intiassa ja Irlannissa nationalistiset tunteet eivät kohdistuneetkaan brittiläiseen imperiumiin.¹⁷⁸

Irlannin mahdollisesta itsehallinnosta keskusteltiin edvardiaanisenä aikana vilkkaasti. Ongelmaa oli käsitelty jo vuosikymmenien ajan, mutta lopullista ratkaisua ei oltu kyetty löytämään. Toisaalta pohdittiin miksei Irlannille voitaisi myöntää itsehallintoa, olivathan Kanada, Australia ja Uusi-Seelantikin sen saaneet. Toisaalta oltiin huolissaan siitä, että Irlannin itsehallinto heikentäisi Britanniaa ja samalla sen kykyä huolehtia imperiumin yhtenäisyydestä. Huolta herätti myös ajatus skottien ja walesilaisten nationalististen tunteiden voimistumisesta Irlannin itsehallinnon myötä – brittiläisyys kun ei ollut koskaan voittanut Britanniassa kunnollista jalansijaa, ihmiset kokivat olevansa irlantilaisia, walesilaisia, skotteja tai englantilaisia. Nationalismi ei siis ollut Britanniassa ongelmaton käsite.¹⁷⁹

Aiheen kannalta on oleellista ottaa huomioon myös nuorison tunteet ja se, kuinka niihin pyrittiin vaikuttamaan. Keskeisiä tekijöitä olivat yksityiskoulujen patriottinen henki, jota on jo edellä käsitelty, sekä isänmaallinen ja imperialistinen propaganda nuorille suunnatussa kirjallisuudessa. Vuosisadan vaihteessa julkaistiin satoja nuorten seikkailuromaaneja, joiden pääasiallinen tarkoitus oli romantisoida ja ylistää brittiläisen imperiumin rakentajien saavutuksia.¹⁸⁰ Kirjallisuus oli keino istuttaa nuorten mieliin arvoja ja aatteita, esimerkiksi miehekkyyttä, patriotismia ja uhrautuvaisuutta. Nykytutkimuksessa uskotaan, että nuorten kirjallisuudella oli huomattava vaikutus nuorten brittien valmiuteen osallistua ensimmäiseen maailmansotaan.¹⁸¹

Sekä patriotismi että nationalismi ovat suhteellisen nuoria käsitteitä. *Oxford English Dictionaryn* mukaan termiä patriotismi käytettiin ensimmäisen kerran vuonna 1726, ja myös nationalismin käsite syntyi 1700-luvulla.¹⁸² Patriotismia ja nationalismia käytetään usein synonyymeina toisilleen, vaikka ne eivät tarkasti määriteltyinä merkitsekään samaa asiaa. Patriotismi on tunnetila, emotionaalinen side omaan

¹⁷⁸ ”Sir Wilfrid Laurier’s Speech on Canada’s Participation in the War with Germany.” 19.8.1914. *Speeches and documents on British Colonial Policy 1763-1917*, s. 358, 366-367 ; ”*The Imperial War Cabinet and the Imperial War Conference Speeches at the Imperial Conference, 1917.*” Mr. Massey’n puhe. *Speeches and Documents on British Colonial Policy 1763-1917*, s. 389 ; Omissi 1997, s. 237-238.

¹⁷⁹ Powell 1996, s. 133-139.

¹⁸⁰ Dunae 1980, s. 105.

¹⁸¹ Richards, Jeffrey 1992, ”*Popular imperialism and the image of the army in juvenile literature.*”

Popular imperialism and the Military. Ed. MacKenzie, John M. Manchester University Press, s. 81-83.

¹⁸² *The Oxford English Dictionary.* Vol. VII. Oxford 1933. Hakusana ’nationalism’; *The Oxford English Dictionary.* Vol. VII. Oxford 1933. Hakusana ’patriotism.’

isänmaahan, joka ilmaisee ihmisen valmiutta puolustaa ja suosia isänmaataan. Nationalismi puolestaan on ideologia, joka korostaa kansakuntien merkitystä historiassa ja politiikassa. Nationalismin tavoitteena voi olla uuden kansallisvaltion luominen, patriotismi on luonteeltaan pikemminkin olemassa olevaa säilyttävä ja suojeleva.¹⁸³

Suhteellisesta tuoreudesta huolimatta termi patriotismi on ehtinyt muuttaa merkitystään – 1700-luvulla käsite oli oppositioon ja perustuslaillisiin periaatteisiin yhdistetty poliittinen termi, 1800-luvun lopulla patriotismi alettiin liittää oman maan kritiikittömään tukemiseen.¹⁸⁴ Käsitteen popularisoituminen 1800-luvulla oli seurausta siitä, että valtio alkoi vaatia kansalaisiltaan aiempaa aktiivisempaa osallistumista valtion asioihin. Tämän mahdollistamiseksi patriotismista yritettiin luoda eräänlainen kansalaisuskonto, joka kannustaisi kansalaisia aktiivisuuteen. ”Minun maani on muita parempi” -ajattelutapa alkoi menestyksekkäästi vallata alaa 1800-luvulla.¹⁸⁵

Myöskään nationalismi ei säilynyt muuttumattomana käsitteenä, sen merkityssisältö muuttui huomattavasti 1840- ja 1890-lukujen välillä. Ennen muutosta nationalismi oli demokraattis-vallankumouksellinen liike, joka suhtautui myös kansainvälisyyteen myönteisesti. Älyköille nationalismi merkitsi vielä 1800-luvun alkupuoliskolla koko ihmiskunnan hyvää – kansojen messiaaniset tehtävät olivat lopulta palvelus koko maailmalle. 1800-luvun loppupuoliskolla ajattelutapa muuttui, nationalismista kehittyi konservatiivinen ja taantumuksellinen aate, joka vastusti kansainvälisyyttä. Uusi nationalismi oli ylemmän luokan aate, rahvaan merkitystä kansakunnan perustana ei missään määrin korostettu. Ensimmäisen maailmansodan myötä kansainvälistyminen nousi taas esille, mutta sai toisaalta vastavoimakseen erityisen väkivaltaisen nationalismin muodon, fasismin.¹⁸⁶

Vaikka valtiot pyrkivätkin 1800-luvulla ohjailemaan kansalaistensa isänmaallisia tunteita, eivät kaikki tuntemukset ja aatteet olleet ylhäältä lähteneen manipuloinnin tulosta, esimerkiksi jo edellä mainittu kiihkoisänmaallinen jingoismi oli lähtöisin

¹⁸³ Viroli, Maurizio 1995, *For Love of Country. An Essay on Patriotism and Nationalism*. Oxford, s. 1-2 ; *Historian sanakirja*. Toim. Halmesvirta, Anssi, Ojala, Jari, Roiko-Jokela, Heikki, Vilkuna, Kustaa H. J. Jyväskylä 1997. Hakusana 'patriotismi.' ; *Historian sanakirja*. Toim. Halmesvirta, Anssi, Ojala, Jari, Roiko-Jokela, Heikki, Vilkuna, Kustaa H. J. Jyväskylä 1997. Hakusana 'nationalismi.'

¹⁸⁴ Dietz, Mary G. 1989, "Patriotism." Political innovation and conceptual change. Ed. Ball, Terrence, Farr, James, Hanson, Russell L. Cambridge University Press, s. 189.

¹⁸⁵ Hobsbawn, Eric 1994, *Nationalismi*. Jyväskylä, s. 97, 100.

¹⁸⁶ *Dictionary of History of Ideas*, hakusana 'nationalism.'

kansan parista, varietee- ja vaudeville-esityksistä.¹⁸⁷ *Oxford English Dictionary* määrittelee jingoismmin jingojen periaatteiksi ja heidän käytännön toiminnakseen. Jingoksi puolestaan ymmärretään henkilö, joka kerskuu maansa taisteluvalmiudella ja yleisesti suosii sotaisia periaatteita ulkopoliitikassa. Jingo on mahtaileva ja karkea versio patriootista. Sekä käsite että sen kuvaama tunnetila olivat yleisiä nimenomaan 1800-luvun viimeisinä vuosina.¹⁸⁸

Tässä työssä patriotismin katsotaan merkitsevän *Oxford English Dictionaryn* määrittelyn mukaisesti patriootin tuntemaa intohimoa; rakkautta tai harrasta omistautumista omalle maalleen. Patriootin katsotaan olevan isänmaan etua ajava ja isänmaalle omistautuva henkilö. Nationalismi puolestaan ymmärretään ideologiseksi omistautumiseksi omalle kansakunnalle ja kansallisille pyrkimyksille, sekä kansallisen itsenäisyyden periaatteeksi. Nationalistin ajatellaan olevan nationalismin ja kansallisten oikeuksien puolestapuhuja, henkilö, jota leimaavat kansalliset pyrkimykset. Kansainvälisyydellä tarkoitetaan sekä valtioiden välistä että yksittäisten henkilöiden tai ryhmien valtioiden ja kansallisuuksien rajat ylittävää yhteistyötä, sekä halukkuutta tällaiseen toimintaan.

5.2. Isänmaallisuuden ihanne

Kuten jo edellä mainittiin, brittiläisen imperiumin menestyminen ja tulevaisuus olivat erittäin keskeisellä sijalla Robert Baden-Powellin elämässä. Voitaisiinpa jopa väittää, että imperiumin kukoistaminen oli Baden-Powellin elämän tärkein asia – uhrasihan hän sotilasuransa ja partioliikkeen kautta koko elämänsä imperiumin hyvinvoinnin turvaamiselle. Näin ollen ei ole hämmästyttävää, että patriotismi oli hänelle yksi keskeisimmistä hyveistä. Patriotismi tuntui merkitsevän Robert Baden-Powellille äärimmäistä isänmaahan kohdistuvaa rakkautta ja huolenpitoa. Patriotismi oli positiivinen tunne, se oli ylpeyttä omasta maasta ja kansakunnasta, lisäksi siihen liittyi halu olla kunniakas osa kokonaisuutta, sekä valmius uhrautua oman maan puolesta.¹⁸⁹ Robert Baden-Powellin käsitys patriotismista vastaa yleisestä määritelmästä – hänelle patriotismi todellakin merkitsi harrasta omistautumista omalle maalle.

¹⁸⁷ Hobsbawn 1994, s. 105.

¹⁸⁸ *The Oxford English Dictionary*. Vol. V. Oxford 1933. Hakusana 'jingoism.' ; *The Oxford English Dictionary*. Vol. V. Oxford 1933. Hakusana 'jingo.'

Baden-Powellin mukaan partioliikkeessä toimiminen antoi sekä partiolaisille itselleen että järjestössä vapaaehtoisesti toimiville aikuisille loistavan mahdollisuuden toteuttaa patriotismia käytännössä. Partioliikkeen parissa toimivia aikuisia hän piti merkittävänä, joskin hiljaisena, todisteena patrioottisesta hengestä, joka oli löydettävissä brittiläisen kansakunnan pinnan alta: ”he tekevät sen rakkaudesta maataan ja kaltaisiansa kohtaan.”¹⁹⁰ Nuorille pojille partiotoiminta ja yleensäkin Baden-Powellin neuvojen seuraaminen antoi liikkeen perustajan mukaan mahdollisuuden kehittyä mieheksi, ja näin lisätä ”oman kansasi todellisten miesten lukumäärää miehellä.”¹⁹¹

Mielenkiintoisinta Robert Baden-Powellin patriotismikäsitteessä on isänmaan ja yksilön keskinäinen suhde. Yksilön, erityisesti tietysti jokaisen partiopojan, oli yritettävä olla hyvä ihminen, kunnan kansalainen, mutta ei oman itsensä vaan yhteisen hyvän vuoksi. Kuitenkin yhteiseen hyvään pyrkiminen oli samalla myös varmin tapa saavuttaa henkilökohtainen onni. Baden-Powell näyttää siis luoneen eräänlaisen kollektiivisen onnellisuuden käsitteen, joka oli sidoksissa yhteisön hyvinvointiin: vasta kun isänmaa, imperiumi ja yhteiskunta voivat hyvin, saattoi yksilökin olla onnellinen.¹⁹²

Yksilön ja yhteiskunnan tärkeysjärjestys oli siis Baden-Powellille itsestään selvä: ”isänmaa ensin, sitten vasta sinä.”¹⁹³ Imperiumin ja yhteiskunnan hyvinvointi oli lopulta yksiselitteisesti yksilön hyvinvointia tärkeämpää.¹⁹⁴

”Yksilön vapaus on oikeutettua vain silloin, kun se ei vaikuta ehkäisevästi yhteiskunnan menestykseen. Jokainen saa pitää omat mielipiteensä määrättyyn rajaan saakka.”

Yhteiskunnan asettaminen yksilön edelle, meni Baden-Powellin ajatusmaailmassa niin pitkälle, että hänelle valmius ja halukkuus kuolla isänmaan puolesta merkitsivät patriotismia sen jaloimmassa muodossaan.¹⁹⁵ Baden-Powell muistuttaa myös, että:¹⁹⁶

¹⁸⁹ Esim. Baden-Powell 1908 ; Baden-Powell 1919a.

¹⁹⁰ Baden-Powell 1929, s. 51.

¹⁹¹ Baden-Powell 1985, s. 27-28.

¹⁹² Baden-Powell 1985, s. 16-19, 118-119, 162-164.

¹⁹³ Baden-Powell 1909, s. 18.

¹⁹⁴ Baden-Powell 1985, s. 150.

¹⁹⁵ Baden-Powell 1909, s. 201.

¹⁹⁶ Baden-Powell 1909, s. 255-56. ”We have all got to die some day; a few years more or less of our lives don't much matter in the history of the world, but it is a very great matter if by dying a year or two sooner than we should otherwise do from disease we can help to save the flag of our country from going under.”

“Meidän kaikkien on kuoltava jonakin päivänä; muutama vuosi enemmän tai vähemmän meidän elämäämme ei merkitse paljoa maailmanhistoriassa, mutta se on hyvin tärkeä asia, jos kuolemalla nyt sen sijaan että kuolisimme vuoden kahden päästä sairauteen, me voimme auttaa pelastamaan maamme lippua vajoamasta“

Robert Baden-Powell kirjoitti useaan otteeseen ihailevasti japanilaisten esimerkillisestä valmiudesta uhrautua isänmaansa puolesta:¹⁹⁷

“Äskettäisessä Japanin ja Venäjän välisessä sodassa eräät japanilaiset pioneirit oli komennettu räjäyttämään Venäjän linnakkeen portti, jotta hyökkääjät pääsisivät sisälle. Kun lähes kaikki heistä oli ammuttu, muutama onnistui pääsemään portille ruutilatauksineen. Nämä panokset oli painettava tai puristettava jotenkin ovea vasten ja sitten laukaistava. Japsit painoivat panokset ovea vasten laittamalla ne oven ja rintakehänsä väliin, sitten he sytyttivät tulitikkunsa, sytyttivät panoksen ja räjäyttivät portin, mutta räjäyttivät samalla itsensäkin niin tehdessään. Mutta heidän rohkea uhrauksensa antoi tovereille mahdollisuuden tulla sisään ja valloittaa paikka Keisarille.”

Paitsi että patriotismi merkitsi valmiutta uhrata itsensä isänmaan puolesta, näytti se tarkoittavan Baden-Powellin mielestä myös sekä oman että muiden yhteiskunnallisen aseman hyväksymistä. Kenraalimajuri vertasi usein yhteiskuntaa tiilimuuriin, jonka tiiliä yksilöt olivat – jokainen oli tärkeä omalla paikallaan osaltaan pitämässä yhteiskuntaa kasassa. Jos osa tiilistä putoaisi, sortuisi muuri kokonaan. Samoin tapahtuisi yhteiskunnalle, jos osa sen jäsenistä jättäisi oman paikkansa. Mielipide-erot poliittisissa tai muissa kysymyksissä eivät saaneet Baden-Powellin mielestä kasvaa niin suuriksi, että ne vaarantaisivat muurin pystyssä pysymisen, sillä jos britit kansakuntana

¹⁹⁷ Baden-Powell 1909, s. 201. “In the late war between Japan and Russia some Japanese pioneers had been ordered to blow up the gate of a Russian fort so that the attackers could get in. After nearly all of them had been shot down, a few of them manages to get to gate with their charges of powder. These had to “tamped” or jammed tight against the door somehow, and then fired. The Japs “tamped” them by pushing them against the door with their chests; they then lit their matches, fired the charge, and blew up the gates, but blew up themselves in doing so. But their plucky self-sacrifice enabled their comrades to get in and win the place for the Emperor.”

jakaantuisivat, ei heillä enää olisi oikeutta johtavaan asemaan kansakuntien joukossa. Jos muuri taas pysyisi pystyssä, ansaitsisivat britit asemansa. Baden-Powell käytti tiilimuurivertaustaan myös puhuessaan yhteiskunnallisesta tasa-arvosta tarkoituksenaan osoittaa, että yhteiskunta tarvitsi kaikkia kunnollisia jäseniään yhteiskuntaluokasta riippumatta samoin kuin muuri tarvitsi kaikkia tiiliään. Baden-Powellin mielestä henkilö, joka halveksi toista vain siksi, että tämä oli köyhempi, oli itse typerys. Toisaalta hän antoi vertausta käyttäessään ymmärtää, että jokaisen tuli pysyä omalla paikallaan – liiallinen oman aseman pönkittäminen ja parantaminen toisi mukanaan vain pettymyksiä. Alaluokkaisen ei siis tullut liian innokkaasti yrittää nousta ylöspäin yhteiskunnallisen arvostuksen tikapuilla.¹⁹⁸

Robert Baden-Powell oli siis vahvasti isänmaallinen mies. Hänen mielestään patriotismi ei kuitenkaan saanut olla kiihkoilua muiden kansakuntien kustannuksella – patriotismi oli erotettava jingoismista ja kiihkonationalismista.¹⁹⁹

“Kehittäessäsi isänmaallisuuttasi sinun pitää varoa, ettet väärennä sitä ahdasmieliseksi kansalliskiihkoksi. Sinun sopii kyllä olla ylpeä maastasi, mutta sen kehuminen muiden maiden kustannuksella ja sen asettaminen korkeammalle jalustalle kuin se ansaitsee, ei ole sopivaa. Osoitat parhaiten isänmaallisuuttasi auttamalla kansaasi kohoamaan niin korkealle, että se voi täyttää hyvin tehtävänsä maailman kansojen joukossa.”

Raja hyväksyttävän ja tuomittavan isänmaallisuuden välillä oli tunteen rakentavuus – patriotismin tarkoituksena oli vahvistaa omaa kansakuntaa positiivisesti ja samalla auttaa koko maailmaa. Patriotismi oli hyväksyttävä tunne niin kauan kuin se oli positiivista ylpeyttä omasta kansallisuudesta, mutta jos isänmaanrakkaus ylitti tämän rajan, ja muuttui tuhoavaksi kiihkoiluksi, omaan maan ylentämiseksi omien kykyjen sijasta toisten kustannuksella, ei se enää ollut toivottavaa vaan tuomittavaa.

Kaiken kaikkiaan yksilön tuntema isänmaanrakkaus vaikutti olevan Robert Baden-Powellin maailmassa se seikka, joka viime kädessä loi lujan ja yhtenäisen kansakunnan – voimakkaan kansan saattoivat hänen mukaansa luoda vain miehet, joilla oli luja luonne, ja patriotismin avulla tämä luonne valjastettiin henkilökohtaisten pyrkimysten

¹⁹⁸ Baden-Powell 1908, s. 256-57.

¹⁹⁹ Baden-Powell 1985, s. 164.

sijasta isänmaan ja yhteiskunnan käyttöön.²⁰⁰ Kokonaisuudessaan vaikuttaakin lähinnä siltä, että Robert Baden-Powellin mielestä yhteiskunta ei ollut yksilöä, vaan yksilö yhteiskuntaa varten. Yksilö oli arvokas lähinnä osana yhteiskuntaa. Vaikka luvun alussa todettiin Baden-Powellin patriotismi käsitteen vastaavaan yleisestä määritelmästä, koki hän todennäköisesti tunteen syvemmin kuin useimmat muut aikalaisensa. Patriotismi oli hänelle tunne, joka teki omasta kansakunnasta ja omasta maasta itseä ja omaa elämää tärkeämmän. Robert Baden-Powellille isänmaa oli yksiselitteisesti tärkein asia maailmassa.

5.3. Kansallisvaltion kyseenalaisuus

Nationalismi ei ollut Robert Baden-Powellille yhtä keskeinen käsite kuin patriotismi. Nationalismihan oli ideologia, joka korosti kansakunnan erityisluonnetta, ja jonka äärimmäisenä tavoitteena oli kansallisvaltion luominen. Brittiläinen imperiumi oli erittäin laaja, Baden-Powellin omin sanoin Britannialla oli hallussaan alue, johon Britannia ja Irlanti mahtuisivat yhdeksän kertaa.²⁰¹ Tämä alue ei luonnollisestikaan ollut kulttuurisesti yhtenäinen, eikä se koskaan voisi olla nationalismin tarkoittama kansallisvaltio.

Nationalismista puhuttaessa on siis otettava huomioon sen poliittinen ja aatteellinen merkitys – itsemääräämisoikeuden tai itsenäisyyden myöntäminen pienillekin kansakunnille. Baden-Powell imperialistina kannatti todennäköisesti 1800-luvun kynnysperiaatetta, jossa itsemääräämisoikeuden katsottiin sopivan vain kulttuurisesti ja erityisesti taloudellisesti elinkykyisinä pidetyille kansakunnille. Yleisesti ajateltiin, että pienillä ja takapajuisilla kansakunnilla oli pikemminkin kaikki voitettavanaan suurempaan kansaan sulautumisessa. Luonnollisestikin Baden-Powellin oli uskottava näin, sen todistaa jo hänen vakaa uskonsa brittiläisen imperiumin kehittävään vaikutukseen sivistymättömien kansojen keskuudessa. Baden-Powellin ja hänen kaltaistensa usko pienten kansojen sulautumisen avulla saavuttamaan parempaan tulevaisuuteen ei kuitenkaan vakuuttanut kaikkia – nousihan nationalismi kukoistukseensa 1900-luvulla.

²⁰⁰ Baden-Powell 1985, s. 73.

²⁰¹ Baden-Powell 1911, s. 266.

Robert Baden-Powellin kannalta tämä kehityskulku näytti varmastikin vaaralliselta, voisihan se johtaa imperiumin hajoamiseen, jos imperiumiin kuuluvat kansakunnat alkaisivatkin ajatella itsenäistymistä. Toisaalta vielä pidemmällä vietyinä nationalismi voisi hajottaa emävaltionkin, koostuihan Britannia neljästä eri kansallisuudesta, englantilaisista, walesilaisista, skoteista ja irlantilaisista, joista erityisesti irlantilaiset olivat tyytymättömiä vallitsevaan tilanteeseen.²⁰² Britannian hajoamista Baden-Powell ei kuitenkaan todennäköisesti edes ajatellut, se olisi ollut hänelle yksinkertaisesti mahdoton ajatus, sen sijaan sitä, tiedostiko Baden-Powell mahdollisuuden, että imperiumi hajoaisi pienten kansakuntien nationalistisiin tavoitteisiin, on vaikea sanoa. Vuonna 1926 ensimmäisten dominioiden syntyessä Baden-Powell ainakin näki imperiumin tulevaisuuden varsin valoisaan.²⁰³

”Me olemme kuulleet parhaillaan tapahtuvasta brittiläisen imperiumin hajoamisesta, joka on seurausta eri Dominioiden tulosta täysin itsehallinnollisiksi kansakunniksi. Minun mielestäni tämä ajatus on yleisesti ottaen jonkun tyytymättömän ulkomaalaisen alullepanema. .. *Oma uskomukseni on, että me näemme vasta alun imperiumin tulosta täyteen voimaansa ja valtaansa hyvää tekevänä maailmanrauhan turvaavana organisaationa.*” (Kursivointi B-P)

Vaikka Baden-Powell ei siis mitä ilmeisimmin uskonut nationalismin vaarantavan brittiläisen imperiumin olemassaoloa, piti hän aatetta maailmanrauhan kannalta jossain määrin vaarallisena. Pitkälle vietyinä nationalismi ei nimittäin enää ollut todellista isänmaallisuutta, vaan pikemminkin pahe, joka synnytti sotia.²⁰⁴ Erityisen huolissaan Baden-Powell oli pienten kansojen voimakkaista kansallisista tunteista. Hänen mukaansa pienten kansojen itsekeskeinen isänmaallisuus herätti kansojen välistä kateutta ja synnytti vihollisuuksia. Kateuden ja pelon varaan rakentuva kansainvälinen yhteisö puolestaan ei pystyisi takaamaan maailmanrauhaa.²⁰⁵

²⁰² Nationalismista yleensä ks. Hobsbawn 1994.

²⁰³ Baden-Powell 1926, s. 115. ”We have heard of the disintegration of the British Empire that is going on owing to the different Dominions becoming entirely self-governing nations. I think this thought is generally fathered by the wish of some disgruntled foreigner... *My own belief is that we are seeing only the beginning of the Empire coming into its full strength and power as a beneficent organisation for ensuring peace in the world.*”

²⁰⁴ Baden-Powell S. M. Salomonille 1.5. 1933, lainaus Rosenthal 1986, s. 272.

²⁰⁵ Baden-Powell 1929, s. 72-73 ; Baden-Powell 1926, s. 115-117.

Nationalismi ei ollut Robert Baden-Powellille läheinen ideologia. Hän ei kuitenkaan pelännyt brittiläisen imperiumin hajoavan lukuisiksi kansallisvaltioiksi. Brittiläistä imperiumia Baden-Powell katsoi nationalismin koskettavan lähinnä muiden valtioiden, erityisesti pienten valtioiden ylikorostuneen isänmaallisuuden, kautta. Nationalismi tuntuikin merkitsevän hänelle lähinnä pienten kansakuntien itsekeskeistä ideologiaa. Nationalismin ja lukuisten kansallisvaltioiden sijasta Robert Baden-Powell tuntui kannattavan koko maailman veljeyttä – vieraisiin kulttuureihin tutustumista, yksilötason läheisyyttä ja kansojen yhteistyötä. Nationalismin saavuttaessa suosiota maailmalla Baden-Powell ryhtyi puhumaan kansainvälistymisen puolesta.

5.4. Ystävyyttä yli rajojen

Ensimmäinen maailmansota muutti asenteita niin Britanniassa kuin muuallakin. Sodan mukana katosi patrioottinen idealismi, sen tilalle tulivat pettymys ja kyynisyys.²⁰⁶ Sodan kauhujen ei haluttu toistuvan, niinpä rauhan ylläpitämisestä tuli yksi yleismaailmallisista tavoitteista. Vuonna 1920 perustetun Kansainliiton toivottiin omalta osaltaan edesauttavan tämän tavoitteen toteutumisessa. Vaikka tavoitteena olikin periaatteessa kansojen välisen yhteistyön laajeneminen, ei Euroopassa vielä ensimmäisen maailmansodan jälkeen lakattu ajattelemasta Eurooppa-keskeisesti. Yleisesti ajateltiin, että eurooppalaisilla oli oikeus hallita ja kontrolloida vähemmän kehittyneitä kansakuntia.²⁰⁷

Maailman muuttuessa ei Robert Baden-Powellkaan voinut tarrautua menneisyyteen – partio-ohjelman painotuksia oli ensimmäisen maailmansodan jälkeen ajanmukaistettava. Partioliike oli levinnyt pian syntymisensä jälkeen, ilman sen suurempaa ponnistelua, Britannian ulkopuolellekin. Liikkeen leviäminen dominioihin, esimerkiksi Kanadaan, Australiaan ja Uuteen-Seelantiin vuonna 1908 ja Intiaan 1909, ei hämmästyttänyt Baden-Powellia – kuuluivathan nämäkin alueet brittiläisen imperiumin hyvinvoinnin ja yhdistämisen kautta liikkeen kohderyhmään. Hämmästyttävämpää oli se, että partioliike levisi vaivattomasti myös imperiumin ulkopuolisiin maihin, esimerkiksi Belgiaan,

²⁰⁶ Roebuck 1982, s. 108.

²⁰⁷ Joll, James 1983, *Europe since 1870: An International History*. Suffolk. 3rd edition. [1973], s. 272-280.

Ruotsiin ja Suomeen.²⁰⁸ Baden-Powell oli kuitenkin, ainakin aluksi, kiinnostuneempi liikkeen leviämisestä imperiumin sisällä kuin sen maailmanlaajuisesta laajenemisesta. Tämän voi huomata esimerkiksi *Head Quarters Gazette* -lehteä tarkastelemalla: jokaisessa lehden numerossa on palsta nimeltään ”*Our Scouts Oversea*”, joka keskittyy maailmanlaajuisen kehityksen sijasta nimenomaan dominioiden ja imperiumin muiden osien partiolaisten esittelyyn. Imperiumin ulkopuolisten maisten partioliikkeistä ei palstalla kerrota. Satunnaisesti lehdessä julkaistiin erillisenä artikkelina esittely brittiläiseen imperiumiin kuulumattoman maan partiotoiminnasta. Imperiumikeskeisyys on lehdistä kuitenkin selvästi havaittavissa.²⁰⁹

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen Robert Baden-Powell otti huomioon sekä muuttuneen yleismaailmallisen tilanteen että liikkeen laajan levinneisyyden ja siirsi ohjelman painopistettä imperialismista kansainvälisyyteen ja veljeyteen.²¹⁰ Muutos oli siinä mielessä helppo, että Baden-Powell oli, kuten jo edellä mainittiin, aiemminkin vastustanut kiihkomielistä nationalismia. Askel rakentavasta ja toisia kunnioittavasta imperialismista valtioiden rajat ylittävään veljeyteen ei ollut pitkä, varsinkin kun otetaan huomioon, ettei Baden-Powell missään tapauksessa hylännyt brittiläisen imperiumin ensisijaisuutta.

Kansainvälisyyden voidaan katsoa merkinneen Robert Baden-Powellille erilaisuuden ymmärtämistä. Hänen mielestään yksi syy ensimmäisen maailmansodan syttymiseen oli

²⁰⁸ Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 304-305.

Partioliike tuli Suomeen vuonna 1910. Liikkeelle pontta antoivat sekä Ebbe Lieberathin maaliskuussa 1910 julkaistu ruotsinnos teoksesta *Scouting for Boys* että Nuoressa Voimassa julkaistut neljä kirjoitusta partiotoiminnan periaatteista. Alkuaikojen partiotoiminta oli Suomessa varsin kirjavaa, sen enempää ohjelma, asu kuin suomenkielinen nimikään eivät heti vakiintuneet. Kaarlo Soinion vuonna 1911 julkaistu *Partiopoijat* vakiinnutti termin ’partiolainen’ scoutin vastineeksi. Samoin kuin kotimaassaan myös Suomessa partioliikettä pidettiin militaristisena järjestönä. Kritiikkiä esitti muun muassa Kasvatusopillinen yhdistys. Myös työväenluokka suhtautui uuteen järjestöön epäileväisesti. Suurimpana kriitikkona voidaan kuitenkin pitää venäläistä hallintokoneistoa – partioliike nimittäin kiellettiin 22.9.1911, koska partiojoukkojen opetuksen tarkoituksena katsottiin olevan nimenomaan sotilaallinen valmistautuminen. Partioliike vapautettiin vasta maaliskuun vallankumouksen myötä. Vapautuneet partiolaiset ajautuivat kuitenkin keskinäisiin riitoihin heti vuonna 1919 partiolakia valmistellessaan. Ruotsinkielinen ryhmittymä ei nimittäin halunnut lakiin pykälää, jossa kiellettiin partiolaista käyttämästä väkijuomia, tupakkaa tai kirouksia. Suomalainen partioliike jakaantui tuolloin kahdeksi järjestöksi useiksi vuosikymmeniksi. Suomen partiointi noudatti ainakin periaatteessa Robert Baden-Powellin ihanteita. Liikkeen hajaantumista voidaan kuitenkin pitää partioaatteen vastaisena, varsinkin kun hajaantumiseen johtanut syykin on partioaatteen kannalta ongelmaton – Baden-Powell vastusti yksiselitteisesti alkoholin käyttöä ja tupakointia. Suomalainen partioliike ei kaikilta osin ollut täysin esikuvansa kaltainen – ohjelma pyrittiin muokkaamaan suomalaisille nuorille sopivaksi ja samalla noudattaa alkuperäisen ohjelman henkeä.

Tolin, Veikko 1987, 80 vuotta partiointia, 1907-1987. Jyväskylä, s. 26-56.

²⁰⁹ Esim. *Head Quarters Gazette* numerot 2, 3, 6 vuodelta 1914.

²¹⁰ MacDonald 1993, s. 209.

ollut se, ettei eri maiden kansalaisten välillä ollut riittävästi henkilökohtaisia suhteita.²¹¹ Yksilöiden kansainvälistyminen antoi Baden-Powellin mielestä parhaat takeet rauhan säilymiselle.²¹²

”Joitakin vuosia sitten perustettiin kansainliitto ja kansainvälinen tuomioistuin estämään tällaisten kauheuksien toistumista. Mutta liitot, istuimet ja säännökset eivät hyödytä mitään, elleivät kansat itse kannata niitä täydestä sydäimestään ... Valtion kaikkien kansalaisten velvollisuus on siis päästä niin hyvään yhteisymmärrykseen kuin suinkin toisten valtioiden kansalaisten kanssa perehtymällä heidän historiaansa ja rientoihinsa, tekemällä vierailuja heidän luokseen ja niin edespäin. Kun kerran keskinäinen suopeus ja persoonallinen ystävyys alkavat lähentää kaikkien maiden kansoja toisiinsa, takaa se maailman pysyvän rauhan paremmin kuin mikään muu.”

Nimeämättömässä artikkelissaan Baden-Powell kirjoittaa maailman tarvitsevan nimenomaan universaalisti ajattelevia ihmisiä, jotka ymmärtäisivät sen, että kaikki ihmiset kuuluivat samaan valtakuntaan. Baden-Powell katsoi partioliikkeen, tavoitteineen ja ohjelmineen, olevan yksi niistä käytännön askeleista, joiden avulla tämä ”suuri ajatus” voitaisiin saavuttaa.²¹³ Liikkeen laajan levinneisyyden Baden-Powell katsoi nimenomaan mahdollistavan henkilökohtaisten siteiden solmimisen yli valtioiden rajojen, ja sitä kautta maailmanlaajuisen yhteisymmärryksen saavuttamisen. Säännöllisesti järjestetyt kansainväliset tapaamiset, jamboreet, joista ensimmäinen pidettiin vuonna 1920 Lontoossa, vahvistivat myös omalta osaltaan partiolaisten veljeyden ja yhteisyyden tunnetta ja loivat Robert Baden-Powellin mielestä näin pohjaa pysyvälle, koko maailman kattavalle rauhalle.²¹⁴

Vaikka Baden-Powell näkikin partioliikkeen kansainvälisyydessä mahdollisuuden maailmarauhan saavuttamiseen ja säilyttämiseen, ei uudessa painopisteessä kuitenkaan ollut kyse pelkästä taka-ajatuksettomasta ystävyydestä yli rajojen – ajatus imperiumin vahvistamisesta sisältäpäin kansainvälisyyden avulla oli vielä maailmansodan jälkeenkkin vahvana Baden-Powellin mielessä. Ensimmäisellä jamboreella maailman

²¹¹ Baden-Powell 1935, s. 278. Verrattuna vuosien 1908, 1909 ja 1911 painoksiin, *'International Scouting'* on kokonaan uusi alaluku.

²¹² Baden-Powell 1985, s. 165-166.

²¹³ Baden-Powell, Nimeämätön artikkeli. TC/253. Founders articles. Scout Association Archives.

partiolaisten ylipäälliköksi nimetty Baden-Powell oli jo aiemmin huomannut partioliikkeen tarjoavan mahdollisuuden vahvistaa brittiläistä imperiumia, ja vaikka painopiste maailmansodan jälkeen siirtyikin imperialismista kansainvälisyyteen, ei imperiumin vahvistaminen menettänyt merkitystään Baden-Powellin silmissä.²¹⁵ Oleellista partioliikkeen kansainvälistymisessä onkin ottaa huomioon nimenomaan se, että brittiläisen imperiumin olemassaolo ja sen tulevaisuuden turvaaminen olivat edelleen Baden-Powellille erittäin tärkeitä asioita. Robert Baden-Powell piti isänmaataan merkittävimpänä valtiona maailmassa, vaikka ei halunnutkaan alentaa muiden kansakuntien arvoa. Mahdollisesti hän ajatteli pysyvän maailmanrauhan vahvistavan Britannian ja brittiläisen imperiumin asemaa entisestään – jos maailma säästyisi suurilta mullistuksilta, ottaisi Britannia ilman muuta, tärkeimpänä valtiona ja laajimpana imperiumina, isällisen hallitsijan aseman syntyvässä rauhaisassa maailmassa, jossa kaikki olisivat veljiä keskenään. Koko maailma olisi näin, ainakin aatteellisella tasolla, yhtä brittiläistä perhettä.

²¹⁴ Baden-Powell 1929, s. 75 ; The Scout Association 1998.

²¹⁵ Baden-Powell, ”*Overseas Scouts.*” Head Quarters Gazette 6/1913 ; Baden-Powell 1929, s. 75.

6. Militarismi

6.1. Aatemaailma ja käsitteet

1800-luvun jälkipuoliskolla Britannian suuri yleisö alkoi suhtautua armeijaan ja sotilaisiin aiempaa myönteisemmin – sotilaita oli perinteisesti pidetty hillittöminä petoina, mutta vuosisadanvaihteeseen mennessä tämä tunne muuttui hyväksynnäksi ja kunnioitukseksi. Myös suhtautuminen sotaan itseensä muuttui myönteisemmäksi. Toisaalta muutos oli seurausta armeijan urotöistä brittiläisen imperiumin laajentamisessa ja ylläpidossa, toisaalta eurooppalaista nationalismia kohtaan tunnetusta pelosta.²¹⁶

Heikko menestys buurisodassa ja sen jälkeen julkisuuteen annettu lausunto siitä, että pahimmillaan vain 37 prosenttia nuorista miehistä oli armeijakelpoisia, sekä laajalevikkoinen invaasiokirjallisuus herättivät vuosisadanvaihteessa keskustelua Britannian valmiudesta puolustaa itseään ja siirtomaitaan. Invaasiokertomuksia, eli tarinoita, joissa vieras valta hyökkäsi Britanniaan ja mahdollisesti valloittikin sen, julkaistiin jo 1870-luvulla, mutta erityisen suosituiksi kyseiset kirjat ja pamfletit tulivat 1900-luvun alkupuoliskolla. Invaasiokertomuksissa maalattiin usein kuva heikentyneestä saarivaltiosta ja voimakkaasta hyökkääjästä, joka vähitellen yhä useamman identifioitiin Saksaksi. Invaasion mahdollisuutta pidettiin vuosisadan ensimmäisinä vuosina todellisena, ja fiktiiviset kertomukset entisestään ruokkivat ihmisten kuvitelmia. Kyseinen kirjallisuudensuuntaus, ja sen luomat uhkakuvat saivat ihmiset arvioimaan armeijan tarpeellisuutta uudelleen ja samalla lievensivät brittien kielteistä suhtautumista militarismiin.²¹⁷

Britanniaan perustettiin vuosisadan vaihteessa myös järjestöjä, joita voidaan pitää avoimesti militaristisina. Yksi näistä oli jo edellä mainittu *National Service League*, joka perustettiin vuonna 1902.²¹⁸ *National Service Leaguen* lisäksi on otettava huomioon myös lukuisat nuorisjärjestöt, jotka olivat toiminnassa jo ennen partioliikkeen perustamista. Eräänlainen sotilaskoulutus, lähinnä marssi- ja

²¹⁶ Mackenzie 1984, s. 5 ; Mackenzie 1986, s. 1.

²¹⁷ Hynes 1968, s. 34 -49, 21-22.

²¹⁸ Dunae 1980, s. 116-117 ; Rosenthal 1986, s. 199, 202.

sulkeisharjoitukset, kuuluivat useiden vuosisadanvaihteen nuorisojärjestöjen, esimerkiksi vaikutusvaltaisen *Boys Brigaden*, ohjelmaan.²¹⁹

Sen enempää *National Service Leaguen* kuin nuorisojärjestöjenkään militaristisuutta ei kuitenkaan varauksettomasti hyväksytty. Vaikka sotilaalliset hyveet olivatkin aiempaa enemmän esillä, ja vaikka ne olivatkin aiempaa hyväksytympiä, olivat britit yleisesti ottaen anti-militaristinen kansakunta. Britit eivät olleet “kansakunta aseissa”, pikemminkin he suhtautuivat epäluuloisesti armeijaan ja kokosivat laajemmat sotajoukot vasta konfliktin ollessa väistämätön. Nimenomaan tätä mentaliteettia vastaan esimerkiksi *National Service League* yritti taistella – järjestö halusi varautua tulevaan sotaan hyvissä ajoin, ei viime tingassa. Perinteinen brittiläinen mentaliteetti kuitenkin voitti – *National Service League* ei saavuttanut tavoitettaan yleisestä asevelvollisuudesta. Invaasiopelot eivät siis onnistuneet täysin pyyhkimään pois brittien militarismia kohtaan tuntemaa epäluuloa.²²⁰

Vaikka ihmiskunta onkin sotinut läpi historiansa, voidaan sodan katsoa muuttaneen muotoaan Ranskan vallankumouksen ja teollistumisen myötä. 1800-luvulla vakituiset armeijat yleistyivät ja teollisen vallankumouksen edetessä sodankäyntiin voitiin uhrata aiempaa enemmän miehiä ja resursseja. Muutokset sodankäynnissä toivat mukanaan myös uuden termin, militarismin. *Dictionary of History of Ideasin* mukaan militarismi on halventava leima järjestelmille, jotka yliarvostavat sotilaallisia hyveitä, ihannoivat sotaa ja antavat kohtuuttomasti valtaa ja palkkioita sotilaille.²²¹ *Oxford English Dictionaryn* mukaan militarismia on esimerkiksi sotilaallisten tunteiden ja ihanteiden yleinen esiintyminen kansan parissa, taipumus nähdä sotilaallinen tehokkuus valtion tärkeimpänä intressinä ja sotilasluokan valtion hallituksen tai hallinnon kautta saavuttama ylivalta poliittisessa kulttuurissa. Militaristin *Oxford English Dictionary* puolestaan määrittelee sotilaaksi, sotatiedettä tutkivaksi tai sellaiseksi henkilöksi, jota sotilaalliset aatteet hallitsevat.²²² Käsitteenä militarismi ei ole läpikäynyt patriotismin ja nationalismin tavoin suuria merkitysvaihteluita – suhtautuminen militarismiin on toki vaihdellut, kuten jo edellä kävi ilmi, ja eri ihmiset ovat käsittäneet militarismin

²¹⁹ Esim. Rosenthal 1986, s. 231-232 ; Dunae 1980, s. 112-113.

²²⁰ MacKenzie 1992, s. 19.

²²¹ *Dictionary of History of Ideas: Studies of Selected Pivotal Ideas*. Vol. IV. New York 1973. Hakusana 'war and militarism', s. 500-506.

²²² *The Oxford English Dictionary*. Vol. VI. Oxford 1933. Hakusana 'militarism.' ; *The Oxford English Dictionary*. Vol. VI. Oxford 1933. Hakusana 'militarist.'

toisistaan poikkeavilla tavoilla, kuten huomataan tarkasteltaessa Robert Baden-Powellin suhdetta militarismiin, mutta käsitteen perusmerkitys on silti säilynyt pääpiirteiltään muuttumattomana.²²³

Tässä työssä militarismi ymmärretään *Dictionary of History of Ideasin* asettamin linjoin – militarismi käsitetään sodan ja sotilaallisten hyveiden ihannoinniksi, ja pyrkimykseksi sotilaalliseen järjestelmään. Militaristilla viitataan henkilöön, jota sotilaalliset aatteet hallitsevat, ja joka aktiivisesti kannattaa edellä määritellyn kaltaista militarismia.

6.2. Puolustustahtoa, ei verenhimoa

Robert Baden-Powell ei pitänyt militarismia kaikkea sotilaallisuutta sisällään pitävänä käsitteenä. Baden-Powellille militarismi tuntui merkitsevän aggressiivisuutta, sodan aktiivista etsimistä, eräänlaista verenhimoisuutta ja brutaaliutta. Toisaalta militarismi merkitsi hänelle aloitekyvyttömiä sotilaslaumoja, jotka eivät kyenneet ajattelemaan omilla aivoillaan. Tällaisten arvojen puolesta partioliikkeen perustaja ei halunnut toimia, ja näin ollen hän kielsi kannattavansa militarismia.²²⁴

Robert Baden-Powell halusi kuitenkin tehdä selvän eron antimilitarismin (*anti-militarism*) ja epämilitaristisuuden (*nonmilitarism*) välille. Baden-Powellin mukaan useimmat ihmiset vastustivat militarismia, jolla hän tässä yhteydessä tarkoitti sotilaallisia metodeja käyttävää ja sotilaallisiin päämääriin pyrkivää hallituspolitiikkaa.²²⁵ Kuitenkin Baden-Powellin mielestä varsin harvat ihmiset olivat antimilitaristeja. Antimilitaristilla hän tarkoitti koulutettujen asevoimien vastustajaa, henkilöä, joka kieltäytyi puolustamasta omaa maataan. Vaikka Baden-Powell useissa yhteyksissä kielsi liikkeensä militaristisuuden, ilmoitti hän yleensä samaan hengenvetoon partioliikkeen suhtautuvan maanpuolustukseen myönteisesti – Baden-

²²³ *Dictionary of history of ideas*, hakusana 'war and militarism.' ; *The Oxford English Dictionary*, hakusana 'militarism.'

²²⁴ Baden-Powell, "Anti-war, but not, therefore, anti-military" *Head Quarters Gazette* 14.4.1914, s. 99 ; Baden-Powell, "Scouts and military training." *Head Quarters Gazette* 12/1914. 347-48.

²²⁵ Kun otetaan huomioon Baden-Powellin hallituspolitiikkaa kohtaan tuntemaan vastenmielisyyden – hän ei esimerkiksi koskaan käyttänyt äänioikeuttaan – voidaan Baden-Powellin militarismin määritelmää nimenomaan tietynlaisena hallituspolitiikan muotona, pitää yhtenä selityksenä hänen systemaattiselle militarismista kieltäytymiselleen. Baden-Powellin suhteesta hallituspolitiikkaan ks. Baden-Powell, "The Responsibilities of Citizenship." *Head Quarters Gazette* 6/1918.

Powell ei uskonut rauhan olevan mahdollista ilman kansalaisten halua ja kykyä puolustaa omaan maataan. Robert Baden-Powell pyrki siis esiintymään sodanvastustajana, mutta teki selväksi, että sodan olosuhteiden pakosta alkaessa itsepuolustus oli oikeutettua. Baden-Powellille Britannian ja imperiumin turvaaminen ja puolustaminen oli niin tärkeää, ettei hän voinut edes kuvitella olevansa antimilitaristi.²²⁶

Robert Baden-Powell, kuten monet aikalaisensakin, pelkäsi vieraan vallan hyökkäävän Britanniaan ja tuhoavan esi-isien rakentaman imperiumin. Brittiläisen imperiumin hyvyydestä vakuuttuneena Baden-Powell ei luonnollisestikaan halunnut tällaisen kohtalon lankeavan isänmaalleen. Hän julistikin aktiivisesti poikien ja nuorten miesten maanpuolustusvelvollisuutta. Hänen mielestään ”meidän” tulisi olla valmistautuneita siihen, että vihollinen hyökkää Britanniaan. Vaikka hyökkäys Britanniaa vastaan ei Baden-Powellin mielestä kenties ollutkaan todennäköinen, olisi mahdollinen, ja siksi jokaisen nuorukaisen tuli varautua siihen.²²⁷

Lisäksi Baden-Powell korosti, sekä partio-ohjelmassa että muissa kirjoituksissaan, sotilaallisiksi miellettyjen taitojen tärkeyttä. Hänen mielestään poikaa, joka ei osannut ampua, marssia ja tiedustella, vaikka tämä olisikin osannut pelata krikettiä tai jalkapalloa, ei tulisi pitää juuri minään. Voitaneen sanoa, että nämä sotilaalliset taidot tekivät Baden-Powellin maailmassa miehestä miehen – ampumataidoton mies oli hänen mukaansa yhtä hyödyllinen maalleen kuin vanha nainen.²²⁸ Ampumataito olikin erityisen lähellä Baden-Powellin sydäntä; *Scouting for Boys* -teoksessa hän kertoo partiopojille, kuinka he voisivat kehittyä mahdollisimman hyväksi ampujiksi. Hän muistaa myös kehottaa poikia opettelemaan liikkuvaan maaliin ampumista, sillä hänen mukaansa se on:²²⁹

“todellisempaa, sillä sinä et tule löytämään niin kilttiä peuraa tai vihollista, että tämä seisoisi paikallaan silloin kun sinä ammut häntä, hän juoksee ja puikahtelee suojaan, joten sinun täytyy tähdätä nopeasti ja ampua nopeasti.”

²²⁶ Baden-Powell, 1935, s. 318-19 ; Baden-Powell, ”*Anti-war, but not, therefore, anti-military*” *Head Quarters Gazette* 4/1914.

²²⁷ Baden-Powell 1911, s. 10.

²²⁸ Baden-Powell 1911, s. 10, 274.

²²⁹ Baden-Powell 1909, 226-227. ”more real, because you will not find a deer or an enemy as a rule kind enough to stand still while you shoot at him, he will be running and dodging behind cover, so you have to get your aim quick and to shoot quick.”

1800-luvulla yhtenä kansakunnan kriteereistä pidettiin sen kykyä valloituksiin. Valloitusten katsottiin tarjoavan darvinistisen todistuksen sosiaalisen lajin menestyksestä eloonjäämiskamppailussa.²³⁰ Kuten edellä on jo käynyt ilmi, Robert Baden-Powell oli erittäin huolissaan yksilön ja samalla yhteiskunnan degeneroitumisesta. Kenties myös tämä kansakunnan määrittely sotilaallisista lähtökohdista vaikutti häneen – imperiumin tuhoutuminenhan tarkoittaisi siinä tapauksessa sitä, etteivät britit olleetkaan evoluution kannalta menestyvä ja kunnioitettava rotu, eiväthän he pystyneet pitämään huolta valloituksistaan ja maailman suojelustehtävästään. Jotta britit eivät ajautuisi kehityshistoriallisesti heikkojen 'rotujen' kastiin, oli valtakunnan ja sen kansalaisten oltava edes siinä määrin militaristisia, että he pystyisivät tarvittaessa aseellisestikin puolustamaan maataan ja valloituksiaan hyökkääjiä vastaan.²³¹ Robert Baden-Powell painottikin armeijan ja laivaston merkitystä brittiläisen imperiumin ylläpitämisessä. Hän moitti niitä poliitikkoja, jotka halusivat rahan säästämiseksi pienentää armeijaa ja laivastoa tietämättömiksi ja välinpitämättömiksi populisteiksi, ja muistutti, että jos he olisivat saaneet tahtonsa läpi aikaisemmin puhuisivat britit nyt ranskaa.²³² Armeijan olemassaolo oli Baden-Powellin mielestä välttämättömyys, mutta ei sodanlietsomisen, vaan rauhan säilyttämisen vuoksi. Hänen mukaansa rauhan säilyttäminen vaati selvän osoituksen siitä, että kansalaiset olisivat tarpeen vaatiessa valmiita puolustamaan maataan – Baden-Powellin mielestä varmin tapa ylläpitää rauhaa oli varautua sotaan. Hänen mielestään armeijoiden hävittäminen poistaisi sodat yhtä suurella todennäköisyydellä kuin poliisin hävittäminen poistaisi rikollisuuden.²³³ Robert Baden-Powell kannatti siis armeijaa ja laivastoa varsin varauksettomasti, mutta antoi ymmärtää niiden olevan rauhan- ei sodanpolitiikan välineitä.

Oliko Robert Baden-Powell militaristi? Kieltää ei voi, etteikö Baden-Powell entisenä sotilaana olisi ollut jossakin määrin militaristinen persoona – hän ei halunnut armeijan ja laivaston määrärahoja supistettavan, hän uskoi sotilaan hyveiden korreloivan tavallisen kansalaisen hyveiden kanssa, ja vaikka Baden-Powell kiisti partioliikkeen militaristisuuden, tunnusti hän, ettei nähnyt mitään pahaa siinä, vaikka olisikin

²³⁰ Hobsbawn 1994, s. 48-49.

²³¹ Baden-Powell 1909, s. 267-68.

²³² Baden-Powell 1908, s. 253-54.

²³³ Esim. Baden-Powell 1908, s. 267-68 ; Baden-Powell, ”*Anti-war, but not, therefore, anti-military.*” Head Quarters Gazette 4/1914.

kouluttanut poikia sotilaallisin keinoin.²³⁴ Baden-Powell huomautti, etteivät ihmiset useinkaan tunteet ymmärtävän mitä militarismilla tarkoitettiin, mutta käytti itsekin termiä eri merkityksissä – välillä militarismi tarkoitti pelkästään sotaharjoituksia, välillä sodanlietsontaa ja välillä sotilaallisiin päämääriin pyrkivää hallituspolitiikkaa.²³⁵

Omien militarismin määritelmiensä mukaisesti Baden-Powell ei ollut militaristi. Myöskään tässä työssä käytetyn militarismin määritelmän – sodan ja sotilaallisten hyveiden ihannoinnin, ja pyrkimyksen sotilaalliseen järjestelmään – mukaan ei Baden-Powellia voida pitää täydellisenä militaristina – Baden-Powell ei ihannoinut sotaa, eikä pyrkinyt sotilaalliseen järjestelmään. Sotilaallisia hyveitä hän entisenä sotilaana ihanoi, mutta nekin ihanteet edustivat pikemminkin romanttisia entisaikojen herrasmiessotilaan hyveitä kuin modernin sotilaan piirteitä. Kaiken kaikkiaan Robert Baden-Powell vaikutti olevan aidosti rauhantahtoinen mies, vaikka olikin entinen sotilas ja maanpuolustuksen kannattaja. Rauhantahto voitaneen tulkita paitsi humaaniudeksi myös johdonmukaiseksi imperiumin aseman pönkittämiseksi – yksi imperiumin olemassaolon oikeuttavista tekijöistähän oli maailmanrauhan turvaaminen – jos imperiumi olisi aloittanut laajamittaisen hyökkäyssodan, esimerkiksi voittaakseen alueita Manner-Euroopasta, jos se olisi alkanut sotimaan *itsensä* vuoksi, pelkästä sodan ilosta, ei siis puolustaakseen omaa olemassaoloaan hyökkääjiä vastaan, olisi imperiumi epäonnistunut tehtävässään. Brittiläisen imperiumin isällinen asema maailman kansojen joukossa siis velvoitti myös imperialisti Robert Baden-Powellin rauhantahtoiseksi.

6.3. Kansalaisyksiköiden vai sotilaskouluttajat

Maanpuolustuksen korostaminen, vaikkakin rauhantahtoisin sanakääntein, sai monen militarismiin epäluuloisesti suhtautuvan britin pitämään partioliikettä salakavalana keinona viekoitella seikkailua janoavat pojat sotilaan uralle, ja yleensäkin istuttaa heihin verenhimoista mentaliteettia.²³⁶ Kuten jo edellä on käynyt ilmi kritisoivat esimerkiksi pasifistit liikettä liiasta militaristisuudesta. Baden-Powellin motiiveista ja liikkeen

²³⁴ Baden-Powell 1908, s. 265. "Even if I have advocated training the lads in a military way (which I have not done), I am impenitent enough to see no harm in it."

²³⁵ Baden-Powell, "Lecture on Scout Militarism in Scoutmasters' Training course, 1911." lainaus Rosenthal 1986, s. 196.

²³⁶ Esim. Baden-Powell 1935, s. 318-19 ; Baden-Powell, "Scouts and military training." Head Quarters Gazette 12/1914 ; Hillcourt & Baden-Powell 1964, s. 296-297.

militaristisuudesta kirjoiteltiin myös lehdissä, esimerkiksi *The Timesissa*. Robert Baden-Powellin kannalta huolestuttavaa oli myös se, ettei kritiikki rajoittunut pelkästään järjestön ulkopuolelle – esimerkiksi partioliikkeessä aktiivisesti toiminut Sir Francis Vane kritisoi partioliikkeen päämajan henkilöstöä byrokratiasta ja militaristisuudesta. Tämän johdosta Robert Baden-Powell erotti hänet järjestöstä. Vane perusti tämän jälkeen oman pasifistisemmän organisaationsa, joka saavutti kohtalaista menestystä.²³⁷

Edellä esitettyä taustaa vasten lukuisat syytteet partioliikkeen ja Robert Baden-Powellin militaristisuudesta eivät vaikuta kovinkaan utopistisilta - mies, joka toistuvasti muistutti maanpuolustustarpeesta ja opetti poikia ampumaan liikkuvaa vihollista, vaikuttaa maineensa ansainneen. Baden-Powell itse kuitenkin kielsi jyrkästi sekä oman että partioliikkeen militaristisuuden.²³⁸

”Partiolaisuuteen ei ole liitetty sotilaallista merkitystä. Rauhanpartiolaisuus sisältää koloniaalisen uudisraivaajan ominaisuudet neuvokkuuden, itseluottamuksen ja muiden piirteiden muodossa, jotka tekevät heistä miehiä miesten joukossa. Tarkoitus ei ole muokata pojista sotilaita eikä opettaa heille verenhimoisuutta.”

Baden-Powell painotti useissa yhteyksissä partioliikkeen olevan rauhaan pyrkivä järjestö, jolla ei ole sotilaallisia tavoitteita. Hänen perusajatuksensa oli se, ettei itsepuolustus ole militarismia. Koska partioliike ei ajanut aggressiivista maailmanvalloituspolitiikkaa, ei se myöskään Baden-Powellin mielestä voinut olla sotilaallinen. Toisena todisteena partioliikkeen epämilitaristisuudesta Baden-Powell piti sitä, etteivät sulkeis- ja marssiharjoitukset kuuluneet sen ohjelmaan.²³⁹ Syy sulkeis- tai marssiharjoitusten välttämiseen ei kuitenkaan ollut niiden sotilaallisuus, vaan niiden ikävyyttävyys ja se, että marssiharjoitetuista pojista kehittyi yksilöiden sijasta koneita.²⁴⁰ Huomioitava on myös se, että Baden-Powell mainitsee marssiharjoitukset *Scouting for Boys* -teoksessa. Hän ei siinäkään yhteydessä suosittele niiden käyttämistä

²³⁷ Jeal 1991, s. 428.

²³⁸ Baden-Powell 1911, s. 308. ”There is no military meaning attached to the name scouting. Peace scouting comprises the attributes of colonial frontiersmen in the way of resourcefulness and self-reliance and the other qualities which make them men among men.”

²³⁹ Rosenthal 1986, s. 194.

²⁴⁰ Robert Baden-Powellin päiväkirja 26.4.1911. Wade Papers. British Library ; Ks. Baden-Powell 1911, s. 308-309.

usein, mutta neuvoo niiden antavan partionjohtajalle keinon liikutella vartioita tai lippukuntia hyvässä järjestyksessä esimerkiksi paraateissa.²⁴¹ Robert Baden-Powell ei siis ollut lausunnoissaan täysin johdonmukainen – jos sulkeisharjoitusten käyttäminen määrittelee järjestön sotilaallisuuden, kuten hänen kirjoituksistaan voisi päätellä, on partioliikettä pidettävä ainakin jossain määrin militaristisena, sillä vaikka Baden-Powell ei suositellutkaan sulkeisia jatkuvaan käyttöön, ei hän myöskään kieltänyt niitä, vaan pikemminkin kehotti harjoittamaan niitä harvoin ja harkiten.

Osittain Baden-Powellin irtisanoutuminen militarismista vaikuttaa johtuneen aidoista ideologisista periaatteista. Ennen buurisotaa Robert Baden-Powell tuntui olevan varsin vakuuttunut sodankäynnin kunniallisuudesta – sota oli herrasmiesmäistä toimintaa ja siinä noudatettiin humaaneja sääntöjä. Hänen oli erittäin vaikea ymmärtää buurikomentaja Sneymanin toimintaa tämän rikkoessa kirjoittamattomia sääntöjä esimerkiksi pommittamalla naisille ja loukkaantuneilla varattuja asumuksia. Baden-Powell vetosi kirjeissään buurikomentajille useaan otteeseen ”sivistyneen sodankäynnin” sääntöihin.²⁴² Myöhemmissä kirjoituksissaan Baden-Powell usein kertoi entisen sotilaan parhaiten tuntevan sodankauhut ja olevan näin aidosti sodankäyntiä vastaan. Hänen mielestään sota oli brutaali ja vanhanaikainen tapa ratkaista erimielisyydet sivistyneiden valtioiden välillä. Baden-Powell mukaan jokainen ihminen, jolla on vähänkään sydäntä, oli sodanvastainen.²⁴³

Myös partioliikkeen käytännön toiminnassa militaristista kiihkoilua pyrittiin todellisuudessakin välttämään - Baden-Powell kertoo päiväkirjassaan huomanneensa joissakin tarkastamissaan vartioissa taipumusta sotilaallisiin harjoituksiin. Hänen mielestään tämä kertoi joko vartionjohtajan kyvyttömyydestä tai siitä, ettei tämä ollut ymmärtänyt partio-ohjelman päämääriä. Baden-Powell mainitsee myös, että Dublinissa jouduttiin erottamaan yksi osasto liikkeestä liiallisen sotilaallisuuden vuoksi.²⁴⁴

Täysin väärässä eivät kritiikot kuitenkaan olleet epäillessään Baden-Powellin motiiveja, sillä keskeinen syy partioliikkeen epämilitaristisuuteen oli varsin laskelmoiva ja vähemmän ideologinen: kuten jo edellä on mainittu Baden-Powell halusi

²⁴¹ Baden-Powell 1911, s. 203.

²⁴² Baden-Powell Sneymanille 19.1.1900. Weil Papers. British Library. ; Baden-Powell Sneymanille 25.2.1900. Weil Papers. British Library. ; Baden-Powell Piet Cronjelle 14.11.1899. Weil Papers. British Library.

²⁴³ Baden-Powell 1935, s. 318-19 ; Baden-Powell, ”*Anti-war, but not, therefore, anti-military.*” Head Quarters Gazette 4/1914.

partioliikkeen kattavan mahdollisimman laajan osan väestöstä. Militaristisuuden ottaminen ohjelmaan olisi vähentänyt väistämättä kiinnostuneiden määrää – oli vanhempia, jotka eivät halunneet lapsiaan militaristisiin järjestöihin. Lisäksi oli jo olemassa militaristisia nuorisoliikkeitä, jotka eivät olleet saavuttaneet niin suurta jäsenmäärää kuin Baden-Powellin mielestä oli mahdollista saavuttaa. Baden-Powellin tavoitteiden, Britannian ja brittiläisen imperiumin tulevaisuuden turvaamisen, kannalta oli erittäin tärkeää, että liike saavuttaisi laajan kannattajakunnan – vain kasvattamalla suurista joukoista miehiä, voisi Britannia pelastua degeneraatiolta. Puhtaasti sotilaskoulutuksesta kiinnostuneiden poikien kouluttaminen ei missään tapauksessa riittäisi. Partioliikkeen ohjelmaa muokattaessa oli siis välttämätöntä ottaa huomioon myös lasten vanhempien vakaumukset, ja tehdä liikkeestä myös heidän kannaltaan mahdollisimman vaaraton.²⁴⁵

Epäilyksiä Robert Baden-Powellin todellisista tavoitteista herättää myös hänen vuoden 1904 joulukuussa Etonin poikakoulun lehdessä julkaisemansa kirjoitus, jossa hän ilmaisee huolensa Britannian puolustusvalmiudesta ja kansalaisten keskuudessa vallitsevasta käytännön isänmaallisuuden puutteesta. Ratkaisuksi ongelmaan Baden-Powell kehottaa poikia muodostamaan noin kymmenen hengen ryhmiä, joissa opeteltaisiin esimerkiksi tähtäämään, ampumaan, arvioimaan etäisyyttä, tiedustelemaan ja suojautumaan. Kirjoituksessaan Baden-Powell laskeskelee, että jos 200 poikaa innostuisi ehdotuksesta ja jokainen muodostaisi ryhmän, olisi maan hallituksella tarvittaessa käytettävissä 2 000 harjoitettua nuorukaista maanpuolustukseen.²⁴⁶ Suunnitelma oli selvästi sotilaallinen, ja sen yksiselitteisenä tavoitteena voidaan pitää edes pääasiat hallitsevien sotilaiden kouluttamista maanpuolustusta varten. Robert Baden-Powellin ehdotus ei kuitenkaan herättänyt pojissa innostusta eikä suunnitelma näin ollen toteutunut.²⁴⁷ Myöhemmin syntyneen partioliikkeen militaristisuuden kannalta teksti on joka tapauksessa mielenkiintoinen, antaisihan se viitteitä siihen, että partioliikkeenkin tarkoituksena oli, kriitikkojen pelkojen mukaisesti, antaa pikkupojille sotilaskoulutus. Herääkin kysymys, piilottiko Baden-Powell partioliikettä organisoidessaan tietoisesti sotilaalliset päämääränsä vai muuttiko hän muutamassa

²⁴⁴ Robert Baden-Powellin päiväkirja 26.4.1911, 6.-7.6.1911. Wade Papers. British Library.

²⁴⁵ Robert Baden-Powellin päiväkirja 30.4.1904. Wade Papers. British Library ; Rosenthal 1986, s. 5, 90-91, 191-192.

²⁴⁶ *Eton College Chronicle*, 22.12.1904, s. 600, lainaus Rosenthal 1986, s. 54-57.

²⁴⁷ Rosenthal 1986, s. 57-58.

vuodessa mieltään sen suhteen, että poikien sotilaskoulutus olisi paras keino suojella brittiläistä imperiumia – oleellistahan on ottaa huomioon, ettei sotilaskoulutus ollut vuoden 1904 kirjoituksessakaan itsetarkoitus, tärkeintä oli tuolloinkin Britannian tulevaisuuden turvaaminen.

Sekä Etonin poikakoulun lehteen laadittu kirjoitus, että selvä taktikointi partioliikkeen jäsenmäärän kasvattamiseksi oikeuttavat kysymään pyrkikö Baden-Powell kasvattamaan partiopojista pieniä sotilaita vai kunnan kansalaisia – olivatko kriitikot oikeassa vai oliko Baden-Powell rehellinen puhuessaan päämäärästään partioliikkeen perustettuaan. Nyt käytettävissä olleen lähdeaineiston perusteella vaikuttaa siltä, että Robert Baden-Powellin ensisijaisena tavoitteena oli partio-ohjelman avulla kasvattaa kunnan kansalaisia, joista vähällä työllä, tarpeen niin vaatiessa, voitaisiin muokata hyviä sotilaita. Kaikista partiopojista ei koskaan tulisi sotilaita, sen tiesi Baden-Powellkin – jos kaikista miehistä pitäisi kasvattaa sotilaita elettäisiin Baden-Powellin ilmeisen rehellisesti vastustamassa militaristisessa valtiossa. Kaikista pojista kasvaisi kuitenkin kansalaisia ja kunnan kansalaisesta tulisi todennäköisesti myös hyvä sotilas, siksi Baden-Powellin tavoitteena oli kasvattaa hyviä, kunnan miehiä, reippaita isänmaanpoikia, jotka eivät välttämättä loisi uraa armeijan palveluksessa, mutta jotka olisivat vaaran uhatessa kuitenkin valmiita lähtemään sotaan ja taistelemaan isänmaansa puolesta. On oleellista huomata, ettei militaristisella lähestymistavalla, joka Baden-Powellin näkökulmasta tarkoitti pelkkää kovaa kuria, luovuuden ja oma-aloitteisuuden tappamista, kasvatettu Robert Baden-Powellin mielestä edes hyviä sotilaita. Partio-ohjelmaa suunnitellessaan Baden-Powell todennäköisesti ajatteli, että Britannian tulevaisuuden turvaamiseksi kunnan kansalaisten varaan rakentuvan perustan rakentaminen olisi paras ja toimivin vaihtoehto, ja siksi hän keskittyi kansalaiskasvatukseen, ei sotilaskoulutukseen. Voitaneen kuitenkin ajatella, että Baden-Powell oli sekä kansalaiskasvattaja että sotilaskouluttaja, olihan hänen avoimena tavoitteenaan maanpuolustusvalmiuden parantaminen – Robert Baden-Powell ei kuitenkaan kouluttanut poikiaan perinteisin sotilaallisin metodein, vaan muokkaamalla heidän luonnettaan. Näin hän saattoi kieltää liikkeen militaristisuuden ja samalla suojella maataan.²⁴⁸

6.4. Partiolaiset ensimmäisessä maailmansodassa

Ensimmäinen maailmansota alkoi kuusi vuotta partioliikkeen syntymisen jälkeen. Vaikka liike oli sodan syttyessä vielä varsin nuori, oli se kuitenkin ehtinyt vakiinnuttaa asemansa. Ensimmäinen maailmansota tarjoaa mahdollisuuden tarkastella Robert Baden-Powellin ja partioliikkeen militaristisuutta käytännön tasolla – oliko Baden-Powell sodan syttyessä valmis muuttamaan ilmoittamiaan periaatteita, oliko rauhantahto vain valheellista pintakiiltoa?

Kiistämätön tosiasia on ainakin se, että partiolaisten toiminta Britannian ja brittiläisen imperiumin puolesta oli tuolloisessa tilanteessa Baden-Powellille itsestäänselvyys. Vaikka partioliike oli ensimmäisen maailmansodan syttymiseen mennessä levinnyt brittiläisen imperiumin ulkopuolelle, ja kansainvälisyydestä oli tullut koko ajan tärkeämpi osa partio-ohjelmaa, ja vaikka Baden-Powell sodan sytyttyäkin muistutti, että juuri maailmanlaajuisen veljeyden pohjalta sodanjälkeistä rauhaa olisi parasta lähteä rakentamaan, ei sodan aikana partioveljeyteen kuitenkaan juurikaan kiinnitetty huomiota – tärkeintä oli omasta maasta ja kansakunnasta huolehtiminen:²⁴⁹

“Se [maailmansota] osoittaa etteivät näiden maiden ihmiset toistaiseksi tunne riittävää keskinäistä sympatiaa, jotta sodat heidän välillään olisivat mahdottomia. Näin tulee olemaan kunnes parempi yhteisymmärrys saadaan yleisesti luotua. Tehkäämme parhaamme edistääksemme tätä tulevaisuudessa partioveljeyden kautta. Tällä hetkellä meidän on kuitenkin suoritettava velvollisuutemme omaa maatamme kohtaan.”

Baden-Powellin mukaan Britannia taisteli ensimmäisessä maailmansodassa oikeuden, kunnian ja sitä kautta maailmanlaajuisen rauhan puolesta.²⁵⁰ Keskittyminen taisteleamiseen oman maan puolesta, varsinkin kun samalla puolustettiin oikeudenmukaisuutta ja maailmanrauhaa, oli Baden-Powellin mielestä tuossa tilanteessa

²⁴⁸ Esim. Baden-Powell, ”*Where Drill Fails.*” *Head Quarters Gazette* 1/1914 ; Baden-Powell, ”*National Cadet Training.*” *Head Quarters Gazette* 10/1916.

²⁴⁹ Baden-Powell, ”*Outbreak of War.*” *Head Quarters Gazette* 8/1914. ”it shows how little are the peoples of these countries as yet in sufficient mutual sympathy as to render wars impossible between them. This will be so until better understanding is generally established. Let us do what we can through the Scout brotherhood to promote this in the future. For the immediate present we have duties to our country to perform.”

järkevintä – sodan syttyessä oli huolehdittava oman maan tulevaisuudesta, jotta myöhemmin olisi pohja, jolta lähteä laajempaa rauhantyötä rakentamaan. Huomattavaa on, että nämä ajatukset olivat täydellisessä synkroniassa Baden-Powellin aiemmin esittämien ajatusten kanssa – imperiumi oli olemassa koko maailman hyvinvoinnin vuoksi, luonnollisesti sitä oli siis puolustettava, vaikka asein. Loogisesti Baden-Powell ilmoitti Britannian taistelevan militarismia vastaan, ei sen puolesta. Aseelliseen konfliktiin osallistumisen syynä oli halu olla joutumatta “preussilaisen päällepäsmärin” (the Prussian bully) vallan alle.²⁵¹

Tosiasia on myös se, että partiolaiset osallistuivat käytännössäkin aktiivisesti sotapönnisteluihin. Baden-Powellin mukaan kansallinen hätätila antoi partioliikkeelle mahdollisuuden osoittaa, että se oli hyödyksi maalleen. Hän kuitenkin piti kiinni epämilitaristisesta linjastaan myös sodan alettua: “tehtävät olisivat epämilitaristisia ja tulisivat mieluummin poliisityön piiristä, ja tulisivat näin ollen tehdyiksi kunkin kreivikunnan poliisipäällikön alaisuudessa.”²⁵² Partiopojat päätyivätkin moninaisiin tehtäviin – he vartioivat siltoja, vesivarastoja, rautateitä sekä puhelin- ja lennätinlinjoja Lontoon ja Doverin välillä, toimivat lähetteinä ja autoivat rannikkovartioidissa.²⁵³ Kaikkiaan 250 000 partiolaista osallistui sodanaikaisiin tehtäviin, heistä 10 000 kuoli.²⁵⁴

Muun toiminnan lisäksi Robert Baden-Powell perusti vuonna 1915 *Scouts' Defence Corpsin*, jonka tavoitteena oli kouluttaa joukko vähintään 16-vuotiaita partiolaisia siten, että he voisivat välittömästi osallistua aseelliseenkin maanpuolustukseen invaasion tai muun tarpeen niin vaatiessa.²⁵⁵ *Scouts' Defence Corpsin* perustamisesta aiheutuneet militarismisyytökset Baden-Powell kuittasi ilmoittamalla kouluttavansa vanhempia poikia puolustustyöhön ja luopuvansa järjestelystä välittömästi, kunhan “kansallinen vaaratila on onnellisesti menneisyydessä.”²⁵⁶ Lisäksi Baden-Powell huomautti kriitikoille, että oli turha taistella poikien sotaintoa vastaan. Järkevämpää oli antaa heidän osallistua maanpuolustukseen ja sitä kautta hyödyntää sotakuumeen koulutukselliset mahdollisuudet.²⁵⁷

²⁵⁰ Baden-Powell, “War.” Head Quarters Gazette 2/1915.

²⁵¹ Baden-Powell “*Scouts and Military Training*.” Head Quarters Gazette 12/1914.

²⁵² Baden-Powell “*Mobilisation of Boy Scouts*.” Head Quarters Gazette 8/1914.

²⁵³ Rosenthal 1986, s. 227-228 ; Jeal 1991, s. 449-450.

²⁵⁴ Jeal 1991, s. 449.

²⁵⁵ Baden-Powell, “*Scouts' Defence Corps*.” Head Quarters Gazette 12/1914.

²⁵⁶ Baden-Powell, “*Scouts and Military Training*.” Head Quarters Gazette 12/1914.

²⁵⁷ Baden-Powell, “*Educative Possibilities of the War Fever*.” Head Quarters Gazette 1/1915.

Vaikka Robert Baden-Powell suhtautuikin maanpuolustukseen erittäin myönteisesti, ei hän halunnut partioliikettä yhdistettävän kansalliseen kadettikoulutukseen (*National Cadet training*). *Headquarters Gazettin* vuoden 1916 lokakuun numerossa Baden-Powell korjasi *The Timesissa* julkaistua uutista, jonka mukaan partiolaiset ja sudenpennut liitettäisiin kadettiohjelmaan. Baden-Powellin mukaan syyt partioliikkeen pidättäytymiseen kadettikoulutuksesta olivat yleisesti tunnettuja, ja hänen mukaansa sota oli lopullisesti todistanut sen, että partiokoulutus antoi parhaan mahdollisen perustan hyvän sotilaan kasvattamiseksi. Yleisesti tunnetuilla syillä Baden-Powell ilmeisesti viittasi liikkeen epämilitaristiseen linjaukseen. Toisena todennäköisenä syynä partioliikkeen ja kadettikoulutuksen erillisyyteen voidaan pitää Baden-Powellin halua suojella omaa organisaatiotaan – jos partioliike ja kadettikoulutus olisivat yhdistäneet voimansa, olisi partioliikkeen olemassaolo itsenäisenä järjestönä ollut vakavasti uhattuna. Baden-Powell halusi työskennellä kadettikoulutuksen rinnalla, ei kiinteässä yhteistyössä sen kanssa. Huomionarvoista on se, että Baden-Powell perusteli partioliikkeen itsenäisyyttä myös sillä, että liike oli onnistunut kasvattamaan maalleen urhoollisia sotilaita – partiopoikien siirtymisestä kadettikoulutukseen ei Baden-Powellin mielestä olisi ollut hyötyä sen enempää näille itselleen kuin Britanniallekaan. Tätä voitaneen pitää todisteena siitä, että Baden-Powellin tavoitteena oli kansalaiskasvatuksellisen pohjakoulutuksen kautta varmistaa myös se, että armeija sai riveihinsä riittävästi tasokkaita nuorukaisia.²⁵⁸

Robert Baden-Powellin ja partioliikkeen suhtautumisesta ensimmäiseen maailmansotaan on tutkijoiden keskuudessa esitetty eriäviä mielipiteitä. Michael Rosenthalin mukaan ensimmäinen maailmansota oli liikkeelle lähes onnenpotku – Robert Baden-Powell oli hänen mukaansa valmistautunut sotaan ja koki sen olevan loistava tilaisuus osoittaa järjestönsä toimintakyky.²⁵⁹ Tim Jeal puolestaan on asiasta täysin eri mieltä. Hänen mukaansa sota oli pahin mahdollinen uhka partioliikkeen tulevaisuudelle, eikä Baden-Powell ollut valmistautunut sodan syttymiseen. Valjastamalla partiolaiset vapaaehtoistyöhön hän pyrki kyllä todistamaan liikkeensä toimintakyvyn, mutta lähinnä siinä pelossa, että hallitus olisi säättämässä pakollisen

²⁵⁸ Baden-Powell A.G. Wadelle 22.7. 1915. Wade Papers. British Library. ; Baden-Powell, ”*National Cadet Training*.” *Head Quarters Gazette* 10/1916.

²⁵⁹ Rosenthal 1986, s. 227-229.

kadettikoulutuksen partioikäisille pojille. Pakollinen koulutus olisi verottanut väistämättä partioliikkeen suosiota, kenties murskannut koko järjestön.²⁶⁰

Tässä työssä käytettyjen lähteiden pohjalta vaikuttaa siltä, että sekä Rosenthal että Jeal ovat osittain oikeassa. Ottaen huomioon Baden-Powellin invaasiopelon ja puheet maanpuolustuksen järjestämisen välttämättömydestä, tuntuu kuitenkin mahdottomalta, että sota olisi Jealin argumentin mukaisesti yllättänyt hänet täysin. Partio liikkeen perustaminenkin oli osaltaan varautumista sotaan – pyrkihän Baden-Powell partio liikkeen kautta torjumaan maataan uhkaavaa degeneraatiota ja sen mukanaan tuomaa sotilaallistakin alennustilaa – näin ollen sodan syttyminen ei Baden-Powellia todennäköisesti hämmästyttänyt. Sota todella antoi partiolaisille tilaisuuden käyttää hankittuja taitoja käytännössä ja samalla osoittaa koko yhteiskunnalle partio-ohjelman tehokkuuden ja koulutuksellisen arvon. Ensimmäinen maailmansota ei kuitenkaan ollut pelkästään loistava tilaisuus, sillä myös Jealin esittämä uhka oli todennäköisesti todellinen – liike olisi voinut hajota, jos pakollinen kadettikoulutus olisi vaatinut pojat joukkoonsa. Sodanaikaista toimintaa hankaloitti lisäksi myös se, että useimmat vanhemmat partiolaiset ja partiojohtajat olivat rintamalla, eivätkä näin ollen voineet ohjata nuorempia partiolaisia. Partiolaisten toimiminen ei kuitenkaan varmasti ollut seurausta liikkeen hajoamisen pelosta – isänmaan hyväksi toimiminen oli Baden-Powellille itsestäänselvyys. Partiolaisten vapaaehtoistyö oli patriotismia, ei liikkeen olemassaolon varmistelua.²⁶¹

Partio liike oli Pariisin rauhansopimuksessa saksalaisilta kiellettyjen järjestöjen listalla. Sitä pidettiin koulutuksena, jonka avulla nuorista voitaisiin vähäisellä jatkokoulutuksella muokata sotilaita. Robert Baden-Powell kommentoi asiaa *Head Quarters Gazettissa* kirjoittamalla: ”Me voimme tuntea itsemme imarrelluiksi – tai sitten emme.”²⁶² Periaatteessahan rauhankonferenssin lausunto viittasi siihen, että partio liikettä pidettiin militaristisena järjestönä. Toisaalta se kuitenkin puki sanoiksi Baden-Powellin päämäärään – partiolaisuus loi pohjan, jonka päälle sotilaskoulutus olisi helposti ja nopeasti lisättävissä. Lausuntoa voidaan pitää varsin totuudenmukaisena, vaikka se olikin vain puoliksi Robert Baden-Powellia imarteleva.

²⁶⁰ Jeal 1991, s. 448-449.

²⁶¹ Baden-Powell, ”*How Our Scouts Are Trying to Help.*” *Head Quarters Gazette* 9/1914 ; Baden-Powell, ”*National Cadet training.*” *Head Quarters Gazette* 10/1916 ; Baden-Powell, ”*Scouts and National Service.*” *Head Quarters Gazette* 4/1917.

²⁶² Baden-Powell, ”*Scouts Are Prohibited in Germany.*” *Head Quarters Gazette* 4/1919.

Kaiken kaikkiaan ensimmäinen maailmansota oli partioliikkeen kannalta onnistunut voimainkoetus. Partioliike sai osakseen myönteistä julkisuutta ja sen ponnisteluja yhteiseksi hyväksi arvostettiin. Vaikka militarismin leimaa yritettiin sinnikkäästi painaa partioliikkeeseen, ei järjestö sodankaan aikana kääntynyt avoimeen sotilaallisuuteen, vaan noudatti aiempia periaatteitaan – oman maan puolustamiseksi oli lupa taistella.

7. Imperiumin ikuinen ensisijaisuus

Robert Baden-Powell oli imperialisti olosuhteiden ansiosta – tai pakosta – hän syntyi Britannian imperialistisen loiston vuosina perheeseen, joka pyrki kaikin käytettävissä olevin keinoin säilyttämään yhteiskunnallisen asemansa. Lapsuus monilapsisessa perheessä leskiäidin kasvattamana istutti nuoreen Stephen kunnian- ja velvollisuudentunnon – hän ei missään tapauksessa halunnut tuottaa pettymystä äidilleen. Keskiluokkainen tausta ja siihen liittyvä koulutus hyvämaineisessa yksityiskoulussa merkitsivät yleistä suurempaa tietoisuutta Britannian imperialistisesta mahdista, ja ainakin Baden-Powellin tapauksessa se merkitsi myös huomattavaa velvollisuudentuntoa omaa maata kohtaan. Robert Baden-Powellista kasvoi isänmaata rakastava ja kunnioittava mies.

Valitessaan armeijan urakseen Baden-Powell sai mahdollisuuden nähdä britti-imperialismin toimintaa käytännössä. Viimeistään tällöin syntyi hänen vakaumuksensa brittiläisen imperiumin hyvydestä ja oikeudenmukaisuudesta – näkihän Baden-Powell kuinka brittiläinen imperiumi levitti käytännössä sivistyksen siunausta ja näin auttoi kehittymättömiä alkuasukkaita.

Mafekingin puolustuksesta vastaamista voidaan pitää Robert Baden-Powellin elämän onnenpotkuna – menestyminen brittien kannalta odotettua heikommin sujuneessa buurisodassa antoi potkua Baden-Powellin sotilasuralle, mutta mikä vielä tärkeämpää, ajatellen hänen myöhempää elämäänsä ja haluaan pelastaa isänmaansa romahdukselta, Mafekingin piiritys teki Baden-Powellista juhlitun sankarin, henkilön, jonka mielipiteillä ja lausunnoilla oli merkitystä. Mafekingin piiritys vaikutti varmasti osaltaan partio-ohjelman saamaan myönteiseen vastaanottoon.

Etelä-Afrikasta takaisin Britanniaan palattuaan Baden-Powell huolestui isänmaansa tilasta. Hänelle niin tärkeä imperiumi ei enää ollutkaan parhaissa voimissaan. Parhaiten Baden-Powell katsoi voivansa tuossa tilanteessa auttaa Britanniaa ja imperiumia kasvattamalla maalleen velvollisuudentuntoisen ja uhrautuvan seuraavan sukupolven. Kunnan kansalaiset olivat nimittäin hänen mielestään paras tae maan ulkoiselle ja sisäiselle vahvuudelle tulevaisuudessa.

Robert Baden-Powell kehitti siis partio-ohjelman kasvattaakseen Britannialle kunnollisia kansalaisia, miehiä, jotka pystyisivät jatkamaan esi-isiansä työtä turvaamalla

brittiläisen imperiumin tulevaisuuden. Motiivit partio-ohjelman taustalla olivat selvästi imperialistia ja isänmaallisia – tavoitteena ei esimerkiksi ollut poikien huvittaminen tai pelkkä oppimisen ilosta oppiminen. Tarkoituksena oli nimenomaan brittiläisen imperiumin vahvistaminen sisältäpäin. Baden-Powell uskoi saavuttavansa tavoitteensa luomalla ohjelman, joka vetoaisi poikien seikkailunhaluun ja samalla, seikkailun varjolla, opettaisi heille hyödyllisiä käytännöntaitoja, saisi heidät pitämään huolta fyysisestä terveydestään, kehittäisi heidän luonnettaan ja mikä tärkeintä, istuttaisi heihin halun palvella niin lähimmäistään kuin isänmaataankin.

Partio-ohjelmaa voidaan pitää varsin onnistuneena. Se houkutteli partioliikkeeseen runsain määrin poikia, ja jopa tyttöjä. Liike levisi nopeasti Britannian ulkopuolelle, myös brittiläiseen imperiumiin kuulumattomiin maihin. Ohjelma kiinnosti nuoria ympäri maailmaa, mikä osoittaa sen, että Baden-Powell ajatus hyödyllisten taitojen opettamisesta seikkailun hengessä oli tervetullut uudistus nuorisoliikkeiden kenttään.

Sitä, onnistuiko Robert Baden-Powell partio-ohjelman kautta saavuttamaan omat tavoitteensa voidaan tarkastella esimerkiksi ensimmäisen maailmansodan kautta. Partiolaiset osallistuivat ensimmäisen maailmansodan ponnisteluihin erittäin aktiivisesti. He osoittivat pystyvänsä suoriutumaan heille annetuista käytännön tehtävistä ja samalla he osoittivat myös juuri sitä patriootista henkeä ja isänmaan puolesta uhrautumista, jota Robert Baden-Powell oli heihin halunnut istuttaa. Partioliike auttoi varmasti osaltaan kasvattamaan kunnan kansalaisia Britannialle aivan kuten Baden-Powell oli suunnitellutkin. Kunnan kansalaisten kasvattaminen, isänmaallisen hengen istuttaminen ja maailmanlaajuisen veljeyden levittäminen ei kuitenkaan riittänyt siihen, että Robert Baden-Powellin perimmäinen tavoite olisi saavutettu – brittiläisen imperiumin loistokasta tulevaisuutta ei partioliikekään pystynyt takaamaan. Vaikka Baden-Powell vielä vuonna 1926 uskoi brittiläisen imperiumin olevan vasta nousemassa suurimpaan loistoonsa, murensi dekolonisaatio 1900-luvun edetessä haaveet ikuisesta imperiumista. Robert Baden-Powell ei onnistunut pelastamaan rakasta imperiumiaan.

Imperialismi oli Robert Baden-Powellin sanavarastossa positiivinen käsite. Hän ei koskaan kyseenalaistanut imperialismin lähtökohtia tai oikeutusta. Brittiläinen imperiumi oli rauhan ja oikeudenmukaisuuden asialla, ei itsekkäästi lisäämässä omaa vaikutusvaltaansa. Imperialismin hyvydestä riittäviä todistuksia olivat esimerkiksi alkukantaisten kansojen saattaminen sivistyksen pariin ja maailman laajuiseen rauhaan

pyrkiminen. Baden-Powellin mielestä brittiläinen imperiumi piti viime kädessä huolta maailmanrauhasta ja sitä kautta koko ihmiskunnasta. Hänelle imperialismi ei merkinnyt valtion laajentumispyrkimyksiä, vaan maailman palvelemista. Baden-Powell perustelikin imperiumin olemassaolon oikeutuksen moraalisesta näkökulmasta – kuinka kukaan voisi kyseenalaistaa instituutiota, joka ajoi kaikkien hyvinvointia? Imperialismin taloudellisiin perusteluihin Baden-Powell sen sijaan ei ottanut kantaa, eikä imperialismiin oikeutuksen perusteleminen Britannian hyötynäkökulmasta olisi sopinutkaan hänen maailmankatsomukseensa.

Britannia oli Robert Baden-Powellin isänmaa, mutta imperiumin ollessa osa Britannian olemusta piti Baden-Powellin isänmaallisuus sisällään myös brittiläisen imperiumin. Britannia oli imperiumin keskipiste, sen sydän, jota ilman kokonaisuus ei koskaan voisi toimia. Baden-Powell vertasi brittiläistä imperiumia mielellään mustekalaan, jonka pää symboloi Britanniaa ja lonkerot siirtomaita – vaikka lonkerot olivat osa kokonaisuutta, oli pää selvästi mustekalan keskeisin elin. Vuosien kuluessa Baden-Powell kuitenkin vähensi Britannian merkityksen painottamista imperiumissa. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen hän alkoi enenevässä määrin puhua yhtenäisyydestä ja veljeydestä, jota imperiumi pystyessä pysyäkseen hänen mielestään tarvitsi. Britannia oli yhä lähinnä hänen sydäntään, mutta imperiumin tulevaisuuden kannalta oleellisempaa oli nyt siirtomaiden halu kuulua imperiumiin.

Robert Baden-Powell halusi kehittää ja vahvistaa jo olemassa olevaa imperiumia. Imperiumin fyysinen laajentaminen ei selvästikään ollut hänelle yhtä merkityksellistä kuin brittien muuttaminen jo imperiumiin kuuluville alueille ja imperiumin vakiinnuttaminen sitä kautta.

Imperialistisuuttaan Baden-Powell ei ilmaissut partioliikkeen ulkopuolella, hän ei suostunut liittymään muihin järjestöihin, ei sallinut nimeään käytettävän kampanjoissa, eikä halunnut partioliikettä yhdistettävän muihin järjestöihin. Tämä oli todennäköisesti seurausta siitä, että koska Baden-Powell pystyi muokkaamaan partioliikettä haluamaansa suuntaan, hänellä ei ollut tarvetta vaikuttaa muissa järjestöissä. Baden-Powellin pidättäytyminen partioliikkeen ulkopuolisesta toiminnasta oli mitä todennäköisimmin myös järjestön suojelua – Baden-Powellin tavoitteena oli saada mahdollisimman moni liittymään partiotoimintaan, sillä mitä useampi poika kävi läpi partiokoulutuksen, sitä useampi brittinuorukainen kasvoi kunnan mieheksi. Jos Baden-

Powell olisi avoimesti liittynyt johonkin liikkeen ulkopuoliseen järjestöön, olisi osa vanhemmista voinut kieltää lapsiltaan partioliikkeen jäsenyyden. Tämä ei luonnollisesti ollut Baden-Powellin intressien mukaista.

Muiden organisaatioiden ja järjestöjen sijasta Baden-Powell solmi läheisen suhteen Britannian kuningashuoneeseen. Robert Baden-Powellin mielestä Britanniaa oli siunattu erinomaisella kuningashuoneella eikä sen vuoksi olekaan hämmästyttävää, että hän nosti kuninkaan paitsi Britannian, myös partioliikkeen päämiehen asemaan. Kuningashuoneen ja partioliikkeen suhteen, joka toimi hyvin myös käytännön tasolla, voidaan katsoa hyödyttäneen molempia osapuolia - Baden-Powell opetti partiolaisilleen ehdotonta lojaaliutta kuningasta kohtaan samalla kun kuningashuoneen suosiosoituksen pönkittivät partioliikkeen asemaa lukuisien nuorisjärjestöjen joukossa.

Patriotismi oli käsite, jonka varaan Robert Baden-Powell elämänsä rakensi. Patriotismi oli se hyve, johon kaikki muu perustui. Isänmaanrakkaus oli etuoikeus ja velvollisuus, se oli kunnianosoitus esi-isille, jotka kovalla työllä rakensivat imperiumin. Patriotismi merkitsi Baden-Powellille, samoin kuin hänen aikalaisilleen, isänmaata kohtaan osoitettua rakkautta. Robert Baden-Powell astui kuitenkin isänmaanrakkaudessaan askeleen pidemmälle kuin useimmat muut – hänen silmissään yksilö oli isänmaata varten, ei isänmaa yksilöä. Kunnon kansalaisen oli epäröimättä uhrattava oma henkensäkin, jos se vain hyödytti kokonaisuutta.

Patriotismi ja nationalismi eivät olleet synonyymeja Baden-Powellin sanastossa. Siinä missä patriotismi oli ylevää rakkautta, oli nationalismi useimmiten pienten kansakuntien eripuraisuutta. Nationalismi oli Baden-Powellin kannalta vaaratekijä, jota hän ei kuitenkaan ottanut kovinkaan vakavasti.

Maailman muuttuessa oli myös partioliikkeen kehityttävä. Jo ensimmäisen maailmansodan jälkeen olivat partioliikkeen lähtökohdat vanhentuneet, partioliike ei voinut enää pitää imperiumin vahvistustavoitetta pääteesisinään. Partioliike oli kansainvälistynyt lähes itsestään, rajat ylittävä ystävyys oli myös Baden-Powellin mielestä luonnollinen kehityssuunta vallitsevissa olosuhteissa. Baden-Powell ajatteli partiolaisuuden kautta syntyvien henkilökohtaisten ystävyysuhteiden ja erilaisuuden ymmärtämisen parantavan maailmanrauhan mahdollisuuksia. Vaikka brittiläisen imperiumin suojeleminen ja kansainvälinen veljeys vaikuttavatkin olevan hyvinkin

kaukana toisistaan olevia teemoja, ei painopisteen muuttaminen ollut ongelmallista. Osittain tämä johtui todennäköisesti siitä, ettei Baden-Powell ollut missään vaiheessa torjunut liikkeen leviämistä brittiläisen imperiumin ulkopuolelle, ja osittain siitä, ettei hän unohtanut imperiuminsa ensisijaisuutta silloinkaan, kun sen vahvistustavoitteet oli siirretty sivummalle kansainvälistymisen tieltä.

Robert Baden-Powellin suhde militarismiin oli tässä käsitellyistä käsitteistä monimutkaisin. Hän kielsi jyrkästi olevansa militaristi, mutta puhui samalla maanpuolustusvalmiuden puolesta. Baden-Powell ei halunnut partioliikettä yhdistettävän militarismiin, koska avoin militaristisuus olisi säikäyttänyt ainakin osan vanhemmista, eivätkä nämä olisi välttämättä sallineet lapsiansa liittymistä järjestöön. Toisaalta militarismi merkitsi Baden-Powellille ennen kaikkea mekaanisesti toimimaan opetettuja mieslaumoja, jotka eivät enää kyenneet ajattelemaan omilla aivoillaan. Tällaisia metodeja Baden-Powell ei aktiivisena ja oma-aloitteisena miehenä voinut kunnioittaa, ja siksikin hän varmasti sanoutui irti militarismista. Lisäksi Baden-Powell vastusti ilmeisen rehellisesti hyökkäyssotaa ja verenhimoisuutta.

Oman maan ja kansan puolustaminen ja siihen varautuminen ei Baden-Powellin mielestä kuitenkaan ollut militarismia. Puolustautumisesta, siis lähinnä armeijan ylläpidosta ja kehittämisestä kieltäytyminen olisi hänen mielestään ollut lähinnä hulluutta, sillä armeijan lakkauttaminen lopettaisi sodat hänen mukaansa yhtä suurella todennäköisyydellä kuin poliisivoimien lakkauttaminen poistaisi rikollisuuden. Itsepuolustus oli oikeutettua varsinkin Britannian tapauksessa, sillä Britanniahan taisteli rauhan ja oikeudenmukaisuuden puolesta, vastapuolen öykkäriin voitto merkitsisi kammottavaa kohtaloa paitsi brittiläiselle imperiumille, myös koko maailmalle. Militarismien vastustaminen ei siis missään tapauksessa merkinnyt kieltäytymistä sodankäynnistä ja sotilaallisesta koulutuksesta.

Tässä työssä käytetyn militaristin määritelmän mukaan Robert Baden-Powell ei ollut militaristi, vaikkakin hänessä oli tiettyjä militaristisia piirteitä – hänen silmissään kunnan kansalainen ja hyvä sotilas syntyivät samoista perustuksista, eikä näiden ominaisuuksissa ja piirteissä ollut juurikaan eroa. Baden-Powell ei kuitenkaan halunnut elää sotilaallisessa valtiossa, eikä hän ihailut sotaa itsessään. Pääasiassa hän vain halusi turvata isänmaansa tulevaisuuden, ja vaikka hän uskoikin sen tapahtuvan ainakin osittain sotilaallisilla keinoilla, ei hän silti ollut sydämessään militaristi.

Myös Baden-Powellin päämäärissä partiopoikien tulevaisuuden suhteen on samaa kaksijakoisuutta kuin hänen omassa militaristisuudessaan. Hänen tavoitteenaan oli epäilemättä parantaa maansa puolustusvalmiutta kouluttamalla pojista potentiaalisia sotilaita. Verenhimoista armeijaa hän ei kuitenkaan ollut kasvattamassa, vaikka kriitikot, esimerkiksi pasifistit ja irlantilaiset, siitä häntä syyttivätkin. Oleellista tämänkin kysymyksen selvittelyssä on muistaa, ettei armeijan vahvistaminen ja sotilaiden kouluttaminen ollut missään tapauksessa partiokoulutuksen itsetarkoitus – perimmäinen päämäärä oli vahvistaa brittiläistä imperiumia. Imperiumi taas tarvitsi kansakunnan, joka ei degeneroituisi, imperiumi tarvitsi miehiä, joissa isänmaallinen velvollisuudentunto olisi käsin kosketeltavaa, miehiä, jotka olisivat valmiita tekemään mitä tahansa imperiumin puolesta. Asepalvelukseen vapaaehtoisesti astuminen oli yksi tapa palvella isänmaata, mutta se ei Baden-Powellin mielestä ollut ainoa mahdollisuus, myös esimerkiksi uudisraivaajaksi siirtomaihin lähteminen oli hänen mielestään suositeltavaa. Yksilöiden erilaisuuden ja imperiumin moninaisten tarpeiden vuoksi kaikkea ei kannattanut panostaa samalle kortille keskittymällä yksioikoisesti sotilaskoulutukseen. Robert Baden-Powellin tavoitteena oli antaa pojille luonne, terve ja voimakas ruumis, kätevät kädet sekä uhrautuvainen mieli. Sitä perustaa hyväksikäyttäen oli tarvittaessa helppoa kouluttaa loistava sotilas, mutta rauhanaikana samalta perustalta kasvaisi kunnollinen mies, joka palvelisi isänmaataan ja lähimmäisiään kaikin tavoin.

Partioliike ei muuttunut avoimen militaristiseksi ensimmäisessä maailmansodassa. Partiolaiset ottivat kyllä osaa sotaponnisteluihin kotirintamalla ja riittävän vanhat partiolaiset liittyivät aktiivisesti armeijaan. Robert Baden-Powell piti Britannian osallistumista sotaan oikeutettuna puolustusotana, mutta painotti edelleen rauhan tärkeyttä. Baden-Powell ei lähtenyt mukaan militaristisiin järjestöihin tai kampanjoihin ensimmäisen maailmansodankaan aikana, eikä antanut oikeutusta syytöksille verenhimoisuudesta. Kokonaisuudessaan maailmansota ei muuttanut partioliikkeen linjaa – maanpuolustukseen oli suhtauduttu myönteisesti jo ennen sodan syttymistä. Ensimmäinen maailmansota ei muuttanut Baden-Powellin periaatteita.

Robert Baden-Powell oli samanaikaisesti sekä poikkeuksellinen persoona, että aikakaudelleen varsin tyypillinen mies. Poikkeuksellisen hänestä tekee jo se seikka, että hän onnistui luomaan nuoriso-ohjelman, joka on lähes vuosisataisen historiansa aikana ehtinyt vetää puoleensa miljoonia nuoria ympäri maailmaa. Monet hänen ajatuksistaan

sen sijaan olivat hänen elinaikansa huomioon ottaen varsin tyypillisiä: Baden-Powell puolusti imperiaalismia, kuten useimmat saman yhteiskuntaluokan edustajista, perustelut, joilla hän oikeutti imperialismiin olivat yleisessä käytössä, hän oli huolissaan maansa tulevaisuudesta ja kuten monet muutkin hän pelkäsi kansakuntansa degeneroitumista.

Imperialismin ja patriotismin käsitteet eivät Robert Baden-Powellin käytössä juurikaan poikenneet siitä, kuinka ne yleisesti ymmärrettiin, vaikka onkin muistettava, että uhrautuvaisuus kuului hänen patriotismiinsa tiiviimmin kuin useimpien muiden. Militarismi oli käsitteistä ongelmallisimmin – britit eivät perinteisesti olleet erityisen militaristinen kansa, Baden-Powell puolestaan oli entinen sotilas, joka hyväksyi puolustussodan, mutta vastusti aivottomia marssiharjoituksia ja verenhimoista sotilaallisuutta. Baden-Powell pyrki kiertämään militarismisyytökset selittämällä käsitteen itselleen sopivaksi. Robert Baden-Powellin militarismi ei siis välttämättä osunut yhteen yleisen ymmärryksen kanssa, vaikka hänen käsityksensä militarismista onkin itsessään looginen ja ymmärrettävä.

Brittiläinen imperiumi oli Robert Baden-Powellin elämän kantava voima. Sen puolesta hän oli valmis uhraamaan henkensä ja sen hyväksi hän eli elämänsä, ensin palvellessaan vuosikymmenten ajan armeijassa ja sitten kasvattaen ja kouluttaen Britannian nuorisoa imperiumin tulevaisuuden turvaksi. Partio-ohjelma muutti muotoaan vuosien saatossa, osittain omia aikojaan kehittyen, osittain Baden-Powellin ajatusmaailmassa tapahtuneiden muutosten johdosta. Imperialistisuus ja isänmaallisuus eivät kuitenkaan ohjelmasta kokonaan kadonneet – eivät ainakaan siinä vaiheessa kun Robert Baden-Powellin ajatuksilla oli vaikutusta liikkeen kehitykseen, sillä vaikka partiolaisten maailmassa pystyttiin unohtamaan valtioiden väliset rajat ja solmimaan veljellinen suhde, ei näin käynyt 'todellisessa', poliittisessa, maailmassa. Ja niin kauan kuin yksi maailman erillisistä valtioista oli Britannia imperiumeineen, oli selvää mikä oli Robert Baden-Powellille tärkeintä maailmassa. Isänmaanrakkaus on tietysti luonnollista, useimmat ihmiset asettanevat kotimaansa hieman muita ylemmäs, mutta Baden-Powellin isänmaanrakkaus oli hieman tavallisuudesta poikkeavaa – ilmeisesti hän todella uskoi isänmaansa olevan paras kaikkien, ei ainoastaan brittien, kannalta.

Liite 1 – Brittiläinen imperiumi 1920-luvulla ja Britannian nykyiset alueet

Lähde: <http://www.worldbook.com/ptrc/hist/colonialism2.htm>. 25.4.2001, 13:46.

Lähteet

1. Alkuperäislähteet

1.1. Painamattomat alkuperäislähteet

The Scout Association Archives, London. Founders Articles. Robert Baden-Powellin kirjoittamia artikkeleita.

The British Library, London. Wade Papers. Robert Baden-Powellin partiopäiväkirja 1904-1916 sekä muita partioliikkeeseen liittyviä papereita.

The British Library, London. Weil Papers. Robert Baden-Powellin kirjeenvaihtoa ja muistiinpanoja Mafekingista 1899-1900.

1.2. Painetut alkuperäislähteet

Baden-Powell, Agnes & Baden-Powell, Robert 1912, *The Handbook for Girl Guides or How Girls Can Help Build the Empire*. London.

Baden-Powell, Robert 1919a, *Aids to Scoutmastership. The Theory of Scouting for Scoutmasters*. London .

Baden-Powell, Robert 1926, "Duty to the King." B-P's Outlook. Selections from Lord Baden-Powell's Contributions to "The Scouter." Ed. E.E. Reynolds. London 1941.

Baden-Powell, Robert 1929, *Scouting and Youth Movements*. London.

Baden-Powell, Robert 1908, *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*. London.

Baden-Powell, Robert 1909, *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*. London. Second and Revised Edition. [1908].

Baden-Powell, Robert 1911, *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*. London. Third and enlarged edition. [1908].

Baden-Powell, Robert 1935, *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*. London. 17th edition. [1908].

Baden-Powell, Robert 1985, *Tie onneen: Neuvoja nuorille miehille, miten heidän on eletävä*. Helsinki. [1922].

Baden-Powell, Robert 1939, *Upseerivuositani: Seikkailuja brittiläisen maailmanvallan eri kulmilla*. Helsinki. [1933].

Baden-Powell, Robert 1916, *The Young Knights of the Empire*. London.

Youth and the Race: The Development and Education of Young Citizens for Worthy Parenthood. Being the Fourth Report of and the Chief Evidence Taken by the National Birth-rate Commission, 1920-1923. London 1923.

1.3. Lähdejulkaisut

Speeches and Documents on British Colonial policy 1763-1917. Ed. Keith, Arthur Berriedale. Oxford University Press 1966 [1918].

1.4. Lehdet

Head Quarters Gazette 1908-1919.

1.5. Alkuperäislähteinä käytetty internet-aineisto

Baden-Powell, Robert 1934, *Adventures and Accidents*.
<http://www.pinetreeweb.com/bp-windsor.htm>. 5.1.2001, 13.04.

Baden-Powell, Robert 1919b, *Aids to Scoutmastership. The Theory of Scouting for Scoutmasters*. <http://www.jccc.net/~mbrownin/badenp/bp-aids.htm>. 5.1.2001, 14.52.

Baden-Powell, Robert 1937, "Be Prepared: An Interview with Baden-Powell by the 'Listener' Magazine in 1937." <http://www.pinetreeweb.com/bp.listener.htm>. 5.1.2001, 14.36.

Baden-Powell, Robert 1933, *Lessons from the Varsity of Life*.
<http://www.pinetreeweb.com/bp-pix76.htm>. 5.1.2001, 13.41.

Baden-Powell, Robert 1914, "The Royal Rally of Boy Scouts at Windsor." *The Strand Magazine* 1/1914. <http://www.pinetreeweb.com/bp-windsor-strand.htm>. 5.1.2001, 13.41.

1. 5. Aikalaiskirjallisuus

Boy Scouts and what do they do. London 1914.

Fletcher, F. C. 1900, *Baden-Powell of Mafeking*. London.

Mills, Elliot 1905, *The Decline and Fall of the British Empire: Appointed for Use in the National Schools of Japan, Tokyo, 2005*. London.

2. Kirjallisuus

Daunton, M. J. 1988, "Urban Britain." *Later Victorian Britain*. Ed. O'Day, Alan, Gourvish, T. R. Hong Kong.

Dictionary of History of Ideas: Studies of Selected Pivotal Ideas. Vol. III. New York 1973. Hakusana 'nationalism.'

Dictionary of History of Ideas: Studies of Selected Pivotal Ideas. Vol. IV. New York 1973. Hakusana 'war and militarism.'

Dietz, Mary G. 1989, "Patriotism." *Political Innovation and Conceptual Change*. Ed. Ball, Terrence, Farr, James, Hanson, Russell L. Cambridge University Press.

Dunae, Patrick A. 1980, "Boys' Literature and the Idea of Empire, 1870-1914." *Victorian Studies*, Vol 24, No 1. Ed. Vicinus, Martha. Indiana University.

Eldridge, C. C. 1984a, "Introduction." *British Imperialism in the Nineteenth Century*. Ed. Eldridge, C. C. Hong Kong.

Eldridge, C. C. 1984b, "Sinews of Empire: Changing Perspectives." *British Imperialism in the Nineteenth Century*. Ed. Eldridge, C. C. Hong Kong.

Hillcourt, William & Baden-Powell, Olave 1964, *Baden-Powell: The Two Lives of a Hero*. Bath.

Historian sanakirja. Toim. Halmesvirta, Anssi, Ojala, Jari, Roiko-Jokela, Heikki, Vilkuna, Kustaa H. J. Jyväskylä 1997. Hakusana 'nationalismi.'

Historian sanakirja. Toim. Halmesvirta, Anssi, Ojala, Jari, Roiko-Jokela, Heikki, Vilkuna, Kustaa H. J. Jyväskylä 1997. Hakusana 'patriotismi.'

Hobsbawn, Eric 1994, *Nationalismi*. Jyväskylä.

Hynes, Samuel 1968, *The Edwardian Turn of Mind*. Princeton.

Hyrkkänen, Markku 1984, *Aatehistoriallisesta metodista*. Tampereen yliopisto, Historiatieteen laitoksen julkaisuja 10. Tampere.

Ihalainen, Pasi 1999, *The Discourse on Political Pluralism in Early Eighteenth-Century England: A Conceptual Study with Specific Reference to Terminology of Religious Origin*. Bibliotheca Historica 36. Helsinki.

Jeal, Tim 1991, *Baden-Powell*. Chatham. [1989].

Joll, James 1983, *Europe since 1870: An International History*. Suffolk. 3rd edition. [1973].

Koebner, Richard & Schmidt, Helmut Dan 1965, *Imperialism: The Story and Significance of a Political Word, 1840-1960*. Cambridge University Press. [1964].

LaCapra, Dominick 1983, *Rethinking Intellectual History: Texts, Contexts, Language*. Cornell University Press.

Lloyd, T. O. 1984, *The British Empire 1558-1983*. Oxford University Press.

MacDonald, Robert H. 1993, *Sons of the Empire: the Frontier and the Boy Scout Movement 1890-1918*. University of Toronto Press.

MacKenzie, John M 1986, "Introduction." *Imperialism and Popular Culture*. Ed. MacKenzie, John M. Manchester University Press.

MacKenzie, John M. 1992, "Introduction." *Popular Imperialism and the Military*. Ed. MacKenzie, John M. Manchester University Press.

MacKenzie, John M. 1984, *Propaganda and Empire: The Manipulation of British Public Opinion, 1880-1960*. Manchester University Press.

Mangan, J. A. 1986, "*The grit of our forefathers: invented traditions, propaganda and imperialism.*" *Imperialism and Popular Culture*. Ed. Mackenzie, John M. Manchester University Press.

Mattila, Markku 1994, "*Eugeenikkojen eurooppalainen.*" *Eurooppalainen ihminen: todellisuutta, ihanteita ja pelkoja*. Toim. Halmesvirta, Anssi. Jyväskylä.

Newsome, David 1997, *The Victorian World Picture: Perceptions and Introspections in an Age of Change*. Glasgow.

Omissi, David 1997, "*European Imperialism, 1871-1945.*" *A Companion to Modern European History 1871-1945*. Ed. Pugh, Martin. Padstow.

The *Oxford English Dictionary*. Vol. III. Oxford 1933. Hakusana 'empire.'

The *Oxford English Dictionary*. Vol. V. Oxford 1933. Hakusana 'imperialism.'

The *Oxford English Dictionary*. Vol. V. Oxford 1933. Hakusana 'imperialist.'

The *Oxford English Dictionary*. Vol. V. Oxford 1933. Hakusana 'jingoism.'

The *Oxford English Dictionary*. Vol. V. Oxford 1933. Hakusana 'jingo.'

The *Oxford English Dictionary*. Vol. IX. Oxford 1989. 2nd edition. [1933]. Hakusana 'maffick.'

The *Oxford English Dictionary*. Vol. VI. Oxford 1933. Hakusana 'militarism.'

The *Oxford English Dictionary*. Vol. VI. Oxford 1933. Hakusana 'militarist.'

The *Oxford English Dictionary*. Vol. VII. Oxford 1933. Hakusana 'nationalism.'

The *Oxford English Dictionary*. Vol. VII. Oxford 1933. Hakusana 'patriotism.'

Powell, David 1996, *The Edwardian Crisis: Britain, 1901-1914*. Hong Kong.

Richards, Jeffrey 1992, "Popular Imperialism and the Image of the Army in Juvenile Literature." Popular Imperialism and the Military. Ed. MacKenzie, John M. Manchester University Press.

Richter, Melvin 1995, *The History of Political and Social Concepts: A Critical Introduction*. Oxford University Press.

Robbins, Keith 1985, *The Eclipse of a Great Power. Modern Britain 1870-1975*. Singapore. [1983].

Roebuck, Janet 1982, *The Making of Modern English Society from 1850*. Suffolk. 2nd edition. [1973].

Rosenthal, Michael 1986, *The Character Factory: Baden-Powell and the Origins of the Boy Scout Movement*. London.

The Scout Association 1997, "Baden-Powell: Chief Scout of the World." Scouts Facts. London.

The Scout Association 1998, "The Passing Years. Milestones in the progress of Scouting." Scouts Facts. London.

Skinner, Quentin 1988b, "Language and Political Change." Meaning and Context: Quentin Skinner and his Critics. Ed. Tully, James. Padstow. [1980].

Skinner, Quentin 1988a, "Meaning and understanding in the history of ideas." Meaning and Context: Quentin Skinner and his Critics. Ed. Tully, James. Padstow. [1969].

Springhall, John 1988, "*Baden-Powell and the Scout Movement before 1920: Citizen Training or Soldiers of the Future.*" *English Historical Review* 1987, Vol CII. Avon.

Springhall, J. O. 1971, "*The Boy Scouts, Class and Militarism in Relation to British Youth Movements 1908-1930.*" *International Review of Social History* 16.

Stromberg, Roland N. 1986, *European Intellectual History since 1789*. Prentice-Hall. 4th edition. [1966].

Summerfield, Penny 1986, "*Patriotism and Empire: Music-Hall entertainment, 1870-1914.*" *Imperialism and Popular Culture*. Ed. MacKenzie, John M. Manchester University Press.

Summers, Anne 1988, "*Scouts, Guides and VADs: a note in reply to Allen Warren.*" *English Historical Review* 1987, Vol CII. Avon.

Tolin, Veikko 1987, *80 vuotta partiointia, 1907-1987*. Jyväskylä

Warren, Allen 1986, "*Citizens of the Empire: Baden-Powell, Scouts and Guides and an imperial ideal, 1900-40.*" *Imperialism and Popular Culture*. Ed. Mackenzie, John M. Manchester University Press.

Warren, Allen 1990, "*Mothers for the Empire? The Girl Guides Association in Britain, 1909-1930.*" *Making Imperial Mentalities*. Ed. Mangan, J. A. Manchester University Press.

Warren, Allen 1987, "*Sir Robert Baden-Powell, the Scout Movement and Citizen Training in Great Britain, 1900-1920.*" *English Historical Review* 1986, Vol CI. Avon.

Viroli, Maurizio 1995, *For Love of Country. An Essay on Patriotism and Nationalism*.
Oxford.